

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ,
ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ,
ഹരിഃ ഓം

കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ
ബ്രാഹ്മണം

തൃതീയാഷ്ടം - പ്രപാഠകഃ 1- 6

Table of Contents

3 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം	7
3.1 പ്രഥമഃ പ്രപാഠകഃ - നക്ഷത്രേഷ്ടീനാം യാജ്യാനുവാക്യാ ബ്രാഹ്മണാനി.....	7
3.1.1 അനുവാകം 1 - ദേവനക്ഷത്രാണാം യാജ്യാനുവാക്യാഃ	7
3.1.2 അനുവാകം 2 - യമനക്ഷത്രാണാം യാജ്യാനുവാക്യാഃ	13
3.1.3 അനുവാകം 3 - ചാന്ദ്രമസാദീനാം സപ്തനാമിഷ്ടീനാം യാജ്യാനുവാക്യാഃ	20
3.1.4 അനുവാകം 4 - ദേവ നക്ഷത്രേഷ്ടീബ്രാഹ്മണം	21
3.1.5 അനുവാകം 5 - യമനക്ഷത്രേഷ്ടീബ്രാഹ്മണം	29
3.1.6 അനുവാകം 6 - ചാന്ദ്രമസാദീഷ്ടീബ്രാഹ്മണം	37
Appendix (of expansions)	44
3.2 ദ്വിതീയഃ പ്രപാഠകഃ - ദശപുർണ്ണമാസേഷ്ടീബ്രാഹ്മണം.....	48
3.2.1 അനുവാകം 1 - വർഷാപാകരണം.....	48
3.2.2 അനുവാകം 2 - ബർഹിരാഹരണം	50
3.2.3 അനുവാകം 3 - ദോഹനം	55
3.2.4 അനുവാകം 4 - ഹവിർനിർവാപഃ	60
3.2.5 അനുവാകം 5 - പ്രീഹ്യവഘാതഃ	64
3.2.6 അനുവാകം 6 - തണ്ഡുലപേഷണം	69
3.2.7 അനുവാകം 7 - കപാലോപധാനം	72
3.2.8 അനുവാകം 8 - പുരോധാശാനിഷ്ഠാദനം	74
3.2.9 അനുവാകം 9 - വേദികരണം	79
3.2.10 അനുവാകം 10 - ഇദ്ധ്യാബർഹിഃ സാദനം	86
3.3 തൃതീയാഷ്ടകേ തൃതീയ പ്രപാഠകഃ - ദർശപുർണ്ണമാസേഷ്ടീബ്രാഹ്മണം.....	90
3.3.1 അനുവാകം 1 - സ്തുഖ്സംമാർഗഃ	90
3.3.2 അനുവാകം 2 - സമ്മാർജനാനാമഗൗ പ്രഹരണം	92
3.3.3 അനുവാകം 3 - പത്നീസംനഹനം	95
3.3.4 അനുവാകം 4 - ആജ്യോത്പവനം	97
3.3.5 അനുവാകം 5 - ആജ്യഗ്രഹണം	100
3.3.6 അനുവാകം 6 - സ്തുഖ്സാദനം	102
3.3.7 അനുവാകം 7 - ആഘാരഃ	107
3.3.8 അനുവാകം 8 - ഇധാദക്ഷണം	112
3.3.9 അനുവാകം 9 - പ്രസ്തരപ്രഹാരാദികം	117

3.3.10	അനുവാകം 10 - പത്നീയോക്രവിമോകഃ.....	123
3.3.11	അനുവാകം 11 - ഉപവേഷോപഗൃഹനം.....	125
3.4	തിതീയാഷ്ടകേ ചതുർത്ഥഃ പ്രപാഠകഃ - പുരുഷമേധഃ.....	129
3.4.1	ഹഴ 3.4.19 - പുരുഷമേധഃ.....	129
3.5	തൃതീയാഷ്ടകേ പഞ്ചമഃ പ്രപാഠകഃ - ഇഷ്ടിഹൗത്രം.....	137
3.5.1	അനുവാകം 1 - ഹോതുർജപഃ പുരസ്താഥ് സാമിയേനീനാം.....	137
3.5.2	അനുവാകം 2 - സാമിയേനീമന്വാഹ.....	137
3.5.3	അനുവാകം 3 - പ്രമുക്താ നിവിദോഽനുച്യ ദേവതാ ആവാഹയതി.....	139
3.5.4	അനുവാകം 4 - സ്രുചാവാദാപയതി.....	140
3.5.5	അനുവാകം 5 - പ്രയാജാഃ.....	140
3.5.6	അനുവാകം 6 - അജ്യഭാഗയോഃ പുരോനുവാക്യേ.....	141
3.5.7	അനുവാകം 7 - ഹവിഷാം യാജ്യാനുവാക്യാഃ.....	141
3.5.8	അനുവാകം 8 - ഇഡോപാഹ്വാനാം.....	144
3.5.9	അനുവാകം 9 - അനുയാജാഃ.....	146
3.5.10	അനുവാകം 10 - സൂക്താവാകഃ.....	147
3.5.11	അനുവാകം 11 - ശംയുവാകഃ.....	149
3.5.12	അനുവാകം 12 - പത്നീസംയാജാനാം യാജ്യാനുവാക്യാഃ.....	149
3.5.13	അനുവാകം 13 - പത്നീസംയാജേ സോമാഹ്വാനം.....	150
Appendix (of expansions)		153
3.6	തൃതീയാഷ്ടകേ ഷഷ്ഠഃ പ്രപാഠകഃ - പശുഹൗത്രം.....	155
3.6.1	അനുവാകം 1 - യുപസംസ്കാരാഃ.....	155
3.6.2	അനുവാകം 2 - പ്രയാജവിഷയാ മൈത്രാവരുണപ്രേഷാഃ.....	157
3.6.3	അനുവാകം 3 - ആപ്രിയ പ്രയാജാനാം യാജ്യാഃ.....	160
3.6.4	അനുവാകം 4 - പര്യഗ്നികരണീയാ ഋചഃ.....	163
3.6.5	അനുവാകം 5 - മൈത്രാവരുണപ്രേഷഃ.....	163
3.6.6	അനുവാകം 6 - ഹോതുരധിഗുപ്രേഷഃ.....	163
3.6.7	അനുവാകം 7 - സ്തോകവിഷയം മൈത്രാവരുണാനുവചനം.....	165
3.6.8	അനുവാകം 8 - വപാ പുരോധാശസിഷ്ടകൃതാം പുരോനുവാക്യാഃ പ്രേഷാശ്ച.....	166
3.6.9	അനുവാകം 9 - തേഷാമേവ യാജ്യാഃ.....	167
3.6.10	അനുവാകം 10 - മനോതാസൂക്തം.....	168
3.6.11	അനുവാകം 11 - ഹവിർവനസ്സതിസിഷ്ടകൃതാം പുരോനുവാക്യാഃ പ്രേഷാശ്ച.....	171
3.6.12	അനുവാകം 12 - തേഷാമേവ യാജ്യാഃ.....	173

3.6.13	അനുവാകം 13 - അനുയാജപ്രേഷാഃ	174
3.6.14	അനുവാകം 14 - അനുയാജയാജ്യാഃ	177
3.6.15	അനുവാകം 15 - സൂക്തവാകപ്രേഷാഃ.....	178

=====

Version Notes

1st Version Number 0.0 dated 25th November 2017

2nd and Current Version Number 1.0 dated 31st December 2019

1. This Version replaces earlier version “0.0” dated November 25, 2017.
2. We have marked ‘||’ (double ruk) at the end of vedic statements based on the book released under “Anandashram Series on Taittirlya Brahmanam containing bashya of Scholar Sayanacharya, 3d Edition published in 1979.
3. We have standardised some of the conventions and formatted this compilation to make reading easier.
4. We have/shall include Paata Bhedams in brackets wherever found applicable to the best of our efforts.

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3 കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

3.1 പ്രഥമഃ പ്രപാഠകഃ - നക്ഷത്രേഷീനാം യാജ്ഞാനുവാക്യാ ബ്രാഹ്മണാനി

3.1.1 അനുവാകം 1 - ദേവനക്ഷത്രാണാം യാജ്ഞാനുവാക്യാഃ

T.B.3.1.1.1

അഗ്നിർനഃ പാതു കൃത്തികാഃ । നക്ഷത്രം ദേവമിന്ദ്രിയം ।
ഇദമാസാം വിചക്ഷണം । ഹവിരാസം ജുഹോതന ॥
യസ്യ ഭാത്തി രശ്മയോ യസ്യ കേതവഃ ।
യസ്യേമാ വിശ്വാ ഭുവനാനി സർവാ ॥
സ കൃത്തികാഭിരഭി സംവസാനഃ ।
അഗ്നിർനോ ദേവഃ സുവിതേ ദധാതു ॥
പ്രജാപതേ രോഹിണീ വേതു പതീ ।
വിശ്വരൂപാ ബൃഹതീ ചിത്രഭാനുഃ । 1 (10)

T.B.3.1.1.2

സാ നോ യജ്ഞസ്യ സുവിതേ ദധാതു ।
യഥാ ജീവേമ ശരദഃ സവീരാഃ ॥
രോഹിണീ ദേവ്യുദഗാത് പുരസ്താത് ।
വിശ്വാ രൂപാണി പ്രതിമോദമാനാ ।
പ്രജാപതിഃ ഹവിഷാ വർദ്ധയന്തീ ।
പ്രിയാ ദേവാനാ-മുപയാതു യജ്ഞം ॥

സോമോ രാജാ മൃഗശരീർഷേണ ആഗന് ।
 ശിവം നക്ഷത്രം പ്രിയമസ്യ ധാമ ।
 ആപ്തായമാനോ ബഹുധാ ജനേഷു ।
 രേതഃ പ്രജാം യജമാനേ ദധാതു ॥ 2 (10)

T.B.3.1.1.3

യത് തേ നക്ഷത്രം മൃഗശരീർഷമസ്തി ।
 പ്രിയച് രാജൻ പ്രിയതമം പ്രിയാണാം ।
 തസ്മൈ തേ സോമ ഹവിഷാ വിധേമ ।
 ശന്ന ഏധി ദിപദേ ശം ചതുഷ്ഠദേ ॥
 ആർദ്രയാ രുദ്രഃ പ്രഥമാന ഏതി ।
 ശ്രേഷ്ഠോ ദേവാനാം പതിരഘ്നിയാനാം ।
 നക്ഷത്രമസ്യ ഹവിഷാ വിധേമ ।
 മാ നഃ പ്രജാച് രീരിഷൻ മോത വീരാൻ ॥
 ഹേതീ രുദ്രസ്യ പരിണോ വൃണക്തു ।
 ആർദ്രാ നക്ഷത്രം ജുഷതാച് ഹവിർനഃ । 3 (10)

T.B.3.1.1.4

പ്രമുഞ്ചമാനൗ ദുരിതാനി വിശ്വാ ।
 അപാഘശച് സം നുദതാമരാതിം ॥
 പുനർനോ ദേവ്യദിതിഃ സ്തൂണോതു ।
 പുനർവസ്യ നഃ പുനരേതാം യജ്ഞം ।
 പുനർനോ ദേവാ അഭിയന്തു സർവേ ।

പുനഃ പുനർവോ ഹവിഷാ യജാമഃ ॥

ഏവാ ന ദേവ്യദിതിരനർവാ ।

വിശ്വസ്യ ഭർത്രി ജഗതഃ പ്രതിഷ്ഠാ ।

പുനർവസ്യ ഹവിഷാ വർദ്ധയന്തി ।

പ്രിയം ദേവാനാ-മപ്യേതു പാഥഃ ॥ 4 (10)

T.B.3.1.1.5

ബൃഹസ്സതിഃ പ്രഥമം ജായമാനഃ ।

തിഷ്യം നക്ഷത്രമഭി സംബഭൂവ ।

ശ്രേഷ്ഠോ ദേവാനാം പുതനാസു ജിഷ്ണുഃ ।

ദിശോഽനു സർവാ അഭയന്നോ അസ്മു ॥

തിഷ്യഃ പുരസ്താദുത മദ്ധ്യതോ നഃ ।

ബൃഹസ്സതിർ നഃ പരിപാതു പശ്ചാത് ।

ബാധേതാൻ ദേഷോ അഭയം കൃണുതാം ।

സുവീര്യസ്യ പതയഃ സ്യാമ ॥

ഇദം സർവേഭ്യോ ഹവിരസ്മു ജുഷ്ഠം ।

ആശ്രേഷ്ഠാ യേഷാ-മനുയന്തി ചേതഃ । 5 (10)

T.B.3.1.1.6

യേ അന്തരിക്ഷം പൃഥിവീം ക്ഷിയന്തി ।

തേനഃ സർവ്വപാസോ ഹവമാഗമിഷ്യാഃ ॥

യേ രോചനേ സൂര്യസ്യാപി സർവാഃ ।

യേ ദിവം ദേവീമനു സഞ്ചരന്തി ।

യേഷാമാശ്രേഷാ അനുയന്തി കാമം ।
 തേഭ്യഃ സർവ്വേഭ്യോ മധുജജുഹോമി ॥
 ഉപഹൃതാഃ പിതരോ യേ മഘാസു ।
 മനോജവസഃ സുകൃതഃ സുകൃത്യാഃ ।
 തേ നോ നക്ഷത്രേ ഹവമാഗമിഷ്യാഃ ।
 സ്വധാഭിർ യജ്ഞം പ്രയതം ജുഷന്താം ॥ 6 (10)

T.B.3.1.1.7

യേ അഗ്നിദഗ്ധാ യേനഗ്നി-ദഗ്ധാഃ ।
 യേസ്മുൽ ലോകം പിതരഃ ക്ഷിയന്തി ।
 യാഽശ്വ വിദ്മയാഽ ഉ ച ന പ്രവിദ്മ ।
 മഘാസു യജ്ഞാഽ സുകൃതം ജുഷന്താം ॥
 ഗവാം പതിഃ ഫല്ഗുനീനാമസി താം ।
 തദ്രഥൻ വരുണ മിത്ര ചാരു ।
 തം ത്വാ വയഽ സന്നിതാരഽ സന്നീനാം ।
 ജീവാ ജീവന്തമുപ സംവിശേമ ॥
 യേനേമാ വിശ്വാ ഭുവനാനി സഞ്ജിതാ ।
 യസ്യ ദേവാ അനു സംയന്തി ചേതഃ । 7 (10)

T.B.3.1.1.8

അര്യമാ രാജാഽജരസ്തുവിഷ്ണുൻ ।
 ഫല്ഗുനീനാ-മൃഷഭോ രോരവീതി ॥
 ശ്രേഷ്ഠോ ദേവാനാം ഭഗവോ ഭഗാസി ।

തത്താ വിദുഃ ഫല്കുനീസ്തസ്യ വിത്താത് ।
 അസ്മഭ്യം ക്ഷത്രമജര്യം സുവീര്യം ।
 ഗോമദശ-വദുപ-സന്നുദേഹ ॥
 ഭഗോ ഹ ദാതാ ഭഗ ഇത് പ്രദാതാ ।
 ഭഗോ ദേവീഃ ഫല്കുനീരാവിവേശ ।
 ഭഗസ്യേത്തം പ്രസവം ഗമേമ ।
 യത്ര ദേവൈഃ സധമാദം മദേമ ॥ 8 (10)

T.B.3.1.1.9

ആയാതു ദേവഃ സവിതോപയാതു ।
 ഹിരണ്യയേന സുവൃതാ രഥേന ।
 വഹൻ. ഹസ്ത്യം സുഭഗം വിദ്മനാപസം ।
 പ്രയച്ഛന്തം പപുരിം പുണ്യമച്ഛ ॥
 ഹസ്തഃ പ്രയച്ഛ ത്വമൃതം വസീയഃ ।
 ദക്ഷിണേന പ്രതിഗൃഹ്ണീമ ഏനത് ।
 ദാതാരമഭ്യ സവിതാ വിദേയ ।
 യോ നോ ഹസ്തായ പ്രസുവാതി യജ്ഞം ॥
 ത്വഷ്ടാ നക്ഷത്രമഭ്യേതി ചിത്രാം ।
 സുഭ്യം സസം യുവതിയ് രോചമാനാം । 9 (10)

T.B.3.1.1.10

നിവേശയ-നമൃതാൻ മർത്യാശ്ച ।
 രൂപാണി പിശുശൻ ഭുവനാനി വിശ്വാ ॥

തന്നസ്താഷ്ടാ തദു ചിത്രാ വിചഷ്ടാം ।
 തന്നക്ഷത്രം ഭൂരിദാ അസ്തു മഹ്യം ॥
 തന്നഃ പ്രജാം വീരവതീഃ സനോതു ।
 ഗോഭീരനോ അശ്വൈഃ സമനക്തു യജ്ഞം ॥
 വായുർനക്ഷത്ര-മഭ്യേതി നിഷ്ട്യാം ।
 തിഗ്മശൂൺഗോ വൃഷഭോ രോരുവാണഃ ।
 സമീരയൻ ഭൂവനാ മാതരിശ്വാ ।
 അപ ദേഷാഃസി നുദതാമരാതീഃ ॥ 10 (10)

T.B.3.1.1.11

തന്നോ വായസ്തദു നിഷ്ട്യാ ശൂണോതു ।
 തന്നക്ഷത്രം ഭൂരിദാ അസ്തു മഹ്യം ।
 തന്നോ ദേവാസോ അനു ജാനന്തു കാമം ।
 യഥാ തരേമ ഭൂരിതാനി വിശ്വാ ॥
 ദൂരമസുചത്രവോ യന്തു ഭീതാഃ ।
 തദിന്ദ്രാഗ്നീ കൃണുതാം തദ് വിശ്വാഭേ ।
 തന്നോ ദേവാ അനുദന്തു യജ്ഞം ।
 പശ്വാത് പുരസ്താ-ദദയന്നോ അസ്തു ॥
 നക്ഷത്രാണാ-മധിപതീ വിശ്വാഭേ ।
 ശ്രേഷ്ഠാവിന്ദ്രാഗ്നീ ഭൂവനസ്യ ഗോപൗ । 11 (10)

T.B.3.1.1.12

വിഷുചഃ ശത്രു-നപബാധമാനൗ ।
 അപ ക്ഷുധം നുദതാമരാതിം ॥
 പൂർണാ പശ്ചാദുത പൂർണാ പുരസ്താത് ॥
 ഉന്മദ്ധ്യതഃ പൗർണ്ണമാസീ ജിഗായ ।
 തസ്യാം ദേവാ അധി സംവസന്തഃ ।
 ഉത്തമേ നാക ഇഹ മാദയന്താം ॥
 പൃഥവീ സുവർചാ യുവതിഃ സജോഷാഃ ।
 പൗർണ്ണമാസ്യുദഗാ-ച്ഛോദമാനാ ।
 ആപ്യായയന്തീ ദുരിതാനി വിശ്വാ ॥
 ഉരും ദുഹാം യജമാനായ യജ്ഞം ( ) ॥ 12 (10)
 (ചിത്രഭാസുർ - യജമാനേ ദധാതു - ഹവിർനഃ - പാഥ -
 ശ്വേതോ - ജുഷന്താം - ചേതോ - മദേമ - രോചമാനാ -
 മരാതീർ - ഗോപൗ - യജ്ഞം) (A1)

3.1.2 അനുവാകം 2 - യമനക്ഷത്രാണാം യാജ്ഞാനുവാക്യാഃ

T.B.3.1.2.1

ഋദ്ധ്യാസ്മ ഹവൈർ-നമസോപ സദ്യ ।
 മിത്രം ദേവം മിത്രധേയന്നോ അസ്തു ।
 അനുരാധാൻ. ഹവിഷാ വർദ്ധയന്തഃ ।
 ശതം ജീവേമ ശരദഃ സവീരാഃ ॥
 ചിത്രം നക്ഷത്ര-മുദഗാത് പുരസ്താത് ॥

അ॒നു॒രാ॒ധാ॒സ ഇ॒തി യദ് വ॒ദന്തി॑ ।
 ത॒ന്മി॒ത്ര ഏ॒തി പ॒ഥി॒ദിർ ദേ॒വയാ॑നൈഃ ॥
 ഹി॒രണ്യ॑യൈർ വി॒ത॒തൈ-ര॑ന്തരി॒ക്ഷേ ॥
 ഇ॒ന്ദ്രോ ജ്യേഷ്ഠാ॑മ॒നു ന॒ക്ഷ॒ത്രമേ॑തി ।
 യ॒സ്മിൻ വൃ॒ത്രം വൃ॒ത്ര തൂ॑ര്യ॒ തതാ॑ർ । 13 (10)

T.B.3.1.2.2

ത॒സ്മിൻ വ॒യമ॑മൃ॒തം ദു॒ഹാ॑നാഃ ।
 ക്ഷു॒ധം തരേ॑മ ദു॒രി॒തിം ദു॒രി॒ഷ്ടിം ॥
 പു॒രന്ദ॑രായ വൃ॒ഷഭാ॑യ ധൃ॒ഷ്ണവേ॑ ।
 അ॒ഷ്വാ॒ധായ॑ സ॒ഹമാ॑നായ മീ॒ഡു॒ഷേ ॥
 ഇ॒ന്ദ്രായ॑ ജ്യേഷ്ഠാ॑ മധു॒മദ്-ദു॒ഹാ॑നാ ।
 ഉ॒രും കൃ॑ണോ॒തു യ॒ജമാ॑നായ ലോ॒കം ॥
 മൂ॒ലം പ്ര॒ജാം വീ॑ര॒വതീ॑ം വീ॒ദേയ॑ ।
 പ॒രാ॒ച്യേ॒തു നി॒ർ.ഋ॑തിഃ പ॒രാ॒ചാ ।
 ഗോ॒ദിർ ന॒ക്ഷ॒ത്രം പ॒ശു॒ഭിഃ സ॒മ॒ക്തം॑ ।
 അ॒ഹർ॑ഭ്യയാദ്-യ॒ജമാ॑നായ മ॒ഹ്യം ॥ 14 (10)

T.B.3.1.2.3

അ॒ഹർ॑നോ അ॒ഭ്യ സു॑വി॒തേ ദ॒ധാ॒തു ।
 മൂ॒ലം ന॒ക്ഷ॒ത്രമി॒തി യദ് വ॒ദന്തി॑ ।
 പ॒രാ॒ചീം വാ॒ചാ നി॒ർ.ഋ॑തിം നു॒ദാമി॑ ।
 ശി॒വം പ്ര॒ജായൈ॑ ശി॒വമ॑സ്തു മ॒ഹ്യം ॥

യാ ദിവ്യാ ആപഃ പയസാ സം ബഭൂവുഃ ।

യാ അന്തരിക്ഷ ഉത പാർത്ഥിവീര്യാഃ ।

യാസാമഷാഡാ അനുയന്തി കാമം ।

താ ന ആപഃ ശഃ സ്യോനാ ഭവന്തു ॥

യാശ്ച കൃപ്യാ യാശ്ച നാഭ്യാഃ സമുദ്രിയാഃ ।

യാശ്ച വൈശന്തീരുത പ്രാസചീര്യാഃ । 15 (10)

T.B.3.1.2.4

യാസാമഷാഡാ മധു ഭക്ഷയന്തി ।

താ ന ആപഃ ശഃ സ്യോനാ ഭവന്തു ॥

തന്നോ വിശ്വേ ഉപ ശൃണ്വന്തു ദേവാഃ ।

തദഷാഡാ അഭി സംയന്തു യജ്ഞം ।

തന്നക്ഷത്രം പ്രഥതാം പശുഭ്യഃ ।

കൃഷിർ വൃഷ്ടിർ യജമാനായ കല്പതാം ॥

ശുഭ്രാഃ കന്യാ യുവതയഃ സുപേശസഃ ।

കർമകൃതഃ സുകൃതോ വീര്യാവതീഃ ।

വിശ്വാൻ ദേവാൻ. ഹവിഷാ വർദ്ധയന്തീഃ ।

അഷാഡാഃ കാമമുപയാന്തു യജ്ഞം ॥ 16 (10)

T.B.3.1.2.5

യസിൻ ബ്രഹ്മാഭ്യജയത് സർവമേതത് ।

അമൃഞ്ച ലോക മിദമുച സർവം ।

തന്നോ നക്ഷത്രമഭിജിദ് വിജിത്യ ।

ശ്രീ॒യം ദധാ॒-ത്വഹൃ॑ണീ॒യമാ॑നം ॥
 ഉഭൗ॑ ലോ॒കൗ ബ്ര॑ഹ്മ॒ണാ സ॑ഞ്ജിതേ॒മൗ ।
 തന്നോ॑ നക്ഷ॒ത്രമ॑ഭിജിദ് വി॒ചഷ്ടാ॑ം ।
 തസ്മി॑ൻ വ॒യം പൃ॑തനാഃ॒ സം ജ॑യേമ ।
 തന്നോ॑ ദേ॒വാസോ॑ അ॒നുജാ॑ന॒ന്തു കാ॑മം ॥
 ശൃ॒ണ്വന്തി ശ്രോ॑ണാ-മ॒മൃത॑സ്യ ഗോ॒പാം ।
 പു॒ണ്യാമ॑സ്യ ഉ॒പശൃ॑ണോമി വാ॒ചം ॥ 17 (10)

T.B.3.1.2.6

മഹീ॑ം ദേ॒വീം വി॑ഷ്ണു॒പത്നീ॑-മ॒ജുര്യാ॑ം ।
 പ്ര॒തീചീ॑മേനാച് ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജാമഃ॑ ॥
 ത്രേ॒ധാ വി॑ഷ്ണു-രു॒രുഗാ॑യോ വി॒ചക്ര॑മേ ।
 മഹീ॑ം ദി॒വം പൃ॑ഥി॒വീ-മ॒ന്തരി॑ക്ഷം ।
 തച്ഛോ॒ണൈതി॑ ശ്ര॒വ ഇ॒ച്ഛമാ॑നാ ।
 പു॒ണ്യൗ ശ്ലോ॒കം യ॑ജമാനായ കൃ॒ണ്വതീ॑ ॥
 അ॒ഷ്ടൗ ദേ॒വാ വ॑സ॒വഃ സോ॒മ്യാസഃ॑ ।
 ച॒തസ്രോ॑ ദേ॒വീ ര॑ജരാഃ ശ്ര॒വിഷ്ടാഃ॑ ।
 തേ യ॒ജ്ഞം പാ॑ന്തു ര॒ജസഃ॑ പ॒രസ്താ॑ത് ॥
 സം॒വത്സ॑രീ॒ൺ-മ॒മൃതൗ॑ സ്വ॒സ്തി ॥ 18 (10)

T.B.3.1.2.7

യ॒ജ്ഞം നഃ॑ പാ॑ന്തു വ॒സവഃ॑ പ॒രസ്താ॑ത് ॥
 ദക്ഷി॑ണ॒തോ-ഭി॑യ॒ന്തു ശ്ര॒വിഷ്ടാഃ॑ ।

പു॒ണ്യം ന॒ക്ഷ॒ത്രമ॑ഭി॒ സം॑വി॒ശാമ॑ ।
 മാ നോ॒ അ॒രാതി॑-ര॒ഘശ॑ച്ഛാ ഗ॒ന് ॥
 ക്ഷ॒ത്രസ്യ॑ രാജാ॒ വരു॑ണോ॒ധിരാജഃ॑ ।
 നക്ഷ॑ത്രാണാച് ശ॒തഭി॑ഷഗ് വ॒സിഷ്ഠഃ॑ ।
 തൗ ദേ॒വേഭ്യഃ॑ കൃ॒ണുതോ॑ ദീ॒ർഘ॑മായുഃ ।
 ശ॒തച്ഛ॑സ്ത॒ഹസ്താ॑ ഭേ॒ഷജാ॑നി ധ॒ത്തഃ॑ ॥
 യജ്ഞ॑ന്നോ രാജാ॒ വരു॑ണ ഉ॒പയാ॑തു ।
 തന്നോ॒ വിശോ॑ അ॒ഭി സം॑യ॒ന്തു ദേ॒വാഃ । 19 (10)

T.B.3.1.2.8

തന്നോ॒ നക്ഷ॑ത്രച് ശ॒തഭി॑ഷഗ് ജു॒ഷാണ॑ം ।
 ദീ॒ർഘ॑മായുഃ പ്ര॒തിരദ് ഭേ॒ഷജാ॑നി ॥
 അ॒ജ ഏ॒കപാ॑ദു॒ദഗാത് പു॒രസ്താത്॑ ।
 വി॒ശാ ഭൂ॑താനി പ്ര॒തിമോ॑ദമാനഃ ।
 തസ്യ॑ ദേ॒വാഃ പ്ര॒സവ॑ം യ॒ന്തി സർവ്വേ॑ ॥
 പ്രോ॒ഷ്ഠപ॑ദാസോ അ॒മൃത॑സ്യ ഗോ॒പാഃ ॥
 വി॒ദ്രാജ॑മാനഃ സ॒മിധാ॑ന ഉ॒ഗ്രഃ ।
 ആ॒ന്തരി॑ക്ഷ-മ॒രുഹ॑ഭ-ഗ॒ന്ധാ॑ം ।
 തച്ഛൂ॒ര്യം ദേ॒വ-മ॒ജമേ॑കപാദം ।
 പ്രോ॒ഷ്ഠപ॑ദാസോ അ॒നുയ॑ന്തി സർവ്വേ॑ ॥ 20 (10)

T.B.3.1.2.9

അഹി॑ർ ബു॒ദ്ധ്നി॑യഃ പ്ര॒ഥമാ॑ന ഏ॒തി ।
 ശ്രേ॒ഷ്ഠോ॑ ദേ॒വാനാ॑മു॒ത മാ॑നു॒ഷാണാ॑ം ।
 തം ബ്രാ॒ഹ്മണാഃ॑ സോ॒മപാഃ॑ സോ॒മ്യാസഃ॑ ।
 പ്രോ॒ഷ്ടപ॒ദാസോ॑ അ॒ഭി ര॑ക്ഷ॒ന്തി സ॒ർവേ॑ ॥
 ച॒ത്വാ॒ര ഏ॒കമ॒ഭി ക॒ർമ ദേ॒വാഃ ।
 പ്രോ॒ഷ്ടപ॒ദാസ॑ ഇ॒തി യാ॑ൻ. വ॒ദന്തി॑ ।
 തേ ബു॒ദ്ധ്നിയം॑ പ॒രിഷ॑ദ്യ॒സ്ത്വവ॑ന്തഃ ।
 അഹി॑ഃ ര॒ക്ഷന്തി॑ നമ॒സോപ॑സദ്യ ॥
 പൃ॒ഷാ രേ॒വത്യ॑ന്വേ॒തി പ॒ൻമാം॑ ।
 പൃ॒ഷ്ഠിപ॑തീ പശു॒പാ വാ॑ജ॒ബസ്ത്വൗ॑ । 21 (10)

T.B.3.1.2.10

ഇ॒മാനി॑ ഹ॒വ്യാ പ്ര॑യ॒താ ജു॑ഷാ॒ണാ ।
 സു॒ഗൈ॒രനോ॑ യാ॒നൈരു॑പ॒യാതാം॑ യ॒ജ്ഞം॑ ॥
 ക്ഷു॒ദ്രാൻ പ॒ശൂൻ ര॑ക്ഷ॒തു രേ॒വതീ॑ നഃ ।
 ഗാ॒വോ നോ॑ അ॒ശ്വാഃ അ॒ന്വേതു॑ പൃ॒ഷാ ।
 അ॒ന്നഃ ര॑ക്ഷ॒ന്തൗ ബ॒ഹു॒ധാ വി॑രു॒പം ।
 വാ॒ജഃ സ॑നു॒താം യ॒ജ്ഞാ॑നായ യ॒ജ്ഞം॑ ॥
 തദ॒ഗ്നിനാ॑-വശ॒ധുജോ॑പ॒യാതാം॑ ।
 ശു॒ഭം ഗ॑മി॒ഷ്ഠൗ സു॒യമേ॑ഭി॒രഗൈഃ॑ ।

സ്വം നക്ഷത്രം ഹവിഷാ യജന്തം ।
മദ്ധ്യാ സംപൃക്തം യജുഷാ സമക്തം ॥ 22 (10)

T.B.3.1.2.11

യൗ ദേവാനാം ദിഷജൗ ഹവ്യവാഹൗ ।
വിശ്വസ്യ ദൃതാ-വമൃതസ്യ ഗോപൗ ।
തൗ നക്ഷത്രം ജുജുഷാണോ-പയാതാം ।
നമോഽശ്വിഭ്യാം കൃണുമോഽശ്വയുഗ്ഭ്യാം ॥
അപ പാപ്മാനം ഭരണീർഭരന്തു ।
തദ് യമോ രാജാ ഭഗവാൻ. വിചഷ്ടാം ।
ലോകസ്യ രാജാ മഹതോ മഹാൻ. ഹി ।
സുഗം നഃ പൻമാമഭയം കൃണോതു ॥
യസ്മിൻ നക്ഷത്രേ യമ ഏതി രാജാ ।
യസ്മി-ന്നേനമഭ്യഷിംചന്ത ദേവാഃ ( ) ।
തദസ്യ ചിത്രം ഹവിഷാ യജാമ ।
അപ പാപ്മാനം ഭരണീർ ഭരന്തു ॥
"നിവേശനീ {1}" "യത്തേ ദേവാ അഭധുഃ {2}" ॥ 23 (13)
(തതാര - മഹ്യം - പ്രാസചീര്യാ - യാന്തു യജ്ഞം -
വാചം - സ്വസ്തി - ദേവാ - അനു യന്തി സർവേ -
വാജബന്ധു - സമക്തം - ദേവാ സ്തീണീ ച) (A2)

3.1.3 അനുവാകം 3 - ചാന്ദ്രമസാദീനാം സപ്തനാമിഷ്ടീനാം
യാജ്ഞാനുവാക്യാഃ

T.B.3.1.3.1

"നവോ നവോ ഭവതി ജായമാനോ {3}" "യമാദിത്യാ
അശ്ശുമാപ്തായയന്തി {4}" ॥

യേ വിരുപേ സമനസാ സംവ്യയന്തീ ।
സമാനം തന്തും പരി താതനാതേ ।
വിഭു പ്രഭു അനുഭു വിശ്വതോ ഹുവേ ।
തേ നോ നക്ഷത്രേ ഹവമാഗമേതം ॥
വയം ദേവീ ബ്രഹ്മണാ സംവിദാനാഃ ।
സുരത്താസോ ദേവവീതിം ദീധാനാഃ ।
അഹോരാത്രേ ഹവിഷാ വർദ്ധയന്തഃ ।
അതി പാപ്മാന-മതിമുക്ത്യാ ഗമേമ ॥
പ്രത്യുവദൃശ്യായതീ । 24 (10)

T.B.3.1.3.2

വ്യുച്ഛന്തീ ദുഹിതാ ദിവഃ ।
അപോ മഹീ വൃണുതേ ചക്ഷുഷാ ॥
തമോ ജ്യോതിഷ്ഠുണോതി സൂനരീ ।
ഉദൃസ്തീയാഃ സചതേ സൂര്യഃ ।
സ ചാ ഉദൃന്നക്ഷത്ര-മർചിമത് ।
തവേദുഷോ വ്യുഷി സൂര്യസ്യ ച ॥ സം ഭക്തേന ഗമേമഹി ।

തന്നോ നക്ഷത്ര-മർചിമത് । ഭാനുമത്തേജ ഉച്ചരത് ।
ഉപ യജ്ഞ-മിഹാഗമത് ॥ 25 (10)

T.B.3.1.3.3

പ്ര നക്ഷത്രായ ദേവായ । ഇന്ദ്രായേന്ദുഃ ഹവാമഹേ ।
സ നഃ സവിതാ സുവഥ് സനിം । പുഷ്ടിദാം വീരവത്തമം ॥

"ഉദൃത്യം {5}" "ചിത്രം {6}" ॥

"അദിതിർന ഉരുഷ്യതു {7}" "മഹീമുഷു മാതരം {8}" ॥

"ഇദം വിഷ്ണുഃ {9}" "പ്രതദിഷ്ണുഃ {10}" ॥

"അഗ്നിർമൂർദ്ധാ {11}" "ഭുവഃ {12}" ॥

"അനു നോഽഭ്യാനുമതി {13}" "രനീദനുമതേ താം {14}" ॥

"ഹവ്യവാഹഃ {15}" "സമീഷ്ടം {16}" ( ) ॥ 26 (10)

(ആയത്യ - ഗമഥ് - സമീഷ്ടം) (A3)

3.1.4 അനുവാകം 4 - ദേവ നക്ഷത്രേഷിബ്രാഹ്മണം

T.B.3.1.4.1

അഗ്നിർവാ അകാമയത ।

അന്നാദോ ദേവാനാഃ സ്യാമിതി ।

സ ഏതമഗ്നയേ കൃത്തികാഭ്യഃ പുരോഽധാശ്-മഷ്ടാകപാലം
നിരവപത് ।

തതോ വൈ സോഽന്നാദോ ദേവാനാമഭവത് ।

അഗ്നിർവൈ ദേവാനാമന്നാദഃ ॥

യഥാ ഹ വാ അഗ്നിർ ദേവനാ-മന്നാദഃ ।

ഏ॒വച് ഹ॒ വാ ഏ॒ഷ മ॒നു॒ഷ്യാ॒ണാം ഭ॒വതി॑ ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ യ॒ജതേ॑ । യ ഉ॑ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ॥
 സോ॒ഽത്ര ജു॒ഹോതി॑ ।

അ॒ഗ്നയേ॑ സ്വാ॒ഹാ കൃ॒ത്തി॒കാഭ്യഃ॑ സ്വാ॒ഹാ ॥
 അ॒ംബായൈ॑ സ്വാ॒ഹാ ദൃ॒ലായൈ॑ സ്വാ॒ഹാ ॥
 നി॒തന്തൈ॑ സ്വാ॒ഹാ ട്ര॒യന്തൈ॑ സ്വാ॒ഹാ ॥
 മേ॒ഘയ॑ന്തൈ॒ സ്വാ॒ഹാ വർ॒ഷയ॑ന്തൈ॒ സ്വാ॒ഹാ ॥
 ചു॒പു॒ണ്ണീ॒കായൈ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 27 (15)

T.B.3.1.4.2

പ്ര॒ജാപ॑തിഃ പ്ര॒ജാ അ॒സൃ॒ജത॑ ।
 താ അ॒സ്മാഥ് സൃ॒ഷ്ടാഃ പ॑രാ॒ചീരാ॑യന് ।
 താസാ॑ഽരോ॒ഹിണീ॑-മ॒ദ്യധ്യാ॑യത് ।
 സോ॒ഽകാമ॑യത । ഉ॒പ മാ॑ഽഽവർ॒തേത॑ । സമേ॑നയാ ഗച്ഛേ॒യേതി॑ ।
 സ ഏ॒തം പ്ര॒ജാപ॑തയേ രോ॒ഹിണ്യൈ॑ ച॒രും നി॑രവ॒പത് ।
 തതോ॑ വൈ സാ തമു॒പാ॒വർ॒തത॑ । സമേ॑നയാ ഗച്ഛ॒ത ॥
 ഉ॒പ ഹ॒ വാ ഏ॒നം പ്രി॒യമാ॑വർ॒തതേ॑ ।
 സം പ്രി॒യേണ॑ ടഗച്ഛ॒തേ । യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ യ॒ജതേ॑ ।
 യ ഉ॑ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ॥ സോ॒ഽത്ര ജു॒ഹോതി॑ ।
 പ്ര॒ജാപ॑തയേ സ്വാ॒ഹാ രോ॒ഹിണ്യൈ॑ സ്വാ॒ഹാ ॥
 രോ॒ചമാ॑നായൈ॒ സ്വാ॒ഹാ പ്ര॒ജാഭ്യഃ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 28 (16)

T.B.3.1.4.3

സോമോ വാ അകാമയത ।
 ഓഷധീനാച് രാജ്യ-മഭിജയേയമിതി ।
 സ ഏതച് സോമായ മൃഗശരീർഷായ ശ്യാമാകം ചരും
 പയസി നിരവപത് ।
 തതോ വൈ സ ഓഷധീനാച് രാജ്യമഭ്യജയത് ।
 സമാനാനാച് ഹ വൈ രാജ്യമഭിജയതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ ।
 യ ഉ ചൈനദേവം വേദ । സോട്ര ജുഹോതി ।
 സോമായ സ്വാഹാ മൃഗശരീർഷായ സ്വാഹാ ।
 ഇന്ദ്രാഭ്യഃ സ്വാഹാഋഷാഭ്യഃ സ്വാഹാ ।
 രാജ്യായ സ്വാഹാ ടഭിജിതൈ സ്വാഹേതി ॥ 29 (11)

T.B.3.1.4.4

രുദ്രോ വാ അകാമയത । പശുമാൻമ് സ്യാമിതി ।
 സ ഏതച് രുദ്രായാർദ്രായൈ പ്രേയങ്ഗവം ചരും
 പയസി നിരവപത് ।
 തതോ വൈ സ പശുമാൻഭവത് । പശുമാൻ. ഹ വൈ ഭവതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം വേദ ।
 സോട്ര ജുഹോതി ।
 രുദ്രായ സ്വാഹാ ടർദ്രായൈ സ്വാഹാ ।
 പിന്ദമാനായൈ സ്വാഹാ പശുഭ്യഃ സ്വാഹേതി ॥ 30 (10)

T.B.3.1.4.5

ഋ॒ക്ഷാ॒ വാ॒ ഇ॒യമ॑ലോ॒മകാ॑ഽഽസീ॒ത് | സാ॑ഽകാ॒മയ॑ത |
 ഓ॒ഷധീ॑ഭി॒ർ-വ॒ന॒സ്സതി॑ഭിഃ പ്ര॒ജായേ॑യേതി |
 സൈ॒തമ॑ഭി॒ത്യൈ പു॒നർവ॑സു॒ഭ്യാം ച॒രും നി॑ർവ॒പത് |
 ത॒തോ വാ॒ ഇ॒യമോ॑ഷധീ॒ഭിർ-വ॒ന॒സ്സതി॑ഭിഃ പ്രാ॒ജായ॑ത |
 പ്ര॒ജായ॑തേ॒ ഹ॒ വൈ പ്ര॒ജയാ॑ പശു॒ഭിഃ |
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ | യ ഉ॑ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ |
 സോ॑ഽത്ര॒ ജുഹോ॑തി |
 അ॒ഭിത്യൈ॑ സ്വാ॒ഹാ പു॒നർവ॑സു॒ഭ്യാം |
 സ്വാ॒ഹാഽഽഭ്യു॑ത്യൈ॒ സ്വാ॒ഹാ പ്ര॒ജായൈ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑ || 31 (11)

T.B.3.1.4.6

ബൃ॒ഹ॒സ്സതി॑ർവാ അ॒കാമ॑യത | ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സീ സൃ॑ഷ്ണാമിതി |
 സ ഏ॒തം ബൃ॒ഹ॒സ്സത॑യേ॒ തിഷ്ഠാ॑യ നൈ॒വാ॒രം ച॒രും
 പ॒യ॒സി നി॑ർവ॒പത് |
 ത॒തോ വൈ॒ സ ബ്ര॑ഹ്മ॒വർ॒ച॒സ്യഭ॑വത് |
 ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സീ ഹ॒ വൈ ഭ॑വതി |
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ | യ ഉ॑ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ |
 സോ॑ഽത്ര॒ ജുഹോ॑തി |
 ബൃ॒ഹ॒സ്സത॑യേ॒ സ്വാ॒ഹാ തിഷ്ഠാ॑യ സ്വാ॒ഹാ |
 ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സായ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑ || 32 (10)

T.B.3.1.4.7

ദേ॒വാ॒സു॒രാഃ॑ സ॒ംയ॑ത്താ ആ॒സ॒ന് ।

തേ ദേ॒വാഃ॑ സ॒ർവ്വേ॑ഭ്യ ആ॒ശ്ര॒ഷാ॒ഭ്യ ആ॒ജ്യേ॑ ക॒ര॒ംഭം॑
നി॒ര॒വ॒പ॒ന് ।

താ॒നേ॒താദി॑രേ॒വ ദേ॒വതാ॑-ദി॒രു॒പാ॒ന॒യ॒ന് ।

ഏ॒താദി॑ർഹ॒ വൈ ദേ॒വതാ॑ദി॒ർ-ദി॒ഷ॒ന്തം॑ ദ്രാ॒ത്യ॒വ്യ-
മു॒പ॒ന॒യ॒തി ।

യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ യ॒ജ്ഞേ॑ । യ ഉ॒ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।
സോ॒ഽത്ര॑ ജു॒ഹോ॒തി ।

സ॒ർവ്വേ॑ഭ്യഃ॒ സ്വാഹാ॑ഽഽശ്ര॒ഷാ॒ഭ്യഃ॒ സ്വാഹാ॑ ।

ദ॒ന്ദശൂ॒കേ॒ഭ്യഃ॒ സ്വാഹേ॑തി ॥ 33 (9)

T.B.3.1.4.8

പി॒ത॒രോ॒ വാ അ॑കാമ॒യ॒ന്ത । പി॒തൃ॒ലോ॒ക ഋ॒ദ്ധു॒യാമേ॑തി ।

ത ഏ॒തം പി॒തൃ॒ഭ്യോ മ॒ഘാ॒ഭ്യഃ॒ പു॒രോ॒ധാശ്ഠ॑ ഷട്ക॒പാലം॑
നി॒ര॒വ॒പ॒ന് । തതോ॒ വൈ തേ॑ പി॒തൃ॒ലോ॒ക ആർ॒ദ്ധുവ॑ന് ।

പി॒തൃ॒ലോ॒കേ ഹ॒ വാ ഋ॒ദ്ധോ॑തി ।

യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ യ॒ജ്ഞേ॑ । യ ഉ॒ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।
സോ॒ഽത്ര॑ ജു॒ഹോ॒തി । പി॒തൃ॒ഭ്യഃ॒ സ്വാഹാ॑ മ॒ഘാ॒ഭ്യഃ॒ ।

സ്വാഹാ॑ ഽന॒ഘാ॒ഭ്യഃ॒ സ്വാഹാ॑ ഽഗ॒ദാ॒ഭ്യഃ॒ ।

സ്വാഹാ॑ ഽരു॒ന്ധ॒തീ॒ഭ്യഃ॒ സ്വാഹേ॑തി ॥ 34 (11)

T.B.3.1.4.9

അ॒ര്യ॒മാ വാ അ॒കാമ॑യത । പ॒ശു॒മാൻമ॑ സ്യാ॒മിതി॑ ।
 സ ഏ॒തമ॑ര്യ॒ണേ ഫ॒ല്യു॒നീഭ്യാം ച॒രും നി॑രവ॒പത് ।
 ത॒തോ വൈ സ പ॒ശു॒മാന॑ഭവത് । പ॒ശു॒മാൻ. ഹ വൈ ഭ॑വതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യജ്ഞേ । യ ഉ ചൈ॒നഭേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॒ഽത്ര ജു॑ഹോതി ।

അ॒ര്യ॒ണേ സ്വാ॒ഹാ ഫ॒ല്യു॒നീഭ്യാൗ സ്വാ॒ഹാ ।
 പ॒ശു॒ഭ്യഃ സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 35 (10)

T.B.3.1.4.10

ഭഗോ॑ വാ അ॒കാമ॑യത । ഭഗീ॑ ശ്രേ॒ഷ്ഠീ ഭേ॒വാ॒നാൗ സ്യാ॒മിതി॑ ।
 സ ഏ॒തം ഭഗാ॑യ ഫ॒ല്യു॒നീഭ്യാം ച॒രും നി॑രവ॒പത് ।
 ത॒തോ വൈ സ ഭഗീ॑ ശ്രേ॒ഷ്ഠീ ഭേ॒വാ॒നാമ॑ഭവത് ।
 ഭഗീ॑ ഹ വൈ ശ്രേ॒ഷ്ഠീ സ॒മാ॒നാ॒നാം ഭ॑വതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യജ്ഞേ । യ ഉ ചൈ॒നഭേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॒ഽത്ര ജു॑ഹോതി ।

ഭഗാ॑യ സ്വാ॒ഹാ ഫ॒ല്യു॒നീഭ്യാൗ സ്വാ॒ഹാ ।
 ശ്രേ॒ഷ്ഠായ॑ സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 36 (10)

T.B.3.1.4.11

സ॒വി॒താ വാ അ॒കാമ॑യത । ശ്ര॒തേ ഭേ॒വാ ദധീ॑രന് ।
 സ॒വി॒താ സ്യാ॒മിതി॑ ।

സ ഏതഃ സവിത്രേ ഹസ്തായ പുരോധാശം ദാദശകപാലം
നിരവപദാശൂനാം വ്രീഹീണാം ।

തതോ വൈ തസ്മൈ ശ്രദേവാ അദധത । സവിതാഭവത് ।

ശ്രദ്ധ വാ അസ്മൈ മനുഷ്യാ ദധതേ ।

സവിതാ സമാനാനാം ഭവതി ।

യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം വേദ ।

സോത്ര ജൂഹോതി । സവിത്രേ സ്വാഹാ ഹസ്തായ ।

സ്വാഹാ ദദതേ സ്വാഹാ പൃണതേ ।

സ്വാഹാ പ്രയച്ഛതേ സ്വാഹാ പ്രതിഗൃഹ്ണതേ

സ്വാഹേതി ॥ 37 (14)

T.B.3.1.4.12

തച്ഛാ വാ അകാമയത । ചിത്രം പ്രജാം വീന്ദേയേതി ।

സ ഏതം തച്ഛേ ചിത്രായൈ പുരോധാശമച്ഛാകപാലം

നിരവപത് ।

തതോ വൈ സ ചിത്രം പ്രജാമവിന്ദത ।

ചിത്രഃ ഹ വൈ പ്രജാം വീന്ദതേ ।

യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ ।

യ ഉ ചൈനദേവം വേദ । സോത്ര ജൂഹോതി ।

തച്ഛേ സ്വാഹാ ചിത്രായൈ സ്വാഹാ

ചൈത്രായ സ്വാഹാ പ്രജായൈ സ്വാഹേതി ॥ 38 (10)

T.B.3.1.4.13

വാ॒യുർവാ॑ അ॒കാമ॑യത ।
 കാ॒മചാ॑രമേ॒ഷു ലോ॒കേഷ്വ॑ഭിജയേ॒മിതി॑ ।
 സ ഏ॒തദ്-വാ॒യവേ॒ നിഷ്ട്യാ॑യൈ ഗൃ॒ഷ്ണൈ ദു॒ഗ്ധം പ॒യോ
 നി॒രവ॑പത് ।

തതോ॑ വൈ സ കാ॒മചാ॑രമേ॒ഷു ലോ॒കേഷ്വ॑ഭ്യജയത് ।
 കാ॒മചാ॑രഃ ഹ വാ ഏ॒ഷു ലോ॒കേഷ്വ॑ഭിജയതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹവി॒ഷാ യ॑ജതേ ।
 യ ഉ॑ ചൈ॒ന്നദേ॒വം വേ॑ദ । സോ॒ഽത്ര॑ ജുഹോതി ।
 വാ॒യവേ॒ സ്വാഹാ॑ നിഷ്ട്യാ॑യൈ സ്വാഹാ॑ ।
 കാ॒മചാ॑രായ സ്വാഹാ॑ഭിജി॒ത്യൈ സ്വാ॑ഹേതി ॥ 39 (10)

T.B.3.1.4.14

ഇ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ വാ॑ അ॒കാമ॑യേതാം ।
 ശ്രൈ॒ഷ്ടം ദേ॒വാനാ॑-മഭിജയേ॒വേതി॑ ।
 താ॒വേത॑മി॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നിഭ്യാ॑ം വി॒ശാ॒ഖാഭ്യാ॑ം പു॒രോ॒ധാശ-
 മേ॒കാദ॑ശക॒പാലം॑ നി॒രവ॑പതാം ।
 തതോ॑ വൈ തൗ ശ്രൈ॒ഷ്ടം ദേ॒വാനാ॑-മഭ്യജയതാം ।
 ശ്രൈ॒ഷ്ടഃ ഹ വൈ॑ സ॒മാനാ॑നാമഭിജയതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹവി॒ഷാ യ॑ജതേ । യ ഉ॑ ചൈ॒ന്നദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॒ഽത്ര॑ ജുഹോതി ।

ഇന്ദ്രാഗ്നിഭ്യാഽ സ്വാഹാ വിശ്വാഭ്യാഽ സ്വാഹാ ।
 ശ്രേഷ്ഠായ സ്വാഹാ ടഭിജിത്യൈ സ്വാഹേതി ॥ 40 (10)

T.B.3.1.4.15

അഥൈതത്-പൗർണ്ണമാസ്യ ആജ്യം നിർവ്വപതി ।
 കഥോ വൈ പൗർണ്ണമാസീ । കഥ ആജ്യം ।
 കഥേനൈവ കഥ്യ സമർദ്ധയതി ।
 ക്ഷിപ്രമേന്യ സ കഥ ഉപനമതി । യേന കഥേന യജതേ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 പൗർണ്ണമാസ്യ സ്വാഹാ കഥായ സ്വാഹാഽഽഗത്യൈ
 സ്വാഹേതി ॥ 41 (8)

Special Korvai indicating the number of "vaakyams" in each Dasini of 4th Anuvakam

(അഗ്നിഃ പഞ്ചദശ - പ്രജാപതിഃ ഷോഡശ - സോമ
 ഏകാദശ - രൂദ്രോ ദശ - രിക്ഷൈകാദശ - ബൃഹസ്പതിർ
 ദശ - ദേവാസുരാ നവ - പിതര ഏകാദശാ- രൂമാ -
 ഭഗോ ദശ ദശ - സവിതാ ചതുർദശ - ത്വഷ്ടാ - വായു -
 രിന്ദ്രാഗ്നീ ദശ ദശാ മൈതത് പൗർണ്ണമാസ്യ അഷ്ടൗ
 പഞ്ചദശ) (A4)

3.1.5 അനുവാകം 5 - യമനക്ഷത്രേഷുബ്രാഹ്മണം

T.B.3.1.5.1

മിത്രോ വാ അകാമയത ।
 മിത്രധേയമേഷു ലോകേഷാഭി ജയേയമിതി ।

സ ഏ॒തം മി॒ത്രാ॒യാ॒നു॒രാ॒ധേ॒ഭ്യഃ॒ശ്ച॒രും നി॒ര॒വ॒പത് ।
 ത॒തോ॒ വൈ സ മി॒ത്ര॒ധേ॒യമേ॒ഷു ലോ॒കേഷ്വ॑ഭ്യജയത് ।
 മി॒ത്ര॒ധേ॒യഃ ഹ വാ ഏ॒ഷു ലോ॒കേഷ്വ॑ഭിജയതി ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ യ॒ജതേ॑ ।
 യ ഉ॒ ചൈ॒നദേ॒വം ഘ്വേ॒ദ । സോ॒ഽത്ര॑ ജുഹോതി ।
 മി॒ത്രായ॑ സ്വാ॒ഹാ ഽനു॒രാ॒ധേ॒ഭ്യഃ സ്വാ॒ഹാ ॥
 മി॒ത്ര॒ധേ॒യായ॑ സ്വാ॒ഹാ ഽഭി॒ജി॒ത്യൈ॒സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 42 (10)

T.B.3.1.5.2

ഇ॒ന്ദ്രോ വാ അ॒കാ॒മ॒യത॑ ।
 ജൈ॒ഷ്ട്യം ദേ॒വാ॒നാ-മ॒ഭി॒ജ॒യേ॒യമി॑തി ।
 സ ഏ॒തമി॒ന്ദ്രായ॑ ജ്യേഷ്ഠാ॒യൈ പു॒രോ॒ധാശ്ച-
 മേ॒കാ॒ദ॒ശക॑പാലം നി॒ര॒വ॒പ॒ന്മാഹ॑വ്രീഹീ॒ണാം ।
 ത॒തോ॒ വൈ സ ജൈ॒ഷ്ട്യം ദേ॒വാ॒നാമ॑ഭ്യജയത് ।
 ജൈ॒ഷ്ട്യഃ ഹ വൈ സ॒മാ॒നാ॒നാ-മ॒ഭി॒ജ॒യതി॑ ।
 യ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ യ॒ജതേ॑ । യ ഉ॒ ചൈ॒നദേ॒വം ഘ്വേ॒ദ ।
 സോ॒ഽത്ര॑ ജുഹോതി ।
 ഇ॒ന്ദ്രായ॑ സ്വാ॒ഹാ ജ്യേഷ്ഠാ॒യൈ സ്വാ॒ഹാ ॥
 ജൈ॒ഷ്ട്യായ॑ സ്വാ॒ഹാ ഽഭി॒ജി॒ത്യൈ॒സ്വാ॒ഹേതി॑ ॥ 43 (10)

T.B.3.1.5.3

പ്ര॒ജാ॒പതി॑ർവാ അ॒കാ॒മ॒യത॑ । മൂ॒ലം പ്ര॒ജാം ഘ്വി॑ന്ദേ॒യേതി॑ ।
 സ ഏ॒തം പ്ര॒ജാ॒പത॑യേ മൂ॒ലായ॑ ച॒രും നി॒ര॒വ॒പത് ।

തത്തോ॑ വൈ॒ സ॒ മൃ॒ലം॑ പ്ര॒ജാ॒മവി॑ന്ദത ।
 മൃ॒ലഃ॑ ഹ॒ വൈ॒ പ്ര॒ജാം॑ വി॒ന്ദതേ॑ ।
 യ॒ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ । യ॒ ഉ॒ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॑ഽത്ര॒ ജൂഹോ॑തി ।
 പ്ര॒ജാപ॑തയേ॒ സ്വാഹാ॑ മൃ॒ലായ॑ സ്വാഹാ॑ ॥
 പ്ര॒ജായൈ॑ സ്വാഹേ॒തി ॥ 44 (10)

T.B.3.1.5.4

ആ॒പോ॒ വാ॒ അ॒കാമ॑യന്ത । സ॒മു॒ദ്രം॑ കാ॒മമ॑ഭി॒ജയേ॑മേതി ।
 താ॒ ഏ॒തമദ്ഭ്യോ॑ഽഷാ॒ഡ്യാഭ്യ॑ശ്ച॒രും നി॑ർവ॒പന് ।
 തത്തോ॑ വൈ॒ താഃ॒ സ॒മു॒ദ്രം॑ കാ॒മമ॑ഭ്യ॒ജയ॑ന് ।
 സ॒മു॒ദ്രഃ॑ ഹ॒ വൈ॒ കാ॒മമ॑ഭി॒ജയ॑തി ।
 യ॒ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വിഷാ॑ യ॒ജതേ॑ । യ॒ ഉ॒ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॑ഽത്ര॒ ജൂഹോ॑തി ।
 അ॒ദ്ഭ്യഃ॑ സ്വാഹാ॑ ഽഷാ॒ഡ്യാഭ്യഃ॑ സ്വാഹാ॑ ॥
 സ॒മു॒ദ്രായ॑ സ്വാഹാ॑ കാ॒മായ॑ സ്വാഹാ॑ ॥
 അ॒ഭി॒ജി॒തൈ॒ത്യാ സ്വാഹേ॑തി ॥ 45 (11)

T.B.3.1.5.5

വി॒ശ്വേ॒ വൈ॒ ദേ॒വാ അ॒കാമ॑യന്ത । അ॒ന॒പ॒ജയ॑മ് ജയേ॑മേതി ।
 ത॒ ഏ॒തം വി॒ശ്വേ॒ഭ്യോ॑ ദേ॒വേ॒ഭ്യോ॑ഽഷാ॒ഡ്യാഭ്യ॑ശ്ച॒രും
 നി॑ർവ॒പന് ।
 തത്തോ॑ വൈ॒ തേ॒സ॒ന॒പ॒ജയ॑മ്-ജയ॑ന് ।

അനപജയ്യം ഹ വൈ ജയതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം ഘോഭി ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।

വിശ്വേഭ്യോ ദേവേഭ്യഃ സ്വാഹാ ഷ്വാധാഭ്യഃ സ്വാഹാ ।
 അനപജയായ സ്വാഹാ ജിതൈ സ്വാഹേതി ॥ 46 (10)

T.B.3.1.5.6

ബ്രഹ്മ വാ അകാമയത । ബ്രഹ്മലോകമഭിജയേയമിതി ।
 തദേതം ബ്രഹ്മണേഭിജിതേ ചരും നിരവപത് ।
 തതോ വൈ തദ്ബ്രഹ്മലോകമഭ്യജയത് ।

ബ്രഹ്മലോകം ഹ വാ അഭിജയതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം ഘോഭി ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।

ബ്രഹ്മണേ സ്വാഹാ ഭിജിതേ സ്വാഹാ ।
 ബ്രഹ്മലോകായ സ്വാഹാ ഭിജിതൈ സ്വാഹേതി ॥ 47 (10)

T.B.3.1.5.7

വിഷ്ണുർവാ അകാമയത । പുണ്യം ശ്ലോകം ശൃണുധീ ।
 ന മാ പാപീ കീർത്തിരാഗച്ഛേദിതി ।
 സ ഏതം വിഷ്ണവേ ശ്രോണായൈ പുരോധാശം
 ത്രികപാലം നിരവപത് ।

തതോ വൈ സ പുണ്യം ശ്ലോകം ശൃണുത ।
 നൈനം പാപീ കീർത്തിരാഗച്ഛേദിതി ।

പുണ്യം ഹ വൈ ശ്ലോകം ശൃണുതേ ।
 നൈനം പാപീ കീർത്തിരാഗച്ഛതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 വിഷ്ണവേ സ്വാഹാ ശ്രോണായൈ സ്വാഹാ ।
 ശ്ലോകായ സ്വാഹാ ശ്രുതായ സ്വാഹേതി ॥ 48 (13)

T.B.3.1.5.8

വസവോ വാ അകാമയന്ത ।
 അഗ്രം ദേവതാനാം പരീയാമേതി ।
 ത ഏതം വസുഭ്യഃ ശ്രവിഷ്ഠാഭ്യഃ പുരോധാശ്മഷ്ടാകപാലം
 നിർവപന് ।
 തതോ വൈ തേഽഗ്രം ദേവതാനാം പര്യായന് ।
 അഗ്രം ഹ വൈ സമാനാനാം പര്യേതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 വസുഭ്യഃ സ്വാഹാ ശ്രവിഷ്ഠാഭ്യഃ സ്വാഹാ ।
 അഗ്രായ സ്വാഹാ പരീത്യൈ സ്വാഹേതി ॥ 49 (10)

T.B.3.1.5.9

ഇന്ദ്രോ വാ അകാമയന്ത । ദൃഢോ ധീമിഥഃ സ്യാമിതി ।
 സ ഏതം വരുണായ ശതഭിഷജേ ഭേഷജേഭ്യഃ പുരോധാശം
 ദശകപാലം നിർവപത്-കൃഷ്ണാനാം വ്രീഹീണാം ।

തതോ॑ വൈ॒ സ॒ ദൃ॒ശോ॑ഽശി॒മിലോ॑ഽഭവത് ।
 ദൃ॒ശോ॑ ഹ॒ വാ॒ അ॒ശി॒മിലോ॑ ഭവതി ।
 യ॒ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ॒ യജ॑തേ । യ॒ ഉ॒ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॑ഽത്ര॒ ജുഹോ॑തി ।
 വരു॑ണായ॒ സ്വാഹാ॑ ശത॒ദി॒ഷജേ॑ സ്വാഹാ॑ ॥
 ദേ॒ഷജേ॒ഭ്യഃ സ്വാഹേ॑തി ॥ 50 (10)

T.B.3.1.5.10

അ॒ജോ॒ വാ॒ ഏ॒കപാ॑ദകാമയത ।
 തേ॒ജ॒സീ॒ ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സീ॒ സൃ॒താ॒മിതി॑ ।
 സ॒ ഏ॒തമ॒ജായൈ॑കപദേ॒ പ്രോ॒ഷ്ടപ॒ദേ॒ഭ്യഃ ശൃ॒തം നി॑ർവപത് ।
 തതോ॑ വൈ॒ സ॒ തേ॒ജ॒സീ॒ ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സൃ॒ഭവത്॑ ।
 തേ॒ജ॒സീ॒ ഹ॒ വൈ॒ ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സീ॒ ഭവ॑തി ।
 യ॒ ഏ॒തേന॑ ഹ॒വി॒ഷാ॒ യജ॑തേ । യ॒ ഉ॒ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।
 സോ॑ഽത്ര॒ ജുഹോ॑തി ।
 അ॒ജായൈ॑കപദേ॒ സ്വാഹാ॑ പ്രോ॒ഷ്ടപ॒ദേ॒ഭ്യഃ സ്വാഹാ॑ ॥
 തേ॒ജ॒സേ॒ സ്വാഹാ॑ ബ്ര॒ഹ്മ॒വർ॒ച॒സായ॑ സ്വാഹേ॑തി ॥ 51 (10)

T.B.3.1.5.11

അ॒ഹി॒ർവൈ॑ ബൃ॒ഹ്നീ॒യോ॑ഽകാമയത ।
 ഇ॒മാം പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാം വേ॑ദി॒ന്ദേ॒യേതി॑ ।
 സ॒ ഏ॒തമ॒ഹയേ॑ ബൃ॒ഹ്നീ॒യായ॑ പ്രോ॒ഷ്ടപ॒ദേ॒ഭ്യഃ പൂ॒രോ॒ധാശം॑
 ഭൂ॒മിക॑പാലം നിർവപത് ।

തത്തോ വൈ സ ഇമാം പ്രതിഷ്ഠാ-മവിന്ദത ।
 ഇമാം ഹ വൈ പ്രതിഷ്ഠാം വിന്ദതേ ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അഹയേ ബുദ്ധിയാ യ സ്വാഹാ പ്രോഷുപദേഭ്യഃ സ്വാഹാ ।
 പ്രതിഷ്ഠായൈ സ്വാഹേതി ॥ 52 (10)

T.B.3.1.5.12

പുഷാ വാ അകാമയത । പശുമാൻമ് സ്യാമിതി ।
 സ ഏതം പുഷ്ണേ രേവതൈ ചരും നിരവപത് ।
 തത്തോ വൈ സ പശുമാനഭവത് । പശുമാൻ. ഹ വൈ ഭവതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം വേദ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി । പുഷ്ണേ സ്വാഹാ രേവതൈ സ്വാഹാ ।
 പശുഭ്യഃ സ്വാഹേതി ॥ 53 (10)

T.B.3.1.5.13

അശിനൗ വാ അകാമയേതാം ।
 ശ്രോത്രസിനാവബധിരൗ സ്യാവേതി ।
 താവേതമശിഭ്യാ-മശയുഗ്ഭ്യാം പുരോധാശം ദികപാലം
 നിരവപതാം ।
 തത്തോ വൈ തൗ ശ്രോത്രസിനാവബധിരാ-വഭവതാം ।
 ശ്രോത്രസി ഹ വാ അബധിരോ ഭവതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ ।

യ ഉ ചൈനദേവം ധേവേ । സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അശിദ്യാഽ സ്വാഹാഽശ്വയുഗ്ദ്യാഽ സ്വാഹാ ।
 ശോത്രായ സ്വാഹാ ശൃത്യൈ സ്വാഹേതി ॥ 54 (10)

T.B.3.1.5.14

യമോ വാ അകാമയത । പിതൃണാഽ രാജ്യ-മഭിജയേയമിതി ।
 സ ഏതം യമായാപദരണീദ്യശ്ചരും നിർവപത് ।
 തതോ വൈ സ പിതൃണാഽ രാജ്യമഭ്യജയത് ।
 സമാനാനാഽ ഹ വൈ രാജ്യമഭിജയതി ।
 യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം ധേവേ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 യമായ സ്വാഹാ പദരണീദ്യഃ സ്വാഹാ ।
 രാജ്യായ സ്വാഹാ ഭിജീത്യൈ സ്വാഹേതി ॥ 55 (10)

T.B.3.1.5.15

അമൈതദ-മാവാസ്യായാ ആജ്യം നിർവപതി ।
 കാമോ വാ അമാവാസ്യാ । കാമ ആജ്യം ।
 കാമേനൈവ കാമഽ സമർദ്ധയതി ।
 ക്ഷിപ്രമേനഽ സ കാമ ഉപനമതി । യേന കാമേന യജതേ ।
 സോഽത്ര ജുഹോതി ।
 അമാവാസ്യായൈ സ്വാഹാ കായ സ്വാഹാ ഽഗത്യൈ
 സ്വാഹേതി ॥ 56 (8)

Special Korvai indicating the number of "vaakyams" in each Dasini of 5th Anuvakam

(മിത്ര - ഇന്ദ്രഃ - പ്രജാപതിർ ദശ ദശാ - പ ഏകാദശ -
 വിശ്വേ ബ്രഹ്മ ദശദശ - വിഷ്ണു സ്രുതോദശ - വസവ -
 ഇന്ദ്രോ - ജോഹിർവൈ - ബുദ്ധിയഃ - പുഷാ - ശഗിനൗ
 - യമോ ദശദശാ - മൈതദ - മാവാസ്യായാ അഷ്ടൗ
 പഞ്ചദശ) (A5)

3.1.6 അനുവാകം 6 - ചാന്ദ്രമസാദീപ്തിബ്രാഹ്മണം

T.B.3.1.6.1

ചന്ദ്രമാ വാ അകാമയത ।

അഹോരാത്രാ-നർദ്ധമാസാൻ-മാസാ-നൃതൂൻമ്-
 സംവത്സര-മാപ്താ ।

ചന്ദ്രമസഃ സായുജ്യം സലോകതാ-മാപ്തയാമിതി ।

സ ഏതം ചന്ദ്രമസേ പ്രതീദൃശ്യായൈ പുരോധാശം
 പഞ്ചദശകപാലം നിരവപത് ।

തതോ വൈ സോഹോരാത്രാ-നർദ്ധമാസാൻ-മാസാ-
 നൃതൂൻമ്-സംവത്സര-മാപ്താ ।

ചന്ദ്രമസഃ സായുജ്യം സലോകതാമാപ്തോത് ।

അഹോരാത്രാൻ. ഹ വാ അർദ്ധമാസാൻ മാസാ-ഋതൂൻമ്-
 സംവത്സര-മാപ്താ ।

ചന്ദ്രമസഃ സായുജ്യം സലോകതാമാപ്തോതി ।

യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം വേദ ।

സോഽത്ര ജുഹോതി ।

ചന്ദ്രമസേ സ്വാഹാ പ്രതീദ്യശ്യായൈ സ്വാഹാ ।

അഹോരാത്രേഭ്യഃ സ്വാഹാ ഛർദ്ധമാസേഭ്യഃ സ്വാഹാ ।

മാസേഭ്യഃ സ്വാഹർതുഭ്യഃ സ്വാഹാ ।

സംഘ്മസരായ സ്വാഹേതി ॥ 57 (15)

T.B.3.1.6.2

അഹോരാത്രേ വാ അകാമയേതാം ।

അത്യഹോരാത്രേ മുച്യേവഹി ।

ന നാവഹോരാത്രേ ആപ്സയാതാമിതി ।

തേ ഏതമഹോരാത്രാഭ്യാം ചരും നിരവപതാം ।

ദ്വയാനാം ധ്രീഹീണാം । ശുക്ലാനാം ച കൃഷ്ണാനാം ച ।

സവാത്യോർദ്വുഗ്ധേ । ശ്വേതായൈ ച കൃഷ്ണായൈ ച ।

തതോ വൈ തേ അത്യഹോരാത്രേ അമുച്യേതേ ।

നൈനേ അഹോരാത്രേ ആപ്സതാം ।

അതി ഹ വാ അഹോരാത്രേ മുച്യേതേ ।

നൈനമഹോരാത്രേ ആപ്സതഃ । യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ ।

യ ഉ ചൈനദേവംഽവേദ । സോഽത്ര ജുഹോതി ।

അഹേ സ്വാഹാ രാത്രിയൈ സ്വാഹാ ।

അതിമുക്തൈ സ്വാഹേതി ॥ 58 (17)

T.B.3.1.6.3

ഉഷാ വാ അകാമയത ।

പ്രിയാ ssദിത്യസ്യ സുഭഗാ സ്യാമിതി ।

സൈതമുഷസേ ചരും നിർവപത് ।

തതോ വൈ സാ പ്രിയാ ssദിത്യസ്യ സുഭഗാ ദവത് ।

പ്രിയോ ഹ വൈ സമാനാനാച്ഛു സുഭഗോ ദവതി ।

യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം ഘേദ ।

സോഽത്ര ജുഹോതി । ഉഷസേ സ്വാഹാ വ്യുഷ്ഠ്യ സ്വാഹാ ।

വ്യുഷ്ഠ്യ സ്വാഹാ വ്യുച്ഛന്ത്യ സ്വാഹാ ।

വ്യുഷ്ടായെ സ്വാഹേതി ॥ 59 (11)

T.B.3.1.6.4

അഥൈതസ്മൈ നക്ഷത്രായ ചരും നിർവപതി ।

യഥാ താം ദേവാനാമസി ।

ഏവമഹം മനുഷ്യാണാം ഭൂയാസ്മിതി ।

യഥാ ഹ വാ ഏതദ്-ദേവാനാം ।

ഏവച്ഛ ഹ വാ ഏഷ മനുഷ്യാണാം ദവതി ।

യ ഏതേന ഹവിഷാ യജതേ । യ ഉ ചൈനദേവം ഘേദ ।

സോഽത്ര ജുഹോതി ।

നക്ഷത്രായ സ്വാഹോദേഷ്യതേ സ്വാഹാ ।

ഉദ്യതേ സ്വാഹോദിതായ സ്വാഹാ ।

ഹരസേ സ്വാഹാ ഭരസേ സ്വാഹാ ।

ഭ്രാജസേ॑ സ്വാഹാ॑ തേജസേ॑ സ്വാഹാ॑ ।

തപസേ॑ സ്വാഹാ॑ ബ്രഹ്മവർചസായ॑ സ്വാഹേതി॑ ॥ 60 (13)

T.B.3.1.6.5

സൂര്യോ॑ വാ അകാമയത॑ ।

നക്ഷത്രാ॑ണാം പ്രതിഷ്ഠാ॑ സ്യാമിതി॑ ।

സ ഏ॒തച്ഛൂ॑ സൂര്യായ॑ നക്ഷത്രേ॑ഭ്യശ്ച॒രും നിർവ॑പത് ।

തതോ॑ വൈ സ നക്ഷത്രാ॑ണാം പ്രതിഷ്ഠാ॑ ഭവത് ।

പ്രതിഷ്ഠാ॑ ഹ വൈ സമാ॑നാനാം॑ ഭവതി॑ ।

യ ഏ॒തേന॑ ഹവിഷാ॑ യജതേ॑ । യ ഉ॑ ചൈ॒നദേ॒വം വേ॑ദ ।

സോ॒ഽത്ര॑ ജൂഹോതി॑ ।

സൂര്യായ॑ സ്വാഹാ॑ നക്ഷത്രേ॑ഭ്യഃ സ്വാഹാ॑ ।

പ്രതിഷ്ഠാ॑യൈ॒ സ്വാഹേതി॑ ॥ 61 (10)

T.B.3.1.6.6

അഥൈ॒തമദി॑ത്യേ ച॒രും നിർവ॑പതി॑ । ഇ॒യം വാ॑ അദി॑തിഃ ।

അ॒സ്യാമേ॒വ പ്രതി॑ തിഷ്ഠതി॑ । സോ॒ഽത്ര॑ ജൂഹോതി॑ ।

അദി॑ത്യേ॒ സ്വാഹാ॑ പ്രതിഷ്ഠാ॑യൈ॒ സ്വാഹേതി॑ ॥ 62 (5)

T.B.3.1.6.7

അഥൈ॒തം വി॒ഷ്ണവേ॑ ച॒രും നിർവ॑പതി॑ ।

യജ്ഞോ॑ വൈ വി॒ഷ്ണുഃ । യജ്ഞേ॑ ഏ॒വാന്തതഃ॑ പ്രതി॑ തിഷ്ഠതി॑ ।

സോ॒ഽത്ര॑ ജൂഹോതി॑ । വി॒ഷ്ണവേ॑ സ്വാഹാ॑ യജ്ഞായ॑ സ്വാഹാ॑ ।

പ്രതിഷ്ഠാ॑യൈ॒ സ്വാഹേതി॑ ॥ 63 (6)

(ചന്ദ്രമാഃ പഞ്ചദശാ - ഹോരാത്രേ സപ്ത-
ശോഷാഛകാദശാ-മൈതസൈ നക്ഷത്രായ ത്രയോദശ-
സൂര്യോ ദശാ-മൈതമദിത്യൈ പഞ്ചാ-മൈതം വിഷ്ണുവേ
ഷ്ടം സപ്ത) (A6)

Special Korvai

[സവിതാഃശൂനാം വ്രീഹീണാമിന്ദ്രോ
മഹാവ്രീഹീണാമിന്ദ്രഃ കൃഷ്ണാനോ
വ്രീഹീണാമഹോരാത്രേ ദയാനാം വ്രീഹീണാം ।
പിതരഃ ഷട്കപാലഃ സവിതാ ദാദശകപാലമിന്ദ്രാഗ്നി
ഛകാദശകപാലമിന്ദ്ര ഛകാദശകപാലമിന്ദ്രോ ദശകപാലം
വിഷ്ണുസ്രീകപാലമഹിർ ഭൂമികപാലമശ്വിനൗ ദികപാലം
ചന്ദ്രമാഃ പഞ്ചദശകപാലമഗ്നിരത്യാഷ്ടാ
വസവോഽഷ്ടാകപാലമന്യത്ര ചരും ।
രുദ്രോഽര്യമാ പുഷാ പശുമാൻമ് സ്യായ് സോമോ രുദ്രോ
ബൃഹസ്പതിഃ പയസി വായുഃ പയഃ സോമോ വായുരിന്ദ്രാ
ഗ്നി മിത്ര ഇന്ദ്ര ആപോ ബ്രഹ്മ യമോഽഭിജിത്യൈ ത്യാഷ്ടാ
പ്രജാപതിഃ പ്രജായൈ പൗർണമാസ്യാ
അമാവാസ്യായാ ആഗത്യൈ വിശ്വേ ജിത്വാ അശ്വിനൗ
ശ്രൂത്യൈ । ബ്രഹ്മ തദേതം വിഷ്ണുഃ സ ഏതം വായുഃ സ
ഏതദാപസ്താഃ ।

പിതരോ വിശ്വേ വസവോഽകാമയന്തമേതി
 ത ഏതം നിരവപന് । ആപോഽകാമയന്ത മേതി താ ഏതം
 നിരവപന് । ഇന്ദ്രാഗ്നീ അശ്വിനാവകാമയേതാം ധേതി
 താവേതം നിരവപദാം । അഹോരാത്രേ വാ
 അകാമയേതാമിതി തേ ഏതം നിരവപതാം ।
 അന്യത്രാകാമയതമിതി സ ഏതം നിരവപത് ।
 ഇന്ദ്രാഗ്നീ ശ്വേതശ്വമിന്ദ്രോ ജ്യേഷ്ഠമിന്ദ്രോ
 ദധൃഃ । ആഹിഃ സൂര്യോഽദിത്യൈ വിഷ്ണവേ പ്രതിഷ്ഠായൈ ॥
 സോമോ യമഃ സമാനാനാം ।
 അഗ്നിർനോ രീരിഷദന്യത്ര രീരിഷഃ]

[വിദുഷോ ഹവിഷാ യ ഉ ചൈനദേവം ധേവ । ഇഷ്ടിഭിര്യ
 ഉ ചൈനാ ഏവം ധേവ । അന്യത്ര ബ്രാഹ്മണേ യ
 ഉ ചൈനമേവം ധേവ]

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 6 Anuvaakams :-

(അഗ്നിർന - ജദ്ധ്യാസു - നവോനവോ - ഹ്വഗ്നിർ - മിത്ര -
 ശ്വേദന്മാഃ ഷട്)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(അഗ്നിർന - സന്നോ വായു - രഹിർബുദ്ധീയ - ജക്ഷാ
 വാ ഇയ - മഥൈതത് പൗർണ്ണമാസ്യോ - അജോ വാ
 ഏകപാഥ് - സൂര്യ സ്തീഷഷ്ടിഃ ।

First and Last Word 3rd Ashtakam 1st Prapaatakam :-

അഗ്നിർനഃ - പാതു പ്രതിഷ്ഠായൈ സ്വാഹേതി)

॥ ഹരിഃ ഓം ।

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

തൃതീയാഷ്ടകേ പ്രഥമഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

3.1 Details of Dasini & Vaakyams for Ashtakam 3, Prapaatakam 1 (TB 3.1)

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	12	120
Anuvakam 2	11	113
Anuvakam 3	3	30
Anuvakam 4	15	165
Anuvakam 5	15	152
Anuvakam 6	7	77
Total →	63	657

Appendix (of expansions)

T.B.3.1.2.11 – "നിവേശനീ {1}" "യത്തേ ദേവാ അദധുഃ {2}"

നിവേശനീ സങ്ഗമനീ വസൂനാം വിശ്വാ രൂപാണി
വസൂന്യാവേശയന്തീ । സഹസ്രപോഷ്ഠ് സുഭഗാ രരാണാ
സാ ന ആഗൻ വർചസാ സംവിദാനാ ॥ {1}

യത്തേ ദേവാ അദധുർ ഭാഗധേയമാവാസ്യേ സംവസന്തോ
മഹിത്വാ । സാനോ യജ്ഞം പിപൃഹി വിശ്വാവാരേ രയിം
നോ ധേഹി സുഭഗേ സുവീരം ॥ {2}

(Both {1} and {2} appearing in T.S.3.5.1.1)

T.B.3.1.3.1 – "നവോ നവോ ഭവതി ജായമാനോ {3}"

"യമാദിത്യാ അശ്ശുമാപ്തായയന്തി {4}"

നവോനവോ ഭവതി ജായമാനോ ധനാം കേതുരുഷസാ
മേത്യഗ്രേ । ഭാഗം ദേവേഭ്യോ വിദയാത്യായൻ
പ്ര ചന്ദ്രമാസ്തിരതി ദീർഘമായുഃ ॥ {3}

യമാദിത്യാ അശ്ശുമാപ്തായയന്തി യമക്ഷിത-മക്ഷിതയഃ
പിബന്തി । തേന നോ രാജാ വരുണോ ബൃഹസ്പതിരാ
പ്തായയന്തു ഭുവനസ്യ ഗോപാഃ ॥ {4}

(Both {3} and {4} appearing in T.S.2.4.14.1)

T.B.3.1.3.3 – "ഉദൃത്യം {5}" "ചിത്രം {6}"

ഉദൃത്യം ജാതവേദസം ദേവം വഹന്തി കേതവഃ ।
ദൃശേ വിശ്വായ സൂര്യം ॥ {5}

ചിത്രം ദേവാനാ-മുദഗാദനീകം ചക്ഷുർ മിത്രസ്യ
വരുണസ്യാഃഗേഃ । ആഃ പ്രാ ദ്യാവാപൃഥിവീ അന്തരീക്ഷഃ
സൂര്യ ആത്മാ ജഗതസ്സസ്ഥുഷ്ഠ ॥ {6}

(Both {5} and {6} appearing in T.S.1.4.43.1

T.B.3.1.3.3-അദിതിർന ഉരുഷ്യതു {7}" "മഹീമുഷു മാതരം {8}"

അദിതിർന ഉരുഷ്യത്വദിതിഃ ശർമ യച്ഛതു ।
അദിതിഃ പാത്വ ഹസഃ ॥ {7}

മഹീമുഷു മാതരഃ സുവ്രതാനാമൃതസ്യ പത്നീമവസേ
ഹുവേമ । തുവിക്ഷത്രാമജരന്തീമുരുചീഃ
സുശർമാണമദിതിഃ സുപ്രണീതിം ॥ {8}

(Both {7} and {8} appearing in T.S.1.5.11.5)

T.B.3.1.3.3 – "ഇദം വിഷ്ണുഃ {9}" "പ്രതദിഷ്ണുഃ {10}"

ഇദം വിഷ്ണുർ വിചക്രമേ ത്രേധാ നി ദധേ പദം ।
സ മുഃശമസ്യ പാഃ സൂരേ ॥ {9} (Appearing in T.S.1.2.13.1)

പ്രതദ്-വിഷ്ണുഃ സ്തവതേ വീര്യായ । മൃഗോ ന ഭീമഃ കുചരോ
ഗിരിഷ്ഠാഃ । യസ്യേദാരുഷു ത്രിഷു വിക്രമണേഷു ।
അധിക്ഷിയന്തി ഭുവനാനി വിശ്വാ ॥ {10}

(Appearing in T.B.2.4.3.4)

T.B.3.1.3.3 – "അഗ്നിർമൂർദ്ധാ {11}" "ഭുവഃ {12}"

അഗ്നിർമൂർദ്ധാ ഭിവഃ കകുത് പതിഃ പൃഥിവ്യാ അയം ।
അപാഽ രേതാഽസി ജിന്വതി ॥ {11}

ഭുവോ യജ്ഞസ്യ രജസശ്ച നേതാ യത്രാ നിയുദ്ഭിഃ
സചസേ ശിവാഭിഃ । ദിവീ മൂർദ്ധാനം ദധിഷേ സുവർഷാം
ജിഹ്വാമഗ്നേ ചകൃഷേ ഹവ്യവാഹം ॥ {12}

(Both {11} and {12} appearing in T.S.4.4.4.1

T.B.3.1.3.3-"അനു നോഽഭ്യാനുമതി{13}" "രന്വിദനുമതേ ത്വം {14}"

അനു നോഽഭ്യാനുമതിർ യജ്ഞം ദേവേഷു മന്യതാം ।
അഗ്നിശ്ച ഹവ്യവാഹനോ ഭവതാം ദാശുഷേ മയഃ ॥ {13}

അന്വിദനുമതേ ത്വം മന്യാസൈ ശഞ്ചനഃ കൃധി ।
ക്രതേ ദക്ഷായ നോ ഹിനു പ്രണ ആയുഽഷി
താരിഷഃ ॥ {14}

(Both {13} and {14} appearing in T.S.3.3.11.3)

T.B.3.1.3.3 – "ഹവ്യവാഹഃ {15}" "സ്വിഷ്ടം {16}"

ഹവ്യവാഹഃ-മഭിമാതിഷാഹം । രക്ഷാഹണം പൃതനാസു
ജിഷ്ടം । ജ്യോതിഷന്തം ദീദൃതം പുരന്ധിം ।

അഗ്നിഃ സ്വിഷ്ടകൃതമാ ഹുവേമ ॥ {15}

സ്വിഷ്ടമഗ്നേ അഭി തത് പൃണാഹി । വിശ്വാ ദേവ പൃതനാ
അഭിഷ്യ । ഉരും നഃ പന്ഥാം പ്രദിശനമിദാഹി ।

ജ്യോതിഷദ്ധേഹ്യജരം ന ആയുഃ ॥ {16}

(Both {15} and {16} appearing in T.B.2.4.1.4)

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3.2 ദ്വിതീയഃ പ്രപാഠകഃ - ദശപുർണ്ണമാസേഷ്ടിബ്രഹ്മണം

3.2.1 അനുവാകം 1 - വർണ്ണാപാകരണം

T.B.3.2.1.1

തൃതീയസ്യാമിതോ ദിവീ സോമ ആസീത് ।
തം ഗായത്രോഹരത് । തസ്യ പർണ്ണമച്ഛിദ്യത ।
തത് പർണ്ണോദഭവത് । തത് പർണ്ണസ്യ പർണ്ണത്വം ।
ബ്രഹ്മ വൈ പർണ്ണഃ । യത് പർണ്ണശാഖയാ
വർണ്ണാപാകരോതി । ബ്രഹ്മണൈവൈനാപാകരോതി ॥
ഗായത്രോ വൈ പർണ്ണഃ । ഗായത്രാഃ പശവഃ । 1 (10)

T.B.3.2.1.2

തസ്മാത് ത്രീണിത്രീണി പർണ്ണസ്യ പലാശാനി ।
ത്രിപദാ ഗായത്രീ । യത് പർണ്ണശാഖയാ ഗാഃ പ്രാർപയതി ।
സ്വയൈവൈനാ ദേവതയാ പ്രാർപയതി ।
യം കാമയേതാ പശുഃ സ്യാദിതി ।
അപർണ്ണാം തസ്മൈ ശുഷ്കാഗ്രാമാഹരേത് ।
അപശുരേവ ഭവതി । യം കാമയേത പശുമാന്വത് സ്യാദിതി ।
ബഹുപർണ്ണാം തസ്മൈ ബഹുശാഖാമാഹരേത് ।
പശുമന്ത-മേവൈനം കരോതി ॥ 2 (10)

T.B.3.2.1.3

യത് പ്രാചീമാഹരേത് | ദേവലോക-മദിജയേത് |
 യദുദീചീം മനുഷ്യലോകം | പ്രാചീമുദീചീമാഹരതി |
 ഉദയോർ ലോകയോ-രദിജിത്യൈ ||
 ഇഷ്ടേ ത്വോർജേ ത്വേത്യാഹ |
 ഇഷ്ടമേവോർജം യജമാനേ ദധാതി || വായവഃ സ്ഥേത്യാഹ |
 വായുർവാ അന്തരിക്ഷസ്യാദ്ധ്യക്ഷാഃ |
 അന്തരിക്ഷദേവത്യാഃ ഖലു വൈ പശവഃ | 3 (10)

T.B.3.2.1.4

വായവ ഏവൈനാൻ പരി ദധാതി |
 പ്ര വാ ഏനാനേതദാ-കരോതി | യദാഹ |
 വായവഃ സ്ഥേത്യുപായവഃ സ്ഥേത്യാഹ |
 യജമാനായൈവ പശൂനുപഹായതേ ||
 ദേവോ വഃ സവിതാ പ്രാർപയതിത്യാഹ പ്രസൂത്യൈ ||
 ശ്രേഷ്ഠമായ കർമ്മണ ഇത്യാഹ |
 യജ്ഞോ ഹി ശ്രേഷ്ഠതമം കർമ്മ | തസ്മാദേവമാഹ ||
 ആപ്യായദ്ധാമഘ്നീയാ ദേവഭാഗമിത്യാഹ | 4 (10)

T.B.3.2.1.5

വമ്സേഭ്യശ്ച വാ ഏതാഃ പുരാ മനുഷ്യേഭ്യ-ശ്ചാപ്യായന്ത |
 ദേവേഭ്യ ഏവൈനാ ഇന്ദ്രായാപ്യായതി ||
 ഊർജസ്വതീഃ പയസ്വതീരിത്യാഹ |

ഊർജ്യം ഹി പയഃ സംഭരന്തി ||
 പ്രജാവതീ-രനമീവാ അയക്ഷ്മാ ഇത്യാഹ പ്രജാതൈ ||
 മാവഃ സ്തേന ഈശത മാഘശ്വസ ഇത്യാഹ ഗുപ്തൈ ||
 രുദ്രസ്യ ഹേതിഃ പരി വോ വൃണക്തിത്യാഹ |
 രുദ്രാ ദേവൈനാ-സ്രായതേ ||
 ധ്രുവാ അസ്മിൻ ഗോപതൗ സ്യാത ബഹവീ-രിത്യാഹ |
 ധ്രുവാ ഏവാസ്മിൻ ബഹവീഃ കരോതി ( ) || 5 (10)

T.B.3.2.1.6

യജമാനസ്യ പശൂൻ പാഹീത്യാഹ | പശൂനാം ഗോപീമായ |
 തസ്മാത്സായം പശവ ഉപ സമാവർത്തന്തേ ||
 അനധഃ സാദയതി | ഗർഭാണാം ധൃത്യാ അപ്രപാദായ |
 തസ്മാദ്ഗർഭാഃ പ്രജാനാമപ്രപാദുകാഃ | ഉപരീവ നിദധാതി |
 ഉപരീവ ഹി സുവർഗോ ലോകഃ |
 സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ടൈ || 6 (9)

(പശവഃ - കരോതി - പശവോ - ദേവഭാഗമിത്യാഹ -
 കരോതി - + നവ ച) (A1)

3.2.2 അനുവാകം 2 - ബർഹിരാഹരണം

T.B.3.2.2.1

ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇത്യശ്വപർ.ശുമാദന്തേ
 പ്രസൂതൈ ||
 അശ്വിനോർ-ബാഹുഭ്യാമിത്യാഹ |

അശ്വിനൗ ഹി ദേവാനാമദ്ധ്യര്യു ആസ്താം ।
 പുഷ്പോ ഹസ്താഭ്യാമിത്യാഹ യതൈ ॥
 യോ വാ ഓഷധീഃ പർവശോ വേദ ।
 നൈനാഃ സ ഹിനസ്തി ।
 പ്രജാപതിർവാ ഓഷധീഃ
 പർവശോ വേദ । സ ഏനാ ന ഹിനസ്തി ।
 അശ്വപർശാ ബർഹിരച്ഛേതി ।
 പ്രാജാപത്യോ വാ അശ്വഃ സയോനിത്വായ । 7 (10)

T.B.3.2.2.2

ഓഷധീനാമഹിഷ്സായൈ ॥
 യജ്ഞസ്യ ഘോഷദസീത്യാഹ ।
 യജമാന ഏവ രയിം ദധാതി ।
 പ്രത്യുഷ്ട്വ രക്ഷഃ പ്രത്യുഷ്ടാ അരാതയ ഇത്യാഹ ।
 രക്ഷസാ-മപഹതൈ ॥
 പ്രേയമഗാദ്ധിഷ്ണാ ബർഹിരച്ഛേത്യാഹ ।
 വിദ്യാ വൈ ധിഷ്ണാ । വിദ്യയൈവൈനദച്ഛേതി ॥
 മനുനാ കൃതാ സ്വധയാ വിതഷ്ടേത്യാഹ ।
 മാനവീ ഹി പർശുഃ സ്വധാകൃതാ । 8 (10)

T.B.3.2.2.3

ത ആവഹന്തി കവയഃ പുരസ്താദിത്യാഹ ।
 ശുശ്രൂവാഽസോ വൈ കവയഃ । യജ്ഞഃ പുരസ്താത് ॥

മുഖത ഏവ യജ്ഞമാരഭതേ ।

അഥോ യദേതദുക്താ യതഃ കുതശ്ചാഹരതി ।

തത് പ്രാച്യാ ഏവ ദിശോ ഭവതി ॥

ദേവേഭ്യോ ജുഷ്ടമിഹ ബർഹിരാസദ ഇത്യാഹ ।

ബർഹിഷഃ സമൃദ്ധ്യേ । കർമ്മണോഽനപരാധായ ॥

ദേവാനാം പരിഷ്കൃതമസീത്യാഹ । 9 (10)

T.B.3.2.2.4

യദാ ഇദം കിം ച । തദ്-ദേവാനാം പരിഷ്കൃതം ।

അഥോ യഥാ വസ്യസേ പ്രതി പ്രോച്യാഹേദം കരിഷ്യാമീതി ।

ഏവമേവ തദദ്ധാര്യൂർ-ദേവേഭ്യഃ പ്രതി പ്രോച്യ ബർഹിർഭാതി ।

ആത്മനോഽഹിപ്സായൈ ॥ യാവതഃ സ്തംബാൻ പരി ദിശേത് ।

യത്തേഷാ-മുച്ഛിഷ്യാത് । അതി തദ്-യജ്ഞസ്യ രേചയേത് ।

ഏകം സ്തംബം പരിദിശേത് । തപ് സർവം ദായാത് । 10 (10)

T.B.3.2.2.5

യജ്ഞസ്യാനതിരേകായ ॥ വർഷവൃദ്ധ-മസീത്യാഹ ।

വർഷ വൃദ്ധാ വാ ഓഷധയഃ ॥ ദേവ ബർഹിരിത്യാഹ ।

ദേവേഭ്യ ഏവൈനത് കരോതി ।

മാ ത്വാഽന്വങ്മാ തിര്യഗിത്യാഹാ ഹിപ്സായൈ ।

പർവ തേ രാദ്ധ്യാസമിത്യാ-ഹർദ്ധ്യേ ॥

ആച്ഛേത്താ തേ മാ രിഷമിത്യാഹ । നാസ്യാത്മനോ മീയതേ ।

യ ഏവം വേദ ॥ 11 (10)

T.B.3.2.2.6

ദേവബർഹിഃ ശതവല്ശം റ്റുവിരോഹേത്യാഹ ।
 പ്രജാ വൈ ബർഹിഃ । പ്രജാനാം പ്രജനനായ ॥
 സഹസ്രവല്ശാ വി വയച് രുഹേമേത്യാഹ ।
 ആശിഷമേവൈതാമാശാസ്മേ ॥
 പൃഥിവ്യാഃ സംപൃച്ഃ പാഹീത്യാഹ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ।
 അയുങ്ഗായുങ്ഗാൻ-മുഷ്ടീൽ ള്ലുനോതി ।
 മിമുനത്വായ പ്രജായൈ ॥
 സുസംഭൃതാ ത്വാ സംഭരാമീത്യാഹ ।
 ബ്രഹ്മണൈവൈനമ്-സംഭരതി ॥ 12 (10)

T.B.3.2.2.7

അദിത്യൈ രാസ്താഽസീത്യാഹ । ഇയം റ്റവാ അദിതിഃ ।
 അസ്യ ഏവൈനദ്-രാസ്താം കരോതി ॥
 ഇന്ദ്രാണ്യേ സംനഹനമീത്യാഹ ।
 ഇന്ദ്രാണീ വാ അഗ്രേ ദേവതാനാച്ഛ് സമനഹ്യത ।
 സാ ഷർദ്ധ്വേത് । ഋദ്ധ്യേ സംനഹ്യതി ।
 പ്രജാ വൈ ബർഹിഃ । പ്രജാനാമപരാവാപായ ।
 തസ്മാമ്-സ്താവസന്തതാഃ പ്രജാ ജായന്തേ ॥ 13 (10)

T.B.3.2.2.8

പുഷാ തേ ഗ്രന്ഥിം ഗ്രന്ഥാത്ഥിത്യാഹ ।
 പുഷ്ടിമേവ യജമാനേ ദധാതി ॥

സ തേ മാ॑ss സ്ഥാ॒ദി॒ത്യാഹാ॒ഹി॒ഷ്സാ॑യൈ ॥
 പ॒ശ്ചാത് പ്രാ॒ഞ്ച॒മുപ॒ഗൃഹ॑തി ।
 പ॒ശ്ചാദ് വൈ പ്രാ॒ചീന॑ഃ രേ॒തോ ധീ॑യതേ ।
 പ॒ശ്ചാദേ॒വാസ്മൈ പ്രാ॒ചീന॑ഃ രേ॒തോ ദധാ॑തി ॥
 ഇ॒ന്ദ്രസ്യ॑ ത്വാ ബാ॒ഹുദ്യാ-മു॒ദ്യച്ഛ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।
 ഇ॒ന്ദ്രിയ॑മേ॒വ യജ॑മാനേ ദധാതി ॥
 ബൃ॒ഹ॒സ്പതേ॑ർമൂ॒ർദ്ധ്യാ ഹ॑രാമീ॒ത്യാഹ॑ ।
 ബ്ര॒ഹ്മ വൈ ദേ॒വാനാ॑ം ബൃ॒ഹ॒സ്പതിഃ॑ । 14 (10)

T.B.3.2.2.9

ബ്ര॒ഹ്മണൈ॑വൈന॒ദ്ധര॑തി ॥
 ഉ॒ർവ॑ന്തരി॒ക്ഷ-മ॑നി॒ഹീത്യാ॑ഹ ഗ॒തൈ ॥
 ദേ॒വംഗ॑മ॒സീത്യാ॑ഹ । ദേ॒വാനേ॑വൈന॒ദ്-ഗമ॑യതി ॥
 അ॒നധഃ॑ സാ॒ദയ॑തി । ഗർഭാ॑ണാം ധൃ॒ത്യാ അ॒പ്രപാ॑ദായ ।
 ത॒സ്മാദ്-ഗർഭാഃ॑ പ്ര॒ജാനാ॑മ॒പ്രപാ॑ദുകാഃ । ഉ॒പരീ॑വ നി॒ദധാ॑തി ।
 ഉ॒പരീ॑വ ഹി സു॒വർഗോ॑ ലോ॒കഃ ।
 സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒കസ്യ॑ സമ॒ഷ്ട്യ ( ) ॥ 15 (10)
 (സ॒യോനി॑ത്വായ - സ്വ॒ധാക്യ॑താ - sസീ॒ത്യാഹ - ദാ॒യാദ് -
 വേദ॑- ഭ॒രതി - ജാ॒യന്തേ - ബൃ॒ഹ॒സ്പതിഃ॑ - സമ॒ഷ്ട്യ) (A2)

3.2.3 അനുവാകം 3 - ദോഹനം

T.B.3.2.3.1

പൂർവേദ്യുരിദ്ധാ ബർഹിഃ കരോതി ।
 യജ്ഞമേവാരഭ്യ ഗൃഹീതോപവസതി ॥
 പ്രജാപതിർ യജ്ഞമസൃജത । തസ്യോഖേ അസ്രുസേതാം ।
 യജ്ഞോ വൈ പ്രജാപതിഃ । യഥ് സാന്നായോഖേ ദവതഃ ।
 യജ്ഞസ്യൈവ തദ്യുഖേ ഉപദധാത്യ-പ്രസ്രുസായ ॥
 ശുന്ധദ്ധ്യം ദൈവ്യായ കർമ്മണേ ദേവയജ്യായാ ഇത്യാഹ ।
 ദേവയജ്യായാ ഏവൈനാനി ശുന്ധതി ॥
 മാതരിശ്വനോ ഘർമോഽസീത്യാഹ । **16 (10)**

T.B.3.2.3.2

അന്തരിക്ഷം വൈ മാതരിശ്വനോ ഘർമഃ ।
 ഏഷാം ലോകാനാം വിധൂത്യൈ ॥
 ദ്യൗരസി പൃഥിവ്യസീത്യാഹ ।
 ദിവശ്ച ഹ്യേഷാ പൃഥിവ്യാശ്ച സംഭൂതാ । യദുഖാ ।
 തസ്മാദേവമാഹ ॥
 വിശ്വായാ അസി പരമേണ ധാമ്നേത്യാഹ ।
 വൃഷ്ടിർവൈ വിശ്വായാഃ । വൃഷ്ടിമേവാവരുന്ധേ ।
 ദൃഹസ്വ മാ ഹ്വാരിത്യാഹ ധൂത്യൈ ॥ **17 (10)**

T.B.3.2.3.3

വസൂനാം പവിത്രമസീത്യാഹ । പ്രാണാ വൈ വസവഃ ।
 തേഷാം വാ ഏതദ്-ഭാഗധേയം । യത് പവിത്രം ।

തേഭ്യ ഏവൈനത് കരോതി ॥

ശതയാഃ സഹസ്രധാരമിത്യാഹ ।

പ്രാണേഷ്വവായുർ-ദധാതി സർവതായ ॥

ത്രിവൃത് പലാശശാഖായാം ദർഭമയം ഭവതി ।

ത്രിവൃദ്യൈ പ്രാണഃ ।

ത്രിവൃതമേവ പ്രാണം മദ്ധ്യതോ യജമാനേ ദധാതി । 18 (10)

T.B.3.2.3.4

സൗമ്യഃ പർണ്ണഃ സയോനിതായ ।

സാക്ഷാത് പവിത്രം ദർഭാഃ । പ്രാഖ്സായമധി നിദധാതി ।

തത് പ്രാണാപാനയോ രൂപം ।

തിര്യക്പ്രാതഃ । തദ്-ദർ.ശസ്യ രൂപം । ദാർശ്യം ഹ്യേതദഹഃ ।

അന്നം വൈ ചന്ദ്രമാഃ । അന്നം പ്രാണാഃ ।

ഉഭയമേവോപൈത്യജാമിതായ । 19 (10)

T.B.3.2.3.5

തസ്മാദയഃ സർവതഃ പവതേ ॥

ഹുതഃ സ്തോകോ ഹുതോ ദ്രഹ്ണ ഇത്യാഹ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ।

ഹവിഷോഽസ്തനായ ।

ന ഹി ഹുതം സ്വാഹാകൃതം സ്തനതി ।

ദിവി നാകോ നാമാഗ്നിഃ । തസ്യ വിപ്രുഷോ ഭാഗധേയം ।

അഗ്നയേ ബൃഹതേ നാകായേത്യാഹ ।

നാകമേവാഗ്നിം ഭാഗധേയേന സമർദ്ധയതി ।

സ്വാഹാ ദ്യാവാപൃഥ്വിവീദ്യാമിത്യാഹ ।

ദ്യാവാപൃഥ്വിവേദാരേവൈനത്-പ്രതിഷ്ഠാപയതി । 20 (10)

T.B.3.2.3.6

പവിത്രവത്യാനയതി ।

അപാം ചൈവൗഷധീനാം ച രസം സസ്യജതി ।

അഥോ ഓഷധീഷേവ പശൂൻ പ്രതിഷ്ഠാപയതി ॥

അന്യാരഭ്യ വാചം യജ്ഞേതി । യജ്ഞസ്യ ധൃതൈഃ ।

ധാരയന്നാസ്മേ । ധാരയന്ത ഇവ ഹി ദൂഹന്തി ।

കാമധുക്ഷ ഇത്യാഹാത്യതീയസ്യേ । ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ ।

ഇമാനേവ ലോകാൻ. യജമാനോ ദൂഹേ । 21 (10)

T.B.3.2.3.7

അമൃമിതി നാമ ഗൃഹ്ണാതി ।

ഭദ്രമേവാസാം കർമാവിഷ്കരോതി ॥

സാ വിശ്വായുഃ സാ വിശ്വവൃചാഃ സാ വിശ്വകർമ്മേത്യാഹ ।

ഇയം വൈ വിശ്വായുഃ । അന്തരിക്ഷം വിശ്വവൃചാഃ ।

അസൗ വിശ്വകർമ്മാ ।

ഇമാനേവൈതാദിർ ലോകാൻ. യഥാപൂർവം ദൂഹേ ।

അഥോ യഥാ പ്രദാത്രേ പുണ്യമാശാസ്മേ ।

ഏവമേവൈനാ ഏതദുപസ്തോതി ।

തസ്മാത്-പ്രാദാദിത്യുന്നീയ വന്ദമാനാ ഉപസ്തുവന്തഃ

പശൂൻ ദൂഹന്തി । 22 (10)

T.B.3.2.3.8

ബഹു ദുഗ്ധീന്ദ്രായ ഭേവേഭ്യോ ഹവിരിതി വാചം
ഘിസ്യജതേ ।

യഥാ ഭേവതമേവ പ്രസൗതി ।

ഭൈവ്യസ്യ ച മാനുഷസ്യ ച വ്യാവൃത്തേത്യ । ത്രിരാഹ ।
ത്രിഷ്ടയാ ഹി ഭേവാഃ । അവാചം യഥോഽന്നനാ-രഭ്യോത്തരാഃ ।
അപരിമിതമേവാവരുന്ധേ ॥ ന ദാരുപാത്രേണ ദുഹ്യാത് ।

അഗ്നിവദ്ഭൈ ദാരുപാത്രം ।

യദ്-ദാരുപാത്രേണ ദുഹ്യാത് । **23 (10)**

T.B.3.2.3.9

യാതയാന്താ ഹവിഷാ യജേത । അഥോ ഖലാഹുഃ ।

പുരോധാശമുഖാനി വൈ ഹവീഴ്ഷി ।

നേത ഇതഃ പുരോധാശഃ ഹവിഷോ യാഥോഽസ്തീതി ।

കാമമേവ ദാരുപാത്രേണ ദുഹ്യാത് ॥

ശൂദ്ര ഏവ ന ദുഹ്യാത് । അസതോ വാ ഏഷ സംഭൂതഃ ।

യച്ഛൂദ്രഃ । അഹവീരേവ തദിത്യാഹുഃ ।

യച്ഛൂദ്രോ ദോഗ്ധീതി । **24 (10)**

T.B.3.2.3.10

അഗ്നിഹോത്രമേവന ദുഹ്യാച്ഛൂദ്രഃ । തദ്ധി നോത്-പുനന്തി ।

യദാ ഖലു വൈ പവിത്രമത്യേതി । അഥ തദ്ധവിരിതി ॥

സംപൃച്യദ്ധ-മൃതാവരീരിത്യാഹ ।

അപാം ചൈവൗഷധീനാം ച രസ്യു സ്യുസ്യജതി ।
 തസ്മാദപാം ചൗഷധീനാം ച രസമുപ ജീവാമഃ ।
 മന്ദ്രാ ധനസ്യ സാതയ ഇത്യാഹ ।
 പുഷ്ടിമേവ യജമാനേ ദധാതി ॥
 സോമേന ത്വാഃസതനച്മീന്ദ്രായ ദധീതൃഹ । **25 (10)**

T.B.3.2.3.11

സോമമേവൈനത് കരോതി ।
 യോ വൈ സോമം ദക്ഷയിത്വാ ।
 സംഘ്മസര്യു സോമം ന പിബതി ।
 പുനർദക്ഷ്യോസ്യ സോമപീഥോ ഭവതി ॥
 സോമഃ ഖലു വൈ സാംനായും ।
 യ ഏവം ഘിദാന്തം സാംനായും പിബതി ।
 അപുനർദക്ഷ്യോസ്യ സോമപീഥോ ഭവതി ।
 ന മൃന്മയേനാപിദദ്ധ്യാത് । യൻ മൃന്മയേനാപിദദ്ധ്യാത് ।
 പിത്യഭേവത്യു സൃാത് । **26 (10)**

T.B.3.2.3.12

അയസ്പാത്രേണ വാ ദാരുപാത്രേണ വാപിദധാതി ।
 തദ്ധി സദേവം ॥ ഉദന്വദ്-ഭവതി ।
 ആപോ വൈ രക്ഷോഘ്നീഃ । രക്ഷസാ-മപഹന്തേ ॥
 അദസ്തമസി വിഷ്ണവേ ത്വേത്യാഹ ।
 യജ്ഞോ വൈ വിഷ്ണുഃ । യജ്ഞായൈവൈനദദസ്തം കരോതി ।

വിഷ്ണോ ഹവ്യം രക്ഷസേത്യാഹ ഗുപ്തേ ||
അനയഃ സാദയതി ( ) | ഗർഭാണാം ധൃത്യാ അപ്രപാദായ |
തസ്മാദ്-ഗർഭാഃ പ്രജാനാമ പ്രപാദുകാഃ | ഉപരീവ നിദധാതി |
ഉപരീവ ഹി സുവർഗോ ലോകഃ |
സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ടേ || 27 (15) (അസീത്യാഹ -
ധൃതൈ - യജമാനേ ദധാ - തൃജാമിത്യാ - സ്ഥാപയതി -
ദുഹേ - ദുഹന്തി - ദുഹ്യാദ് - ദോഗ്ധീതി - ദധീത്യാഹ -
സ്യാമ് - സാദയതി പഞ്ച ച) (A3)

3.2.4 അനുവാകം 4 - ഹവിർനിർവാപഃ

T.B.3.2.4.1

കർമ്മണേ വാം ദേവേഭ്യഃ ശകേയമിത്യാഹ ശക്തൈ ||
യജ്ഞസ്യ വൈ സന്തതിമനു പ്രജാഃ പശവോ
യജമാനസ്യ സന്തായന്തേ |
യജ്ഞസ്യ വിച്ഛിത്തിമനു പ്രജാഃ പശവോ യജമാനസ്യ
വിച്ഛിദ്യന്തേ |
യജ്ഞസ്യ സന്തതിരസി യജ്ഞസ്യ ത്വാ സന്തതൈ
സ്തൃണാമി സന്തതൈ ത്വാ യജ്ഞസ്യേത്യാഹവനീയാമ്
സന്തനോതി |
യജമാനസ്യ പ്രജായൈ പശൂനാം സന്തതൈ ||
അപഃ പ്രണയതി | ശ്രദ്ധാ വാ ആപഃ |
ശ്രദ്ധാമേവാദഭ്യ പ്രണീയ പ്രചരതി |

അപഃ പ്രണയതി ।

യജ്ഞോ വാ ആപഃ । 28 (10)

T.B.3.2.4.2

യജ്ഞമേവാദഭ്യ പ്രണീയ പ്രചരതി । അപഃ പ്രണയതി ।
വജ്രോ വാ ആപഃ ।

വജ്രമേവ ഭ്രാതൃവേഷ്ടഃ പ്രഹൃത്യ പ്രണീയ പ്രചരതി ।

അപഃ പ്രണയതി । ആപോ വൈ രക്ഷോഘ്നിഃ ।

രക്ഷസാ-മപഹന്തേ । അപഃ പ്രണയതി ।

ആപോ വൈ ദേവാനാം പ്രിയം ധാമ ।

ദേവാനാമേവ പ്രിയം ധാമ പ്രണീയ പ്രചരതി । 29 (10)

T.B.3.2.4.3

അപഃ പ്രണയതി । ആപോ വൈ സർവാ ദേവതാഃ ।

ദേവതാ ഏവാദഭ്യ പ്രണീയ പ്രചരതി ॥

വേഷായ ത്വേത്യാഹ । വേഷായ ഹ്യേനദാദത്തേ ॥

പ്രത്യുഷ്ട്വ രക്ഷഃ പ്രത്യുഷ്ട്വാ അരാതയ ഇത്യാഹ ।

രക്ഷസാ-മപഹന്തേ ॥ ധൂരസീത്യാഹ ।

ഏഷ വൈ ധൂര്യോഽഗ്നിഃ ।

തം യദനുപസ്സൃശ്യാതീയാത് । 30 (10)

T.B.3.2.4.4

അദ്ധാര്യം ച യജമാനം ച പ്രദഹേത് । ഉപസ്സൃശ്യാത്യേതി ।

അദ്ധർയോശ്ച യജമാനസ്യ ചാപ്രദാഹായ ॥

ധുർവ തംയോഽസ്താൻ ധുർവതി തം ധുർവ യം വയം
ധുർവാമ ഇത്യാഹ ।

ദൗ വാവ പുരുഷൗ । യം ചൈവ ധുർവതി ।
യശ്ചൈനം ധുർവതി । താവുദൗ ശുചാഽർപയതി ॥
താം ദേവാനാമസി സസ്തിതമം പപ്രിതമം ജുഷ്ടതമം
വഹ്നിതമം ദേവഹൂതമമിത്യാഹ ।

യഥാ യജുരേവൈ തത് । 31 (10)

T.B.3.2.4.5

അഹൂതമസി ഹവിർദ്ധാന-മിത്യാഹാനാർത്ഥൈ ।
ദൃഢസ്വ മാ ഹാരിത്യാഹ ധൃതൈ ॥
മിത്രസ്യ ത്വാ ചക്ഷുഷാ പ്രേക്ഷ ഇത്യാഹ മിത്രതായ ।
മാ ഭേദമാ സംവിക്ഥാ മാ ത്വാ ഹിഴ്സിഷ-
മിത്യാഹാഹിഴ്സായൈ ।

യദ്വൈ കിം ച വാതോ നാഭിവാതി ।
തഥ് സർവം വരുണദേവത്യം ॥ ഉരു വാതായേത്യാഹ ।
അവാരുണമേവൈനത് കരോതി ॥

ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇത്യാഹ പ്രസൂതൈ ।
അശിനോർ-ബാഹുദ്യാമിത്യാഹ । 32 (10)

T.B.3.2.4.6

അശിനൗ ഹി ദേവാനാമദ്ധാര്യ ആസ്താം ।
പുഷോ ഹസ്താദ്യാമിത്യാഹ യതൈ ॥

അഗ്നയേ ജുഷ്ടം നിർവ്വപാമീത്യാഹ ।
 അഗ്നയ ഏവൈനാഞ്ജുഷ്ടം നിർവ്വപതി । ത്രിർ യജുഷാ ।
 ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ । ഏഷാം ലോകാനാമാപ്തേ ॥
 തൃഷ്ണിം ചതുർത്ഥം । അപരിമിതമേവാവരുന്ധേ ।
 സ ഏവമേവാനുപൂർവ്വ ഹവിഷി നിർവ്വപതി ॥ 33 (10)

T.B.3.2.4.7

ഇദം ദേവാനാമിദമു നഃ സഹേത്യാഹ വ്യാവൃത്തേത്യ ॥
 സാതേത്യ ത്വാ നാരാത്യാ ഇത്യാഹ ഗൃപ്തേ ॥
 തമസീവ വാ ഏഷോഽന്തശ്ചരതി । യഃ പരീണഹി ॥
 സുവരഭി വിഖ്യേഷം വൈശ്വാനരം ജ്യോതിരിത്യാഹ ।
 സുവരേവാഭി വി പശ്യതി വൈശ്വാനരം ജ്യോതിഃ ।
 ദ്യാവാപൃഥിവീ ഹവിഷി ഗൃഹീത ഉദവേപേതാം ॥
 ദൃഢാന്താം ദുര്യോ ദ്യാവാപൃഥിവ്യോരിത്യാഹ ।
 ഗൃഹാണാം ദ്യാവാപൃഥിവ്യോർ-ധൃതേത്യ ॥
 ഉർവന്തരിക്ഷ-മന്വിഹീത്യാഹ ഗതേത്യ ( ) ॥
 അദിത്യാസ്തോപസ്ഥേ സാദയാമീത്യാഹ ।
 ഇയം വാ അദിതിഃ । അസ്യ ഏവൈനദൃപസ്ഥേ സാദയതി ॥
 അഗ്നേ ഹവ്യർ രക്ഷസ്തേത്യാഹ ഗൃപ്തേ ॥ 34 (14)

(യജ്ഞോ വാ ആപോ - ധാമ പ്രണീയ പ്രചര - തൃതീയാ -
 ദേതദ് - ബാഹുദ്യാമീത്യാഹ - ഹവിഷി നിർവ്വപതി -
 ഗതേത്യ ചതാരി ച) (A4)

3.2.5 അനുവാകം 5 - പ്രീഹുവഘാതഃ

T.B.3.2.5.1

ഇന്ദ്രോ വൃത്രമഹൻ | സോഽപഃ | അഭ്യമ്രിയത |
 താസാം യമേദ്ധ്യം യജ്ഞിയം സദേവമാസീത് |
 തദപോദക്രാമത് | തേ ദർഭാ അഭവന് |
 യദ്-ദർഭൈരപ ഉത്പുനാതി |
 യാ ഏവ മേദ്ധ്യം യജ്ഞിയാഃ സദേവാ ആപഃ |
 താദിരേവൈനാ ഉത്പുനാതി | ദാഭ്യമുത്പുനാതി | **35 (10)**

T.B.3.2.5.2

ദിപാദ്-യജമാനഃ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ||
 ദേവോ വഃ സവിതോത്-പുനാതിത്യാഹ |
 സവിത്യുപ്രസൂത ഏവൈനാ ഉത്പുനാതി |
 അച്ഛിദ്രേണ പവിത്രേണേത്യാഹ |
 അസൗ വാ ആദിത്യോഽച്ഛിദ്രം പവിത്രം |
 തേനൈവൈനാ ഉത്പുനാതി |
 വസോഃ സൂര്യസ്യ രശ്മിഭിരിത്യാഹ | പ്രാണാ വാ ആപഃ |
 പ്രാണാ വസവഃ | പ്രാണാ രശ്മയഃ | **36 (10)**

T.B.3.2.5.3

പ്രാണൈരേവ പ്രാണാൻമ സംപൃണക്തി |
 സാവിത്രിയർച | സവിത്യുപ്രസൂതം മേ കർമാസദിതി |
 സവിത്യുപ്രസൂതമേവാസ്യ കർമ്മ ഭവതി |
 പച്ഛോ ഗായത്രിയാ ത്രിഷ്ഷമുദ്ധതായ ||

ആപോ ദേവീരഗ്രേപുവോ അഗ്രേഗുവ ഇത്യാഹ ।
 രൂപ-മേവാസാമേതൻ-മഹിമാനം വ്യാചഷ്ടേ ।
 അഗ്ര ഇമം യജ്ഞം നയതാഗ്രേ യജ്ഞപതിമിത്യാഹ ।
 അഗ്രേ ഏവ യജ്ഞം നയന്തി ।
 അഗ്രേ യജ്ഞപതിം । 37 (10)

T.B.3.2.5.4

യുഷ്ഠാനിന്ദോ ഽവുണീത വൃത്രതൂര്യ യൂയമിന്ദ
 മവുണീദ്ധം വൃത്രതൂര്യ ഇത്യാഹ ।
 വൃത്രഃ ഹ ഹനിഷ്യന്തിന്ദ ആപോ വഭ്രേവ ।
 ആപോ ഹേന്ദ്രം വഭ്രിരേ ।
 സംജ്ഞാ-മേവാസാമേതം-സാമാനം വ്യാചഷ്ടേ ॥
 പ്രോക്ഷിതാഃ സ്ഥേതത്യാഹ । തേനാപഃ പ്രോക്ഷിതാഃ ॥
 അഗ്നയേ വോ ജുഷ്ടം പ്രോക്ഷാ-മൃഗ്നീഷോമാഭ്യാ-മിത്യാഹ ।
 യഥാ ദേവതമേവൈനാൻ പ്രോക്ഷതി ।
 ത്രിഃ പ്രോക്ഷതി । ത്ര്യാവൃദ്ധി യജ്ഞഃ । 38 (10)

T.B.3.2.5.5

അഥോ രക്ഷസാമപഹന്തേ ।
 ശുന്ധദ്ധം ദൈവ്യായ കർമ്മണേ ദേവയജ്യായാ ഇത്യാഹ ।
 ദേവയജ്യായാ ഏവൈനാനി ശുന്ധതി । ത്രിഃ പ്രോക്ഷതി ।
 ത്ര്യാവൃദ്ധി യജ്ഞഃ । അഥോ മേദ്ധ്യത്വായ ।
 അവധൂത്വ രക്ഷോഽവധൂതാ അരാതയ ഇത്യാഹ ।

രക്ഷസാ-മപഹന്തേ । അദിത്യാസ്തഗസീത്യാഹ ।

ഇയം വാ അദിതിഃ । 39 (10)

T.B.3.2.5.6

അസ്യ ഏവൈനത് ത്വചം കരോതി ।

പ്രതി ത്വാ പൃഥിവീ വേത്തിത്യാഹ പ്രതിഷ്ഠിതൈ ॥

പുരസ്താത് പ്രതീചീനഗ്രീവ-മുത്തരലോമോപസ്തൂണാതി
മേധ്യതായ ।

തസ്മാത് പുരസ്താത് പ്രത്യഞ്ചഃ പശവോ മേധമുപതിഷ്ഠന്തേ ।

തസ്മാത് പ്രജാ മൃഗം ഗ്രാഹുകാഃ ।

യജ്ഞോ ദേവേഭ്യോ നിലായത । കൃഷ്ണോ രൂപം കൃത്വാ ।

യത് കൃഷ്ണാജിനേ ഹവിരധ്യവഹന്തി ।

യജ്ഞാദേവ-തദ്-യജ്ഞം പ്രയുക്തേ ।

ഹവിഷോഽസ്തനായ ॥ 40 (10)

T.B.3.2.5.7

അധിഷ്ഠവണമസി വാനസ്തത്യമിത്യാഹ ।

അധിഷ്ഠവണ-മേവൈനത് കരോതി ।

പ്രതി ത്വാദിത്യാസ്തഗേത്തിത്യാഹ സയതായ ॥

അഗ്നേസ്തനു-രസീത്യാഹ ।

അഗ്നേർവാ ഏഷാ തനുഃ । യദോഷധയഃ ।

വാചോ വിസർജ്ജനമിത്യാഹ ।

യദാ ഹി പ്രജാ ഓഷധീനാ-മശ്നന്തി ।

അഥ വാചം വിസൃജന്തേ ।

ദേവവീതയേ ത്വാ ഗൃഹ്ണാമീത്യാഹ । 41 (10)

T.B.3.2.5.8

ദേവതാദിരേവൈനമ് സമർദ്ധയതി ॥

അദ്രിരസി വാനസ്പത്യ ഇത്യാഹ ।

ഗ്രാവാണ-മേവൈനത് കരോതി ।

സ ഇദം ദേവേഭ്യോ ഹവ്യച് സുശമി ശമിഷ്യാത്യാഹ
ശാന്തൈത്യ ॥

ഹവിഷ്കുദേഹീത്യാഹ । യ ഏവ ദേവാനാച് ഹവിഷ്കൃതഃ ।

താൻ. ഹായതി । ത്രിർഹായതി । ത്രിഷ്വത്യാ ഹി ദേവാഃ ॥

ഇഷമാവദോർജമാ വദേത്യാഹ । 42 (10)

T.B.3.2.5.9

ഇഷമേവോർജം യജമാനേ ദധാതി ।

ദധുർദ്വദത വയച് സംഘാതം ജേഷ്ഠേത്യാഹ

ഭ്രാത്യവ്യാദിഭൂതൈത്യ ॥

മനോഃ ശ്രദ്ധാദേവസ്യ യജമാനസ്യാസുരഘ്നീ വാക് ।

യജ്ഞായുധേഷു പ്രവിഷ്ടാഃസീത് ।

തേഃസുരാ യാവന്തോ യജ്ഞായുധാനാമുദാദതാ-

മുപാശൃണ്വന് ।

തേ പരാദവന് । തസ്മാഥ് സ്വാനാം മദ്ധ്യേഽവസായ യജേത ।

യാവന്തോഽസ്യ ഭാത്യവ്യാ യജ്ഞായുധാനാ-മുദാദതാ-
മുപശൃണ്വന്തി ।

തേ പരാ ഭവന്തി । ഉച്ചൈഃ സമാഹന്തവാ ആഹ
വിജിത്യൈ । 43 (10)

T.B.3.2.5.10

വൃക്ത ഏഷാമിന്ദ്രിയം വീര്യം । ശ്രേഷ്ഠ ഏഷാം ഭവതി ॥
വർഷ വൃദ്ധമസി പ്രതി താ വർഷവൃദ്ധം വേത്തിത്യാഹ ।
വർഷവൃദ്ധാ വാ ഓഷധയഃ ।
വർഷവൃദ്ധാ ഇഷികാഃ സമൃദ്ധൈ ।
യജ്ഞം രക്ഷാഽസ്യനു പ്രാവിശന് ।
താന്യസ്താ പശുഭ്യോ നിരവാദയന്ത । തുഷൈരോഷധീഭ്യഃ ॥
പരാപൃത്യ രക്ഷഃ പരാപൃതാ അരാതയ ഇത്യാഹ ।
രക്ഷസാമപഹത്യൈ । 44 (10)

T.B.3.2.5.11

രക്ഷസാം ഭാഗോഽസീത്യാഹ ।
തുഷൈരേവ രക്ഷാഽസി നിരവാദയതേ ।
അപ ഉപസ്സൃശതി മേധ്യത്വായ ।
വായുർവോ വി വിനക്തിത്യാഹ । പവിത്രം വൈ വായുഃ ।
പുനാത്യേവൈനാൻ ।
അന്തരിക്ഷാദിവ വാ ഏതേ പ്രസ്കന്തി । യേ ശൂർപാത് ।

ദേവോ വഃ സവിതാ ഹിരണ്യപാണിഃ

പ്രതിഗൃഹ്ണാതിത്യാഹ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ।

ഹവിഷോഽസ്തന്ധായ ( ) । ത്രിഷ്ഫലീകർതവാ ആഹ ।

ത്യാവൃദ്ധി യജ്ഞഃ । അഥോ മേധ്യത്വായ ॥ 45 (13)

(ദാദ്യാമുത് പുനാതി - രശ്ശയോ - നയന്ത്യഗ്രേ യജ്ഞപതിം

- യജ്ഞോ - ടദിതി - രസ്തന്ധായ - ഗൃഹ്ണാമീത്യാഹ -

വദേത്യാഹ - വിജിത്യാ - അപഹത്യാ - അസ്തന്ധായ

തീണീ ച) (A5)

3.2.6 അനുവാകം 6 - തണ്ഡുലപേഷണം

T.B.3.2.6.1

അവധൂതഃ രക്ഷോഽവധൂതാ അരാതയ ഇത്യാഹ ।

രക്ഷസാമപഹത്യൈ । അദിത്യാസ്തഗസീത്യാഹ ।

ഇയം വാ അദിതിഃ । അസ്യ ഏവൈനത് താചം കരോതി ।

പ്രതി താ പൃഥിവീ വേത്തിത്യാഹ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ।

പുരസ്താത് പ്രതീചീനഗ്രീവ-മുത്തരലോമോപസ്തൂണാതി

മേധ്യത്വായ ।

തസ്മാത് പുരസ്താത് പ്രത്യഞ്ചഃ പശവോ മേധമുപതിഷ്ഠന്തേ ।

തസ്മാത് പ്രജാ മൃഗം ഗ്രാഹുകാഃ ।

യജ്ഞോ ദേവേഭ്യോ നിലായത । 46 (10)

T.B.3.2.6.2

കൃഷ്ണോ രൂപം കൃതാ ।
 യത് കൃഷ്ണാജിനേ ഹവിരധിപിനഷ്ടി ।
 യജ്ഞാദേവ തദ് യജ്ഞം പ്രയുക്തേ ।
 ഹവിഷോഽസ്കന്ധായ ॥ ദ്യാവാപൃഥിവീ സഹാസ്താം ॥
 തേ ശമ്യമാത്രമേകമഹർവൈതാഽ ശമ്യമാത്രമേകമഹഃ ॥
 ദിവഃ സ്കന്ദനിരസി പ്രതി ത്വാ ടദിത്യാസ്ത്വഗോത്തമിത്യാഹ ।
 ദ്യാവാപൃഥിവ്യോർ വീത്യൈ ॥
 ധിഷ്ണാഽസി പർവത്യാ പ്രതി ത്വാ ദിവഃ
 സ്കന്ദനിർവേത്തമിത്യാഹ ।
 ദ്യാവാപൃഥിവ്യോർ വിധൂത്യൈ ॥ 47 (10)

T.B.3.2.6.3

ധിഷ്ണാഽസി പാർവതേയീ പ്രതി ത്വാ
 പർവതിർവേത്തമിത്യാഹ ।
 ദ്യാവാപൃഥിവ്യോർദ്ധൂത്യൈ ॥
 ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇത്യാഹ പ്രസൂത്യൈ ॥
 അശിനോർ ബാഹുഭ്യാമിത്യാഹ ।
 അശിനൗ ഹി ദേവാനാമദ്ധ്യര്യു ആസ്താം ॥
 പൃഷ്ണോ ഹസ്താഭ്യാമിത്യാഹ യത്യൈ ॥ അധിവപാമിത്യാഹ ।
 യഥാദേവത-മേവൈനാനധി വപതി ॥

ധാ॒ന്യമ॒സി ധി॒നുഹി॒ ഭേ॒വാ॒നി॒ത്യാഹ॑ ।

ഏ॒തസ്യ॒ യജു॑ഷോ॒ വീ॒ര്യേ॑ണ॒ ॥ 48 (10)

T.B.3.2.6.4

യാ॒വദേ॒കാ ഭേ॒വതാ॑ കാ॒മയ॑തേ॒ യാ॒വദേ॒കാ ॥

താ॒വദാ॒ഹു॒തിഃ പ്ര॑ഥ॒തേ । ന॒ ഹി॒ തദ॑സ്തി॒ ।

യ॒ത്താ॒വദേ॒വ സ്യാ॑ത് । യാ॒വജ്ജു॑ഹോതി॒ ॥

പ്രാ॒ണായ॑ താ॒പാ॒നായ॑ ത്വേ॒ത്യാഹ॑ ।

പ്രാ॒ണാ॒നേ॒വ യ॑ജമാ॒നേ ദ॒ധാതി॑ ।

ദീ॒ർഘാ॒മനു॑ പ്ര॒സി॒തി॒മാ॒യു॑ഷേ॒ ധാ॒മി॒ത്യാഹ॑ ।

ആ॒യു॒രേ॒വാ॒സ്മിൻ ദ॒ധാതി॑ ।

അ॒ന്തരി॑ക്ഷാദി॒വ വാ॑ ഏ॒താനി॒ പ്രസ്ത॑ന്തി ( ) ।

യാനി॑ ദൃ॒ഷദഃ॑ ।

ഭേ॒വോ വഃ॑ സ॒വി॒താ ഹി॑ര॒ണ്യപാ॑ണിഃ പ്ര॒തി

ഗൃ॒ഹ്ണാ॒തി॒ത്യാഹ॑ പ്ര॒തിഷ്ഠി॑ത്യൈ॒ ।

ഹ॒വി॒ഷോ॑ഽസ്ത॒ന്തായ॑ ॥

അ॒സം॑വ॒പന്തീ॑ പി॒ഷ്ഠാ॒ണ്യുനി॑ കു॒രു॒താദി॑ത്യാഹ

മേ॒ദ്ധ്യ॒തായ॑ ॥ 49 (14)

(നി॒ലായ॑ത - വി॒ധ്യ॑ത്യൈ - വീ॒ര്യേ॑ണ - സ്ത॒ന്തി

ച॒താരി॑ ച) (A6)

3.2.7 അനുവാകം 7 - കപാലോപധാനം

T.B.3.2.7.1

ധൃഷ്ടിരസി ബ്രഹ്മ യജ്ഞേത്യാഹ ധൃതൈ ॥
 അപാഗേ ധ്വനിമാമാദം ജഹി നിശ്ചുവ്യാദഃ സേധാ
 ദേവയജം വഹേത്യാഹ ।
 യ ഏവാമാത്ക്രവ്യാത് ।
 തമപഹത്യ । മേദ്ധ്യേഽഗൗ കപാലമുപദധാതി ॥
 നിർദഗ്ധഃ രക്ഷാ നിർദഗ്ധാ അരാതയ ഇത്യാഹ ।
 രക്ഷാഽസ്യേവ നിർദഹതി । അഗ്നിവത്യുപദധാതി ।
 അസ്മിന്നേവ ലോകേ ജ്യോതിർ ധത്തേ ।
 അങ്ഗാരമധി-വർതയതി । **50 (10)**

T.B.3.2.7.2

അന്തരിക്ഷ ഏവ ജ്യോതിർ ധത്തേ ।
 ആദിത്യമേവാമുഷ്മിൻ ലോകേ ജ്യോതിർ ധത്തേ ।
 ജ്യോതിഷ്ഠന്തോഽസ്മാ ഇമേ ലോകാ ദവന്തി । യ ഏവം വേദ ॥
 ധ്രുവമസി പൃഥിവീം ദൃഢ്വഹേത്യാഹ ।
 പൃഥിവീമേവൈതേന ദൃഢ്വഹതി ।
 ധർത്ഥസ്യന്തരിക്ഷം ദൃഢ്വഹേത്യാഹ ।
 അന്തരിക്ഷമേവൈതേന ദൃഢ്വഹതി ।
 ധരൗണമസി ദിവം ദൃഢ്വഹേത്യാഹ ।
 ദിവമേവൈതേന ദൃഢ്വഹതി । **51 (10)**

T.B.3.2.7.3

ധർമാസി ദിശോ ദൃഢ്വഹേത്യാഹ ।
 ദിശ ഏവൈതേന ദൃഢ്വഹതി ।
 ഇമാനേവൈതേർ ലോകാൻ ദൃഢ്വഹതി ।
 ദൃഢ്വഹന്തേഽസ്മാ ഇമേ ലോകാഃ പ്രജയാ പശുഭിഃ ।
 യ ഏവം വേദ ॥ ത്രീണ്യഗ്രേ കപാലാനൃപദധാതി ।
 ത്രയ ഇമേ ലോകാഃ । ഏഷാം ലോകാനാമാപ്തേ ॥
 ഏകമഗ്രേ കപാലമുപദധാതി ।
 ഏകം വാ അഗ്രേ കപാലം പുരുഷസ്യ സംഭവതി । 52 (10)

T.B.3.2.7.4

അഥ ദേ । അഥ ത്രീണി । അഥ ചത്വാരീ । അഥാഷ്ടൗ ।
 തസ്മാദഷ്ടാകപാലം പുരുഷസ്യ ശിരഃ ।
 യദേവം കപാലാനൃപ-ദധാതി । യജ്ഞോ വൈ പ്രജാപതിഃ ।
 യജ്ഞമേവ പ്രജാപതിഃ സൗസ്കരോതി ।
 ആത്മാനമേവ തഥ് സൗസ്കരോതി ।
 തഃ സൗസ്കൃതമാത്മാനം । 53 (10)

T.B.3.2.7.5

അമുഷ്മിൽ ലോകേഽനുപരെതി ॥ യദഷ്ടാവുപദധാതി ।
 ഗായത്രിയാ തഥ് സംമിതം । യന്നവ । ത്രിവൃതാ തത് ।
 യദ് ദശ । വിരാജാ തത് । യദേകാദശ । ത്രിഷ്ടുഭാ തത് ।
 യദ് ദ്വാദശ । 54 (10)

T.B.3.2.7.6

ജഗത്യാ തത് | ചരന്ദഃ സംമിതാനി സ ഉപദധത് കപാലാനി |
 ഇമാൻ ലോകാനനുപൂർവം ദിശോ വിധൂത്യൈ ദൃഢ്വഹതി |
 അമായുഃ പ്രാണാൻ പ്രജാം പശൂൻ. യജമാനേ ദധാതി |
 സജാതാനസ്മാ അഭിതോ ബഹുലാൻ കരോതി ||
 ചിതഃ സ്ഥേതയാഹ | യഥാ യജുരേവൈതത് ||
 ദൃഗുണാമങ്ഗിരസാം തപസാ തപ്യദ്ധാമിത്യാഹ |
 ദേവതാനാ-മേവൈനാനി തപസാ തപതി |
 താനി തതഃ സൗസ്ഥിതേ ( ) |
 യാനി ഫർമേ കപാലാൻ യുപചിന്വന്തി വേധസ
 ഇതി ചതുഷ്പദയർചാ വിമുഞ്ചതി |
 ചതുഷ്പാദഃ പശവഃ |
 പശുഷ്ചേവോപരിഷ്ഠാത് പ്രതിതിഷ്ഠതി || 55 (13)
 (വർതയതി - ദിവമേവൈതേന ദൃഢ്വഹതി - സംഭവതി -
 തദ് സൗസ്ഥ്യതമാത്മാനം - ദാദശ - സൗസ്ഥിതേ
 ത്രിണി ച) (A7)

3.2.8 അനുവാകം 8 - പുരോധാശാനിഷ്ഠാദനം

T.B.3.2.8.1

ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇത്യാഹ പ്രസൂത്യൈ |
 അശിനോർ ബാഹുദ്യാമിത്യാഹ |
 അശിനൗ ഹി ദേവാനാമദ്ധാര്യ ആസ്താം |

പുഷ്പോ ഹസ്താഭ്യാമിത്യാഹ യതൈ | സംവപാമിത്യാഹ |
 യഥാ ദേവതമേവൈനാനി സംവപതി ||
 സമാപോ അദ്ഭിരഗ്നത സമോഷധയോ രസേനേത്യാഹ |
 ആപോ വാ ഓഷധീർ-ജിന്വന്തി | ഓഷധയോഽപോ ജിന്വന്തി |
 അന്യോ വാ ഏതാസാമന്യോ ജിന്വന്തി | **56 (10)**

T.B.3.2.8.2

തസ്മാദേവമാഹ |
 സഃ രേവതീർ-ജഗതീഭിർ-മധുമതീർ-മധുമതീഭിഃ
 സൃജ്യദ്ധാമിത്യാഹ | ആപോ വൈ രേവതീഃ |
 പശവോ ജഗതീഃ | ഓഷധയോ മധുമതീഃ |
 ആപ ഓഷധീഃ പശുൻ |
 താനേവാസ്മാ ഏകധാ സഃസൃജ്യ | മധുമതഃ കരോതി |
 അദ്ഭ്യഃ പരി പ്രജാതാഃ സ്ഥ സമദ്ഭിഃ പൃച്ഛദ്ധാമിതി
 പര്യാപ്താവയതി |
 യഥാ സുവൃഷ്ട ഇമാമനു വിസൃത്യ | **57 (10)**

T.B.3.2.8.3

ആപ ഓഷധീർമഹയന്തി | താദൃഗേവ തത് ||
 ജനയതൈ ത്വാ സംയൗമിത്യാഹ |
 പ്രജാ ഏവൈതേന ദാധാര |
 അഗ്നയേ ത്വാഽഗ്നീഷോമാഭ്യാമിത്യാഹ വ്യാവൃത്തൈത്യ |
 മഖസ്യ ശിരോഽസീത്യാഹ | യജേന്താ വൈ മഖഃ |

തസ്യൈതച്ഛിരഃ | യത് പുരോധാശഃ |

തസ്മാദേവമാഹ | **58 (10)**

T.B.3.2.8.4

ഘർമോഽസി വിശ്വായൂരിത്യാഹ |

വിശ്വമേവായൂർ യജമാനേ ദധാതി |

ഉരു പ്രഥസ്പാരു തേ യജ്ഞപതിഃ പ്രഥതാമിത്യാഹ |

യജമാനമേവ പ്രജയാ പശുഭിഃ പ്രഥയതി |

ത്വചം ഗൃഹ്ണീഷ്യേത്യാഹ |

സർവമേവൈനച്ഛ സതനും കരോതി |

അഥാപ ആനീയ പരി മാർഷ്ടി |

മാച്ഛസ ഏവ തത് ത്വചം ദധാതി |

തസ്മാത് ത്വചാ മാച്ഛസം ചരന്നം ||

ഘർമോ വാ ഏഷോഽശാന്തഃ | **59 (10)**

T.B.3.2.8.5

അർദ്ധമാസേഽർദ്ധമാസേ പ്രവൃജ്യതേ | യത് പുരോധാശഃ |

സ ഈശ്വരോ യജമാനച്ഛ ശുചാ പ്രദഹഃ |

പര്യഗ്നി കരോതി | പശുമേവൈനമകഃ |

ശാന്ത്യാ അപ്രദാഹായ | ത്രിഃ പര്യഗ്നി കരോതി |

ത്യാവൃദ്ധി യജ്ഞഃ | അഥോ രക്ഷസാമപഹന്തേ ||

അന്തരിത്ച്ഛ രക്ഷോഽന്തരിതാ അരാതയ ഇത്യാഹ | **60 (10)**

T.B.3.2.8.6

രക്ഷസാ-മന്തർ.ഹിതൈത്യ ।
 പുരോധാശം വാ അധിശ്രിത്യ രക്ഷാഽസ്യജിഹ്വാഽസന് ।
 ദിവി നാകോ നാമാഗ്നീ രക്ഷോഹാ ।
 സ ഏവാസ്മാദ്-രക്ഷാഽസ്യപാഹന് ।
 ദേവസ്താ സവിതാ ശ്രപയതിത്യാഹ ।
 സവിത്യപ്രസൂത ഏവൈനഽ ശ്രപയതി ।
 വർഷിഷ്ഠ അധി നാക ഇത്യാഹ । രക്ഷസാമപഹതൈത്യ ।
 അഗ്നിസേ തനുവം മാതി ധാഗിത്യാഹാനതിദാഹായ ।
 അഗ്നേ ഹവ്യഽ രക്ഷസേത്യാഹ ഗുപ്തൈ ॥ 61 (10)

T.B.3.2.8.7

അവിദഹന്തഃ ശ്രപയതേതി വാചം വിസൃജതേ ।
 യജ്ഞമേവ ഹവീഽഷ്ടദി-വ്യാഹൃത്യ പ്രതനുതേ ।
 പുരോരുചമവിദാഹായ ശൃതൈത്യ കരോതി ॥
 മന്ത്രിഷ്ഠാ വൈ പുരോധാശഃ । തം യന്നാദിവാസയേത് ।
 ആവിർമന്ത്രിഷ്ഠഃ സ്മാത് । അദിവാസയതി ।
 തസ്മാദ്-ഗുഹാ മന്ത്രിഷ്ഠഃ । ദസ്മനാദി വാസയതി ।
 തസ്മാൻ മാഽസേനാസ്ഥി ഛന്നം ॥ 62 (10)

T.B.3.2.8.8

വേദേനാദി വാസയതി । തസ്മാത് കേശൈഃ ശിര ശ്ന്നം ।
 അഖലതിദാവുകോ ദവതി । യ ഏവം വേദ ॥

പശോർവൈ പ്രതിമാ പുരോധാശഃ ।
 സ നായജുഷ്ഠ-മദിവാസ്യഃ । വൃഥേവ സ്യാത് ।
 ഈശ്വരാ യജമാനസ്യ പശവഃ പ്രമേതോഃ ॥
 സം ബ്രഹ്മണാ പൃച്ഛസ്യേത്യാഹ ।

പ്രാണാ വൈ ബ്രഹ്മ । 63 (10)

T.B.3.2.8.9

പ്രാണാഃ പശവഃ । പ്രാണൈരേവ പശുൻമ് സംപൃണക്തി ।
 ന പ്രമായുക്താ ഭവന്തി । യജമാനോ വൈ പുരോധാശഃ ।
 പ്രജാ പശവഃ പുരീഷം । യദേവമദി വാസയതി ।
 യജമാനമേവ പ്രജയാ പശുഭിഃ സമർദ്ധയതി ॥
 ദേവാ വൈ ഹവിർ ഭൂത്വാഽബ്രൂവന് ।
 കസ്തിന്നിദം മൃക്ഷ്യാമഹ ഇതി । സോഽഗ്നിർബ്രവീത് । 64 (10)

T.B.3.2.8.10

മയി തന്മുഃ സംനിധദ്ധം । അഹം വസ്മം ജനയിഷ്യാമി ।
 യസ്മിൻ മൃക്ഷ്യദ്ധ ഇതി ।
 തേ ദേവാ അഗ്നൗ തന്മുഃ സം നൃധത । തസ്താദാഹുഃ ।
 അഗ്നിഃ സർവാ ദേവതാ ഇതി । സോഽങ്ഗാരേണാപഃ ।
 അഭ്യപാതയത് । തത ഏകതോഽജായത ।
 സ ദ്വിതീയമഭ്യപാതയത് । 65 (10)

T.B.3.2.8.11

തതോ ദ്വിതോഽജായത । സ തൃതീയ-മഭ്യപാതയത് ।
 തത-സ്രീതോഽജായത । യദദ്ഭ്യോഽജായന്ത ।

തദാപ്യാനാമാപൃതാം | യദാത്മഭ്യോഽജായന്ത |
 തദാത്മയാനാ-മാത്മൃതാം || തേ ദേവാ ആപ്യേഷ്യമൃജത |
 ആപ്യാ അമൃജത സൂര്യാഭ്യുദിതേ |
 സൂര്യാഭ്യുദിതഃ സൂര്യാഭിനിമുക്തേ | **66 (10)**

T.B.3.2.8.12

സൂര്യാഭിനിമുക്തഃ കുന്തവിനി | കുന്തവീ ശ്യാവദതി |
 ശ്യാവദന്നഗ്രദിധിഷൗ | അഗ്രദിധിഷുഃ പരിവിത്തേ |
 പരിവിത്തോ വീരഹണി | വീരഹാ ബ്രഹ്മഹണി |
 തദ്ബ്രഹ്മഹണം നാത്യച്യവത |
 അന്തർവേദി നിന്യത്യവരുദ്ധ്യേ |
 ഉല്യുകേനാഭി ഗൃഹ്ണാതി ശൃതത്വായ |
 ശൃതകാമാ ഇവ ഹി ദേവാഃ ( ) || **67 (10)** (അന്യോ ജീന്വൻ -
 തൃനുവിസൃത്യൈ - വമാ - ഹാശാന്ത - ആഹ - ഗുഷ്ഠൈ
 - ചരണം - ബ്രഹ്മാ - ബ്രവീദ് - ദിതീയമഭ്യുപാതയഥ് -
 സൂര്യാഭിനിമുക്തേ - ദേവാഃ) (A8)

3.2.9 അനുവാകം 9 - വേദികരണം

T.B.3.2.9.1

ദേവസ്യ ത്വാ സവിതുഃ പ്രസവ ഇതി സ്തൃമാദത്തേ
 പ്രസൃത്യൈ |
 അശിനോർ-ബാഹുഭ്യാമിത്യാഹ |
 അശിനൗ ഹി ദേവാനാമദ്ധാര്യു ആസ്താം |

പൃഷ്ണാ ഹസ്താഭ്യാമിത്യാഹ യതൈ ॥
 ആദദ ഇന്ദ്രസ്യ ബാഹുരസി ദക്ഷിണ ഇത്യാഹ ।
 ഇന്ദ്രിയമേവ യജമാനേ ദധാതി ।
 സഹസ്രഭ്യഷ്ടിഃ ശതതേജാ ഇത്യാഹ ।
 രൂപമേവാസ്യേതൻ-മഹിമാനം വ്യാചഷ്ടേ ॥
 വായുരസി തിഗ്മതേജാ ഇത്യാഹ ।
 തേജോ വൈ വായുഃ । 68 (10)

T.B.3.2.9.2

തേജ ഏവാസ്മിൻ ദധാതി ॥
 വിഷാദൈ നാമാസൂര ആസീത് ।
 സോഽബിഭേത് । യജേന്തന മാ ദേവാ അഭിഭവിഷ്യന്തീതി ।
 സ പൃഥിവീമഭ്യവമീത് । സാ ഽമേദ്ധ്യാ ഽഭവത് ।
 അഥോ യദിന്ദ്രോ വൃത്രമഹൻ ।
 തസ്യ ലോഹിതം പൃഥിവീമനു വൃധാവത് ।
 സാ ഽമേദ്ധ്യാ ഽഭവത് । പൃഥിവീ ദേവയജനീത്യാഹ । 69 (10)

T.B.3.2.9.3

മേദ്ധ്യാമേവൈനാം ദേവയജനീം കരോതി ।
 ഓഷദ്ധ്യാസ്തേ മൂലം മാ ഹിംസിഷ്മിത്യാഹ ।
 ഓഷധീനാ-മഹിംസാധൈ ॥
 പ്രജം ഗച്ഛ ഗോസ്ഥാനമിത്യാഹ ।
 ഛന്ദാഹ്സി വൈ പ്രജോ ഗോസ്ഥാനഃ ।

ഛന്ദാഃസ്യേവാസൈ വ്രജം ഗോസ്ഥാനം കരോതി ||
 വർഷതു തേ ദ്യാരിത്യാഹ | വൃഷ്ടിർവൈ ദ്യാഃ |
 വൃഷ്ടിമേവാവരുന്ധേ ||
 ബധാന ദേവ സവിതഃ പരമസ്യാം പരാവതീത്യാഹ | **70 (10)**

T.B.3.2.9.4

ദ്വാ വാവ പുരുഷൗ | യം ചൈവ ദ്വേഷി |
 യശ്ചൈനം ദ്വേഷി |
 താവുഭൗ ബദ്ധ്നാതി പരമസ്യാം പരാവതീ ശതേന പാശൈഃ |
 യോഽസ്മാൻ ദ്വേഷി യം ച വയം ദ്വിഷസ്മതോ മാ
 മൗഗിത്യാഹാനിമൃക്കൈത്യ ||
 അരശ്വർവൈ നാമാസുര ആസീത് |
 സ പൃഥിവ്യാമുപമുപ്ലോഽശയത് |
 തം ദേവാ അപഹതോഽരശുഃ പൃഥിവ്യാ ഇതി പൃഥിവ്യാ
 അപാഘ്നന് |
 ഭ്രാതൃവ്യോ വാ അരശുഃ |
 അപഹതോഽരശുഃ പൃഥിവ്യാ ഇതി യദാഹ | **71 (10)**

T.B.3.2.9.5

ഭ്രാതൃവ്യമേവ പൃഥിവ്യാ അപഹന്തി | തേഽമന്യന്ത |
 ദിവം വാ അയമിതഃ പതിഷ്യതീതി |
 തമരശുസ്മേ ദിവം മാ സ്കാനിതി ദിവഃ പര്യബാധന്ത |
 ഭ്രാതൃവ്യോ വാ അരശുഃ |

അ॒ര॒രു॒സ്മേ॒ ദി॒വം മാ॒ സ്താ॒നി॒തി യ॒ദാഹ॑ ।

ഭ്രാ॒ത്യ॒വൃ॒ഥേ॒വ ദി॒വഃ പ॒രി॒ബാ॒ധതേ॑ ।

സ്തം॒ബ യ॒ജുർ. ഹ॒രതി॑ ।

പൃ॒ഥി॒വ്യാ ഏ॒വ ഭ്രാ॒ത്യ॒വൃ-മ॒പ॒ഹന്തി॑ ।

ദി॒തീയ॑ ഹ॒രതി॑ । **72 (10)**

T.B.3.2.9.6

അ॒ന്ത॒രി॒ക്ഷാദേ॒വൈന॑-മ॒പ॒ഹന്തി॑ । തൃ॒തീയ॑ ഹ॒രതി॑ ।

ദി॒വ ഏ॒വൈന॑-മ॒പ॒ഹന്തി॑ । തൃ॒ഷ്ണിം ച॒തുർത്ഥ॑ ഹ॒രതി॑ ।

അ॒പ॒രി॒മി॒താദേ॒വൈന॑-മ॒പ॒ഹന്തി॑ ॥

അ॒സു॒രാണാം॑ ഓ॒ഽവ ഇ॒യമ॒ഗ്ര ആ॒സീത് ।

യാ॒വ॒ദാ॒സീനഃ॑ പ॒രാ പ॒ശ്യ॒തി । താ॒വദ്-ദേ॒വാനാം॑ ।

തേ ദേ॒വാ അ॒ബ്രു॒വന് ।

അ॒സ്മേ॒വ നോ॒ഽസ്യാ॒മപീ॒തി । **73 (10)**

T.B.3.2.9.7

കൃ॒ണോ ദാ॒സ്യമേ॒തി । യാ॒വഥ്സ്വ॒യം പ॒രിഗൃ॒ഹ്ണീ॒മേതി॑ ।

തേ വ॒സ॒വ॒സ്മേ॒തി ദ॒ക്ഷി॒ണതഃ॑ പ॒ര്യഗൃ॒ഹ്ണന് ।

രു॒ദ്രാ॒സ്മേ॒തി പ॒ശ്യാത് ।

ആ॒ദി॒ത്യാ-സ്മേ॒ത്യു॒ത്ത॒രതഃ॑ । തേ॒ഽഗ്നി॒നാ പ്രാ॒ഞ്ചോ॒ഽജ॒യന് ।

വ॒സു॒ഭിർ ദ॒ക്ഷി॒ണാ । രു॒ദ്രേഃ പ്ര॒ത്യു॒ഞ്ചഃ॑ ।

ആ॒ദി॒തൈ॒രു॒ദ॒ഞ്ചഃ॑ ।

യ॒സ്യൈ॒വം ഓ॒ഽവി॒ദു॒ഷോ വേ॒ദിം പ॒രി ഗൃ॒ഹ്ണ॑ന്തി । **74 (10)**

T.B.3.2.9.8

ഭവത്യാത്ഥനാ॑ । പരാ॑ഽസ്യ ഭ്രാതൃ॑വ്യോ ഭവതി॑ ॥
 ദേ॒വ॒സ്യ॑ സ॒വി॒തുഃ സ॒വ ഇ॒ത്യാഹ॑ പ്ര॒സൃ॒തൈ॑ ।
 ക॒ർമ്മ॑ കൃ॒ണ്വ॒ന്തി വേ॒ധ॒സ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।
 ഇ॒ഷി॒തഃ ഹി॑ ക॒ർമ്മ॑ ക്രി॒യതേ॑ ॥
 പൃ॒ഥി॒വൈ॒മേ॒ധ്യം ചാ॒മേ॒ധ്യം ച॒ വ്യു॑ദക്രാമ॒താം ।
 പ്രാ॒ചീ॒ന-മു॒ദീ॒ചീ॒നം മേ॒ധ്യം ।
 പ്ര॒തീ॒ചീ॒നം ദക്ഷി॑ണാ ഽമേ॒ധ്യം ।
 പ്രാ॒ചീ॒മു॒ദീ॒ചീ॒നം പ്ര॒വ॒ണാം ക॒രോതി॑ ।
 മേ॒ധ്യാമേ॒വൈ॒നാം ദേ॒വ॒യ॒ജ്ഞീ॑നം ക॒രോതി॑ । 75 (10)

T.B.3.2.9.9

പ്രാ॒ഞ്ചൗ॑ വേ॒ദ്യഃ സാ॒വു॒ന്ന॒യതി॑ ।
 ആ॒ഹ॒വ॒നീ॒യ॒സ്യ പ॒രി॒ഗൃ॒ഹീ॒തൈ॑ । പ്ര॒തീ॒ചീ॒ശ്രോ॑ണീ ।
 ഗാർ॒ഹ॒പ॒ത്യ॒സ്യ പ॒രി॒ഗൃ॒ഹീ॒തൈ॑ । അ॒ഥോ॑ മി॒മു॒ന്ന॒തായ॑ ।
 ഉ॒ദ്ധ॒ന്തി । യദേ॒വാ॒സ്യാ അ॒മേ॒ധ്യം । തദ॑പ॒ഹ॒ന്തി । ഉ॒ദ്ധ॒ന്തി ।
 ത॒സ്മാദോ॑ഷ॒ധയഃ॑ പരാ॑ഭവ॒ന്തി । 76 (10)

T.B.3.2.9.10

മൂ॒ലം ച॑രി॒ന॒ന്തി । ഭ്രാതൃ॑വൃ॒സൈ॒വ മൂ॒ലം ച॑രി॒ന॒ന്തി ।
 മൂ॒ലം വാ॑ അ॒തി॒തി॒ഷ്ഠ-ര॒ക്ഷാഽ॒സ്യ॒നുത് പി॑പ॒തേ ।
 യ॒ദ്ധ്വേ॒ന ച॑രി॒ന്യാത് । കൃ॒ന॒വി॒നീഃ പ്ര॒ജാഃ സൃ॑ഷ്ടഃ ।
 സ്വേ॒ഹ്വേ॒ന ച॑രി॒ന॒ന്തി । വ॒ജ്രോ॑ വൈ സ്സൃ॑ഷ്ടഃ ।

വജ്രേ॑ണ്ണൈ॒വ യ॑ജ്ഞാദ്-ര॒ക്ഷാഽസ്യ॑പ- ഹ॒ന്തി ।

പി॒തൃദേ॒വത്യാ॑ ട॒തി॒വാ॒താ । ഇ॒യതീ॑ം വ॒ന്തി । 77 (10)

T.B.3.2.9.11

പ്ര॒ജാപ॑തി॒നാ യ॑ജ്ഞമു॒വേന॑ സം॒മി॒താം ॥

വേ॒ദിർദേ॒വേഭ്യോ॑ നി॒ലായ॑ത ।

താം ച॑തു॒രങ്ഗു॒ലേ ട॒ന്വി॒ന്ദ്വി॑ന് ।

തസ്മാ॑ച്ചതു॒രങ്ഗു॒ലം വേ॒യാ । ച॑തു॒രങ്ഗു॒ലം വ॒ന്തി ।

ച॒തു॒രങ്ഗു॒ലേ ഹ്യോ॑ഷധ॒യഃ പ്ര॑തി॒തിഷ്ഠ॑ന്തി ।

ആ॒പ്രതി॑ഷ്ഠാ॒യൈ വ॒ന്തി । യ॑ജ്മാനമേ॒വ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാം ഗ॑മ॒യതി॑ ।

ദ॒ക്ഷി॑ണതോ॒ വർഷീ॑യ॒സീം ക॑രോതി ।

ദേ॒വയ॑ജ്ഞസ്യൈ॒വ രൂ॒പമ॑കഃ । 78 (10)

T.B.3.2.9.12

പു॒രീ॒ഷവ॑തീം ക॒രോ॑തി । പ്ര॒ജാ വൈ॑ പ॒ശവഃ॑ പു॒രീ॒ഷം ।

പ്ര॒ജയൈ॑വൈ॒നം പ॒ശുഭിഃ॑ പു॒രീ॒ഷവ॑ന്തം ക॒രോ॑തി ।

ഉ॒ത്തരം॑ പ॒രിഗ്രാ॑ഹം പ॒രിഗൃ॑ഹ്ണാതി ।

ഏ॒താവ॑തീ॒ വൈ പൃ॑ഥി॒വീ । യാവ॑തീ॒ വേദിഃ॑ ।

തസ്മാ॑ ഏ॒താവ॑ത ഏ॒വ ഭ്രാ॑ത്യു॒വ്യം നി॒ർഭജ്യ॑ ।

ആ॒ത്മന॑ ഉ॒ത്തരം॑ പ॒രിഗ്രാ॑ഹം പ॒രിഗൃ॑ഹ്ണാതി ।

ഋ॒ത-മ॑സ്യു॒തസ॑ദന-മ॒സ്യു॒തശ്രീ॑ര॒സീത്യാ॑ഹ ।

യഥാ॑ യ॒ജുരേ॒വൈ തത് ॥ 79 (10)

T.B.3.2.9.13

ക്രൂ॒രമി॑വ॒ വാ ഏ॒തത് ക॑രോതി । യദേ॒ദിം ക॑രോതി ।
 ധാ॑ അ॒സി സ്വ॒ധാ അ॒സീതി॑ യോയു॒പ്യതേ॑ ശാ॒ന്തൈ॑ ॥
 ഉ॒ർവീ ചാ॒സി വ॒സീ ചാ॒സീത്യാ॑ഹ ।
 ഉ॒ർവീമേ॒വൈനാ॑ം വ॒സീം ക॑രോതി ।
 പു॒രാ ക്രൂ॒രസ്യ॑ വി॒സൃപോ॑ വി॒രഹ്ശി॑ന്നിത്യാ॑ഹ മേ॒ദ്ധ്യതാ॑യ ।
 ഉ॒ദാദാ॑യ പൃ॒ഥിവി॑ം ജീ॒രദാ॑നു॒ര്യാമൈ॑രയഞ്ച॒ന്ദ്രമ॑സി
 സ്വ॒ധാഭി॑രിത്യാ॑ഹ । യദേ॒വാസ്യാ॑ അ॒മേദ്ധ്യം॑ । തദ॒പഹ॑ത്യ ।
 മേ॒ദ്ധ്യം ദേ॒വയ॑ജനീം കൃ॒താ । 80 (10)

T.B.3.2.9.14

യദദ॒ശ്ചന്ദ്ര॑മ॒സി മേ॒ദ്ധ്യം । തദ॒സ്യാമേ॑രയതി ।
 താ॑ം ധീ॒രാസോ॑ അ॒നുദൃ॑ശ്യ യജ॒ന്ത ഇ॒ത്യാഹാ॑നു॒ഖ്യാതൈ॑ ॥
 പ്രോ॒ക്ഷണീ॑രാ॒സാദ॑യ । ഇ॒ദ്ധ്യാബ॒ർഹി-രു॑പ॒സാദ॑യ ।
 സ്രു॒വം ച സ്രു॑ച॒ശ്ച സം॑മൃ॒ദ്ധി പ॒ത്നീഃ സം॑ന॒ഹ്യ ।
 ആ॒ജ്യേനോ॑ദേ॒ഹീത്യാ॑ഹാ॒നുപൂ॑ർവ॒തായൈ॑ ।
 പ്രോ॒ക്ഷണീ॑രാ॒സാദ॑യതി ।
 ആപോ॑ വൈ ര॒ക്ഷോഘ്നീഃ॑ । 81 (10)

T.B.3.2.9.15

ര॒ക്ഷസാ॑മ॒പഹ॑തൈ॒ത്യ । സ്തൃ॒സ്യ വ॒ർത്ഥൻ॑-സാ॒ദയ॑തി ।
 യജ॑ഞ॒സ്യ സ॑ന്ത॒തൈ॒ത്യ । ഉ॒വാച॑ ഹാ॒സിതോ॑ ദൈ॒വലഃ॑ ।
 ഏ॒താവ॑തീ॒ർവാ അ॒മൃഷ്ണി॑ൻ ലോ॒ക ആ॑പ ആ॒സന് ।

യാവതീഃ പ്രോക്ഷണീരിതി । തസ്മാദ് ബഹീരാസാദൃഃ ।
സ്തുമൃദസ്യന് । യം ദിഷ്യാത്തം ധ്യായേത് ।

ശുചൈവൈന-മർപയതി ( ) || 82 (10)

(വൈ വായു - രാഹ - പരാവതീത്യാഹാ - ഹ - ദിതീയഃ
ഹര - തീതി - പരിഗൃഹ്ണന്തി - ദേവയജ്ഞീം കരോതി -
ഭവന്തി - ഖനത്യ-ക-രേതത്-കൃതാ-രക്ഷോഘ്നീ-
രർപയതി) (A9)

3.2.10 അനുവാകം 10 - ഇദ്ധാബർഹിഃ സാദനം

T.B.3.2.10.1

വജ്രോ വൈ സ്തൃഃ । യദനഞ്ചം ധാരയേത് ।
വജ്രേഽദ്ധാര്യഃ ക്ഷണീത ।
പുരസ്താത് തിരുഞ്ചം ധാരയതി । വജ്രോ വൈ സ്തൃഃ ।
വജ്രേണൈവ യജ്ഞസ്യ ദക്ഷിണതോ രക്ഷാഽസ്യപഹന്തി ।
അഗ്നിഭ്യാം പ്രാചശ്ച പ്രതീചശ്ച ।
സ്തേനോദീചശ്ചാ-ധരാചശ്ച ।
സ്തേന വാ ഏഷ വജ്രേണാസൈ പാപ്മാനം
ഭ്രാത്യവ്യ-മപഹത്യ । ഉത്കരേഡി പ്രവൃശ്വതി । 83 (10)

T.B.3.2.10.2

യഥോപധായ വൃശ്വന്തേവം । ഹസ്താവവ നേനീകേത ।
ആത്മാനമേവ പവയതേ । സ്തൃം പ്രക്ഷാലയതി മേധ്യതായ ।
അഥോ പാപ്മന ഏവ ഭ്രാത്യവ്യസ്യ നൃങ്ഗം ചരിനന്തി ॥

ഇ॒ദ്ധാ-ബ॒ർ.ഹി-രൂ॒പ॒സാ॒ദയ॒തി യു॒ക്തൈ॑ത്യ ।

യ॒ജ്ഞ॒സ്യ॒ മി॒മു॒ന॒താ॒യ ।

അ॒ഥോ॒ പു॒രോ॒രു॒ച॒മേ॒വൈ॒താം ദ॒ധാ॒തി ।

ഉ॒ത്ത॒ര॒സ്യ॒ ക॒ർമ്മ॒ണോ॒ഽനു॒വ്യാ॒തൈ॑ത്യ ।

ന പു॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒ത്യഗു॑പ॒സാദ॒യേത് ॥ 84 (10)

T.B.3.2.10.3

യത് പു॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒ത്യ-ഗു॑പ॒സാദ॒യേത് ॥

അ॒ന്യ॒ത്രാ॒ഹു॒തി॒പ॒മാ॒ദി॒ദ്ധും പ്ര॒തി॒പാ॒ദ॒യേത് ॥

പ്ര॒ജാ॒ വൈ॒ ബ॒ർ.ഹിഃ॑ ।

അ॒പ॒രാ॒ദ്ധു॒യാദ്-ബ॒ർ.ഹി॒ഷാ॑ പ്ര॒ജാ॒നാം॑ പ്ര॒ജ॒ന॒നം॑ ।

പ॒ശ്ചാത്-പ്രാ॑ഗു॒പ॒സാദ॒യ॒തി ।

ആ॒ഹു॒തി॒പ॒മേ॒നേ॒ദ്ധും പ്ര॒തി॒പാ॒ദ॒യ॒തി ।

സം॒പ്ര॒ത്യേ॒വ ബ॒ർ.ഹി॒ഷാ॑ പ്ര॒ജാ॒നാം॑ പ്ര॒ജ॒ന॒നമു॒പൈ॑തി ।

ദക്ഷി॑ണമി॒ദ്ധും । ഉ॒ത്ത॒രം ബ॒ർ.ഹിഃ॑ । ആ॒ത്മാ॒ വാ ഇ॒ദ്ധുഃ ( ) ।

പ്ര॒ജാ ബ॒ർ.ഹിഃ॑ । പ്ര॒ജാ ഹൃ॒യാ॒ത്മ॒ന ഉ॒ത്ത॒ര॒തരാ॑ തീർത്ഥേ ।

ത॒തോ॒ മേ॒ധമു॒പ॒നീ॒യ ।

യ॒ഥാ ദേ॒വ॒ത॒മേ॒വൈ॒നത്-പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാ॑പ॒യ॒തി ।

പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠ॒തി പ്ര॒ജയാ॑ പ॒ശു॒ഭിർ യ॒ജമാ॑നഃ ॥ 85 (15)

(വൃ॒ശ്ച॒തി - സാ॒ദ॒യേ - ദി॒ദ്ധുഃ പഞ്ച॑ ച) (A10)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 10 Anuvaakams :-

(തൃതീയസ്യാം - ദേവസ്യാശ്വപർശ്വം യോ വൈ -
 പൂർവേദ്യഃ - കർമ്മണേ വാ - മിന്ദ്രോ വൃത്രമഹൻമ
 സോഽപോ - ഽവധൂതം - ധൃഷ്ടീർ - ദേവസ്യേത്യാഹ
 സംവപാമി - ദേവസ്യ സ്മാദദേ - വജ്രോ വൈ
 സ്തോ ദശ)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinees :-

(തൃതീയസ്യാം - യജ്ഞസ്യാനതിരേകായ - പവിത്രവത്യ
 - ഭാര്യം ചാ - ധിഷ്ഠവണമസ്യ - നതീക്ഷ ഏവ -
 രക്ഷസാമന്തർഹിത്യൈ - ദ്വാ വാവ പുരുഷോ -
 യദദശ്വന്ദ്രമസി മേധ്യം പഞ്ചാശീതിഃ)

First and Last Word 3rd Ashtakam 2nd Prapaatakam :-

(തൃതീയസ്യാം - യജമാനഃ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

തൃതീയാഷ്ടകേ ദ്വിതീയഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3 Prapaatakam 2, (TB 3.2)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	6	59
Anuvakam 2	9	90
Anuvakam 3	12	125
Anuvakam 4	7	74
Anuvakam 5	11	113
Anuvakam 6	4	44
Anuvakam 7	6	63
Anuvakam 8	12	120
Anuvakam 9	15	150
Anuvakam 10	3	35
Total →	85	873

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3.3 തൃതീയാഷ്ടകേ തൃതീയ പ്രപാഠകഃ - ദർശപുർണ്ണമാസേഷിബ്രാഹ്മണം

3.3.1 അനുവാകം 1 - സ്രുഖ്സംമാർഗഃ

T.B.3.3 1.1

പ്രത്യുഷ്ട്വ് രക്ഷഃ പ്രത്യുഷ്ടാ അരാതയ ഇത്യാഹ ।
രക്ഷസാ-മപഹതൈ ।
അഗേർവസ്തേജിഷ്ഠന തേജസാ നിഷ്പാമീത്യാഹ
മേധ്യതായ ।
സ്രുചഃ സംമാർഷി । സ്രുവമഗ്രേ ।
പുമാം സമേവാഭ്യഃ സൗശൃതി മിമുനതായ ।
അഥ ജുഹും । അഥോപഭൃതം । അഥ ധ്രുവാം ।
അസൗ വൈ ജുഹുഃ । 1 (10)

T.B.3.3 1.2

അന്തരിക്ഷമുപഭൃത് । പൃഥിവീ ധ്രുവാ ।
ഇമേ വൈ ലോകാഃ സ്രുചഃ ।
വൃഷ്ടിഃ സംമാർജനാനി ।
വൃഷ്ടിർവാ ഇമാൽ ലോകാനുപൂർവം കല്പയതി ।
തേ തതഃ ക്ലൃപ്താഃ സമേധന്തേ ।
സമേധന്തേസ്മാ ഇമേ ലോകാഃ പ്രജയാ പശുഭിഃ ।
യ ഏവം വേദ ॥

യദി കാമയേത വർഷുകഃ പർജന്യഃ സ്യാദിതി ।

അഗ്രതഃ സംമൃജ്യാത് ॥ 2 (10)

T.B.3.3 1.3

വൃഷ്ടിമേവ നിയച്ഛതി । അവാചീനാഗ്രാ ഹി വൃഷ്ടിഃ ।

യദി കാമയേതാവർഷുകഃ സ്യാദിതി । മൂലതഃ സംമൃജ്യാത് ।

വൃഷ്ടിമേവോദ്യച്ഛതി । തദു വാ ആഹുഃ ।

അഗ്രത ഏവോപരിഷ്ടാമ് സംമൃജ്യാത് । മൂലതോഽധസ്താത് ॥

തദനുപൂർവം കല്പതേ । വർഷുകോ ഭവതീതി ॥ 3 (10)

T.B.3.3 1.4

പ്രാചീമദ്യാകാരം । അഗ്രൈരന്തരതഃ ।

ഏവമിവ ഹ്യന്നമദ്യതേ ।

അഥോ അഗ്രാദാ ഓഷധീനാമൂർജം പ്രജാ ഉപജീവന്തി ।

ഊർജ ഏവാ-ന്നാദ്യസ്യാവരുദ്ധൈഃ । അധസ്താത് പ്രതീചീം ।

ദണ്ഡമുത്തമതഃ । മൂലേന മൂലം പ്രതിഷ്ഠിത്യേ ।

തസ്ഥാദരത്തൗ പ്രാഞ്ച്യുപരിഷ്ടാല് ലോമാനി ।

പ്രത്യഞ്ചധസ്താത് ॥ 4 (10)

T.B.3.3 1.5

സ്രുഗ്ഷ്വേഷാ ॥ പ്രാണോ വൈ സ്രുവഃ ।

ജുഹൂർദക്ഷിണോ ഹസ്തഃ । ഉപഭൃഥ്സവഃ ।

ആത്മാ ധ്രുവാ । അന്നഃ സംമാർജ്ജനാനി ।

മൂലതോ വൈ പ്രാണോഽപാനോ ഭൂത്വാ ।

ആത്മാനമന്നം പ്രവിശ്യ | ബാഹ്യതസ്തനുവച് ശുഭയതി |

തസ്മാമ് സ്രവമേവാഗ്രേ സംമാർഷി ( ) ||

മുഖതോ ഹി പ്രാണോഽപാനോ ഭൂതാ |

ആത്മാനമന്ന-മാവിശതി | തൗ പ്രാണാപാനൗ |

അവ്യർദ്ധുകഃ പ്രാണാപാനാഭ്യാം ഭവതി |

യ ഏവം വേദ || 5 (15) (ജുഹുർ - മൃജാദ് - ഭവതീതി -

പ്രത്യഞ്ച്യധസ്താൻ - മാർഷി പഞ്ച ച) (A1)

3.3.2 ആനുവാകം 2 - സമാർജ്ജനാനാമഗൗ പ്രഹരണം

T.B.3.3 2.1

ദിവഃ ശില്പമവതതം | പൃഥ്വിവ്യാഃ കകുഭി ശ്രിതം |

തേന വയച് സഹസ്രവല്ശേന |

സപതം നാശയാമസി സ്വാഹേതി സ്രുഖ് -

സംമാർജ്ജനാനൃഗൗ പ്രഹരതി |

ആപോ വൈ ദർഭാഃ |

രൂപമേവൈഷാമേതൻ മഹിമാനം വ്യാചഷ്ടേ ||

അനുഷ്ടുഭാ | ആനുഷ്ടുഭഃ പ്രജാപതിഃ |

പ്രാജാപത്യോ വേദഃ |

വേദസ്യാഗ്രൗ സ്രുഖ്സംമാർജ്ജനാനി | 6 (10)

T.B.3.3 2.2

സ്വേനൈവൈനാനി ഛന്ദസാ |

സ്വയാ ദേവതയാ സമർദ്ധയതി | അഥോ ഗൃഹാവ യോഷാ |

ദ॒ർഭോ॑ വൃ॒ഷാ॑ । ത॒മി॒മു॒നം॑ ।

മി॒മു॒നമേ॒വാ॒സ്യ॒ തദ്-യ॑ജ്ഞേ ക॒രോതി॑ പ്ര॒ജൻനായ॑ ।

പ്ര॒ജായതേ॑ പ്ര॒ജയാ॑ പ॒ശു॒ഭിർ-യ॑ജമാനഃ ॥

താ॒ന്യേ॒കേ വൃ॒ഥൈ॒വാ॒പാ॒സ്യ॒ന്തി । ത॒ത്ത॒മാ ന॑ കാ॒ര്യം॑ ।

ആ॒ര॒ബ്ധ॒സ്യ യ॑ജ്ഞി॒യ॒സ്യ ക॒ർമ്മ॑ണഃ സ വി॒ഭോ॒ഹഃ॑ । 7 (10)

T.B.3.3 2.3

യദ്യേ॒നാനി॑ പ॒ശവോ॑ഭി॒തിഷ്ഠേ॑യുഃ । ന തത് പ॒ശു॒ഭ്യഃ॑ കം ।

അ॒ദ॒ഭിർമാ॑ർജയി॒ത്വാത്ക॑രേ നൃ॒സ്യേ॒ത് ।

യദ്വൈ॑ യ॒ജ്ഞി॒യ॒സ്യ ക॒ർമ്മ॑ണോ॒ന്യത്രാ॑ഹു॒തിഭ്യഃ॑

സ॒ന്തിഷ്ഠേ॑ ।

ഉ॒ത്ക॑രോ വാ॒വ ത॒സ്യ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ॑ ।

ഏ॒താഃ ഹി॑ ത॒സ്മൈ॑ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാം॑ ദേ॒വാഃ സ॒മഭ॑രന് ।

യദ॒ദ॒ഭിർമാ॑ർജയി॒തി ।

തേ॒ന ശാ॒ന്തം॑ । യദു॒ത്ക॑രേ നൃ॒സ്യ॒തി॑ ।

പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാമേ॒വൈ॒നാനി॑ തദ്-ഗ॒മ॒യതി॑ । 8 (10)

T.B.3.3 2.4

പ്ര॒തി॒തി॒ഷ്ഠതി॑ പ്ര॒ജയാ॑ പ॒ശു॒ഭിർ യ॑ജമാനഃ ॥

അ॒ഥോ॑ സു॒ബ॒സ്യ॒ വാ ഏ॒തദ്-രൂ॒പം॑ ।

യഥ് സു॒ഖ്വ॒സ്മാർജ॑നാനി । സു॒ബ॒ശോ॑ വാ ഓ॒ഷധ॑യഃ ।

താ॒സാം ജ॑രത്ക॒ക്ഷേ പ॒ശവോ॑ ന ര॒മന്തേ॑ ।

അ॒പ്രിയോ॑ ഹ്യേ॒ഷാം ജ॑രത്ക॒ക്ഷഃ॑ ।

യാവദപ്രിയോ ഹ വൈ ജരതക്ഷഃ പശൂനാം ।

താവദപ്രിയഃ പശൂനാം ഭവതി ।

യസ്യൈതാനുനൃത്രാഗേര-ഭധതി ।

നവദാവ്യാസു വാ ഓഷധീഷു പശവോ രമന്തേ । 9 (10)

T.B.3.3 2.5

നവദാവോ ഹ്യേഷാം പ്രിയഃ ।

യാവത്പ്രിയോ ഹ വൈ നവദാവഃ പശൂനാം ।

താവത്പ്രിയഃ പശൂനാം ഭവതി ।

യസ്യൈതാനുഗൗ പ്രഹരന്തി ।

തസ്മാദേതാനുഗാവേവ പ്രഹരേത് ।

യതരസിൻമ്-സംമുജ്യാത് । പശൂനാം ധൃത്യേ ॥

യോ ഭൂതാനാമധിപതിഃ । രുദ്രസ്തന്തിചരോ വൃഷാ ।

പശൂനസ്താകം മാ ഹിപ്സീഃ ( ) ।

ഏതദസ്തു ഹൃതം തവ സ്വാഹേത്യഗ്നി സംമാർജ്ജനാനുഗൗ
പ്രഹരന്തി ।

ഏഷാ വാ ഏതേഷാം യോനിഃ । ഏഷാ പ്രതിഷ്ഠാ ।

സ്വാമേവൈനാനി യോനിം । സ്വാം പ്രതിഷ്ഠാം ഗമയതി ।

പ്രതിതിഷ്ഠതി പ്രജയാ പശുഭിര്യജമാനഃ ॥ 10 (16)

(വേദസ്യഗ്രഹ് സുഖ്സംമാർജ്ജനാനി - വിദോഹോ -
ഗമയതി - പശവോ രമന്തേ - ഹിപ്സീഃ ഷട്ച) (A2)

3.3.3 അനുവാകം 3 - പത്രിസംനഹനം

T.B.3.3 3.1

അയജേ॑ഞാ॒ വാ ഏ॒ഷഃ॑ । യോ॒ഽപ॑ത്രി॒കഃ॑ ।
 ന പ്ര॒ജാഃ॑ പ്ര॒ജായേ॑രൻ । പ॒ത്വന്യാ॑സ്മേ॒ । യജ്ഞമേ॑വാകഃ॑ ।
 പ്ര॒ജാനാ॑ം പ്ര॒ജന॑നായ । യത് തി॒ഷ്ഠന്തീ॑ സം॒നഹ്യ॑ത ।
 പ്രി॒യം ജ്ഞാ॑തിꣳ രൂ॒ന്ധ്യാത്॑ । ആ॒സീനാ॑ സം॒നഹ്യ॑തേ ।
 ആ॒സീനാ॑ ഹ്യേഷാ॑ വീ॒ര്യം॑ ക॒രോതി॑ । 11 (10)

T.B.3.3 3.2

യത് പ॒ശ്വാത്-പ്രാ॑ച്യ॒ന്യാസീ॑ത । അ॒നയാ॑ സ॒മദം॑ ദധീ॒ത ।
 ദേ॒വാനാ॑ം പ॒ത്രിയാ॑ സ॒മദം॑ ദധീ॒ത ।
 ദേ॒ശാദ്-ദ॑ക്ഷി॒ണത॑ ഉ॒ദീച്യ॑ന്യാസ്മേ॒ ।
 ആ॒ത്മനോ॑ ഗോ॒പീമാ॑യ ॥
 ആ॒ശാസാ॑നാ സൗ॒മന॑സമി॒ത്യാഹ॑ ।
 മേ॒ദ്ധ്യാമേ॑വൈ॒നാം കേ॑വലീ॒ം കൃ॒ത്വാ ।
 ആ॒ശിഷാ॑ സ॒മർദ്ധ॑യതി ।
 അ॒ഗ്നേര॑നു॒വ്രതാ॑ ഭൃ॒ത്വാ സം॒നഹ്യ॑ സുകൃ॒തായ॑ ക॒മിത്യാ॑ഹ ।
 ഏ॒തദ്ദൈ॑വ॒ പത്രി॑യൈ॒ വ്രതോ॑പ॒നയ॑നം । 12 (10)

T.B.3.3 3.3

തേ॒ന്നൈവൈ॑നാം॒ ്വ്രതമു॑പ॒നയ॑തി । ത॒സ്മാദാ॑ഹുഃ॑ ।
 യശ്ചൈ॒വം ്വേദ॑ യ॒ശ്ചന॑ । യോ॒ക്ത്രമേ॑വ യു॒തേ ।
 യ॒മന്യാ॑സ്മേ॒ । ത॒സ്മാമു॑ഷ്ടി॒ൽ ലോ॑കേ॒ ദവ॑തീ॒തി യോ॒ക്ത്രേ॑ണ ।

യദ് യോക്രതം | സ യോഗഃ |

യദാസ്മൈ | സ ക്ഷേമഃ | **13 (10)**

T.B.3.3 3.4

യോഗക്ഷേമസ്യ ക്ലൃപ്തൈഃ ||

യുക്തം ക്രിയാതാ ആശീഃ കാമേ യുജ്യാതാ ഇതി |

ആശിഷഃ സമൃദ്ധ്യേ | ഗ്രന്ഥിം ഗ്രഹ്ണാതി |

ആശിഷ ഏവാസ്യാം പരിഗൃഹ്ണാതി |

പുമാൻ. വൈ ഗ്രന്ഥിഃ | സ്ത്രീ പത്നീ | തൻ മിഥുനം |

മിഥുനമേവാസ്യ തദ്-യജ്ഞേ കരോതി പ്രജനനായ |

പ്രജായതേ പ്രജയാ പശുഭിർ യജമാനഃ | **14 (10)**

T.B.3.3 3.5

അഥോ അർദ്ധോ വാ ഏഷ ആത്മനഃ | യത് പത്നീ |

യജ്ഞസ്യ ധൃത്യോ അശിമിലംഭാവായ ||

സുപ്രജസസ്താ വയഃ സുപത്നീരുപസേദിമേത്യാഹ |

യജ്ഞമേവ തൻ മിഥുനീ കരോതി |

ഊനേതിരിക്തം ധീയാതാ ഇതി പ്രജായൈ ||

മഹീനാം പയോഽസ്യോഷധീനാഃ രസ ഇത്യാഹ |

രൂപമേവാസ്യ-തന്മഹിമാനം വ്യാചഷ്ടേ |

തസ്യ തേക്ഷീയമാണസ്യ നിർവപാമി ദേവയജ്യായാ

ഇത്യാഹ |

ആശിഷമേവൈതാമാശാസ്മൈ ( ) || **15 (10)**

(കരോതി - വ്രതോപനയനം - ക്ഷേമോ - യജമാനഃ - ശാസ്യേ) (A3)

3.3.4 അനുവാകം 4 - ആജ്യോത്പവനം

T.B.3.3 4.1

ഏ॒തം ച॒ വൈ മ॒ധു ച॒ പ്ര॒ജാപ॑തിരാ॒സീത് |
 യതോ॑ മ॒ദ്ധ്യാ॒സീത് | തതഃ॑ പ്ര॒ജാ അ॑സൃ॒ജത |
 തസ്മാ॑ൻ മ॒ധുഷി॑ പ്ര॒ജന॑നമിവാ॒സ്തി |
 തസ്മാ॑ൻ മ॒ധുഷാ॑ ന പ്ര॒ചര॑ന്തി |
 യാത॑യാമ॒ ഹി | ആജ്യേ॑ന പ്ര॒ചര॑ന്തി |
 യജേ॑ണാ വാ ആജ്യം॑ ||
 യജേ॑ണൈവ യജ॑ണം പ്ര॒ചര॑ന്ത്യയാത॑യാമ॒ത്വായ॑ |
 പ॒ത്വ്യവേ॑ക്ഷതേ || 16 (10)

T.B.3.3 4.2

മി॒മു॒ന॒ത്വായ॑ പ്ര॒ജാ॑തൈ॒ ||
 യദ്വൈ॑ പ॒ത്വീ യ॒ജ്ഞ॑സ്യ॒ കരോ॑തി | മി॒മു॒നം തത് |
 അ॒ഥോ പ॒ത്വീയാ॑ ഏ॒വൈഷ॑ യ॒ജ്ഞ॑സ്യാ॒ന്യാരംഭോ॑
 സ॒വചി॑തൈ॒ ||
 അ॒മേ॒ദ്ധ്യം വാ॑ ഏ॒തത് കരോ॑തി | യത് പ॒ത്വ്യവേ॑ക്ഷതേ |
 ഗാർ॒ഹപ॑ത്യേ॒ ധി॒ശ്രയ॑തി മേ॒ദ്ധ്യത്വായ॑ |
 ആ॒ഹവ॑നീയ-മ॒ദ്ധ്യുദ്ദ॑വതി | യ॒ജ്ഞ॑സ്യ॒ സന്ത॑തൈ॒ |
 തേജോ॑സി॒ തേജോ॑സു പ്രേ॒ഹീത്യാ॑ഹ || 17 (10)

T.B.3.3 4.3

തേജോ॑ വാ॒ അ॒ഗ്നിഃ॑ । തേജ॑ ആജ്യം॑ ।
 തേജ॑സൈ॒വ തേജഃ॑ സമർദ്ധ॑യതി ।
 അ॒ഗ്നിസ്തേ॒ജോ മാ॒ വി॒നൈദി॒ത്യാഹാ-ഹി॑സായൈ॑ ।
 സ്തൃ॒സ്യ വർത്ഥൻ॑ സാദ॑യതി ।
 യജ്ഞ॑സ്യ സ॒ന്തതൈ॑ । അ॒ഗ്നേർജി॒ഹ്വാസി॑
 സു॒ഭൃദ്ദേ॒വാനാ॒മിത്യാ॑ഹ । യഥാ॑ യജു॒രേവൈ॑തത് ।
 ധാ॒ന്തേ॒ധാ॒ന്തേ ദേ॒വേഭ്യോ॑ യജു॒ഷേയജു॒ഷേ ദേ॒വേത്യാ॑ഹ ।
 ആ॒ശിഷമേ॒വൈതാ॒മാശാ॑സ്മേ ॥ 18 (10)

T.B.3.3 4.4

തദാ॑ അ॒തഃ പ॒വിത്രാ॑ഭ്യമേ॒വോത് പു॑നാതി ।
 യജ॑മാനോ॒ വാ ആജ്യം॑ । പ്രാ॒ണാപാ॒നൗ പ॒വിത്രേ॑ ।
 യജ॑മാന ഏ॒വ പ്രാ॒ണാപാ॒നൗ ദധാ॑തി । പു॒നരാ॒ഹാരം॑ ।
 ഏ॒വമി॒വ ഹി പ്രാ॒ണാപാ॒നൗ സംച॑രതഃ ।
 ശു॒ക്രമ॑സി ജ്യോതി॒രസി॑ തേജോ॒ഽസീത്യാ॑ഹ ।
 രൂ॒പമേ॒വാസൈ॒ത്യ തൻ മ॑ഹി॒മാനം॑ വ്യാച॒ഷ്ടേ । ത്രി॑ർയജു॒ഷാ ।
 ത്രയ॑ ഇ॒മേ ലോ॒കാഃ । 19 (10)

T.B.3.3 4.5

ഏ॒ഷാം ലോ॒കാനാ॑മാപ്തേ॑ । ത്രിഃ॑ । ത്ര്യോ॒വൃദ്ധി॑ യജ്ഞഃ॑ ।
 അ॒ഥോ മേ॒ധ്യതാ॑യ । അ॒മാജ്യ॑വതീഭ്യാമ॒പഃ ।
 രൂ॒പമേ॒വാസാ॑മേ॒തദ്-വർണ്ണം॑ ദധാ॑തി । അ॒പി വാ ഉ॒താഹുഃ॑ ।

3.3.5 അനുവാകം 5 - ആജ്യഗ്രഹണം

T.B.3.3 5.1

ദേ॒വാ॒സു॒രാഃ॑ സം॒യ॑ത്താ ആ॒സ॒ന് ।
 സ ഏ॒തമി॒ന്ദ്ര ആ॒ജ്യ॑സ്യാ॒വകാ॑ശ-മ॒പശ്യ॑ത് ।
 തേ॒നാ॒വൈ॒ക്ഷത॑ । തതോ॑ ദേ॒വാ അ॒ഭ॒വ॒ന് । പരാ॑ഽസു॒രാഃ ।
 യ ഏ॒വം വി॒ദ്വാ॒നാജ്യ॑-മ॒വേ॒ക്ഷതേ॑ । ഭ॒വ॒ത്യാ॒ത്ഥ॒നാ॑ ॥
 പരാ॑ഽസു॒ഭ്രാ॒ത്യു॒വ്യോ ഭ॒വ॒തി॑ ।
 ബ്ര॒ഹ്മ॒വാ॒ദി॒നോ॑ വ॒ദ॒ന്തി॑ ।
 യദാ॑ജ്യേ॒നാ॒ന്യാ॒നി ഹ॒വീൗ॒ഷ്യ-ഭി॒ഘാ॒രയ॑തി । **22 (10)**

T.B.3.3 5.2

അ॒ഥ കേ॒നാജ്യ॑മിതി । സ॒ത്യേ॒നേതി॑ ബ്രൂ॒യാത് ।
 ച॒ക്ഷു॒ർവൈ സ॒ത്യം । സ॒ത്യേ॒നൈ॒വൈ॒നദ-ഭി॒ഘാ॒രയ॑തി ।
 ഇ॒ഘ॒രോ വാ ഏ॒ഷോ॑ഽന്ധോ ഭ॒വി॒തോഃ॑ ।
 യശ്ച॑ക്ഷു॒ഷാ ങ്ജ്യ॑മ॒വേ॒ക്ഷതേ॑ । നി॒മീ॒ല്യാവേ॑ക്ഷേ॒ത ।
 ദാ॒ധാ॒രാ॒ത്ഥ॒ഞ്ച॑ക്ഷുഃ । അ॒ഭ്യാജ്യം॑ ഘാ॒രയ॑തി ॥
 ആ॒ജ്യം ഗൃ॑ഹ്ണാതി । **23 (10)**

T.B.3.3 5.3

ച॒ന്ദാ॒സ്സി വാ ആ॒ജ്യം । ച॒ന്ദാൗ॑സ്യേ॒വ പ്രീ॑ണാതി ।
 ച॒തു॒ർജു॒ഹ്വാം ഗൃ॑ഹ്ണാതി । ച॒തു॒ഷ്ഠാദഃ॑ പ॒ശ॒വഃ ।
 പ॒ശു॒നേ॒വാ॒വരു॑ന്ധേ । അ॒ഷ്ടാ॒വുപ॑ഭൂതി ।
 അ॒ഷ്ടാ॒ക്ഷ॒രാ ഗാ॒യ॒ത്രീ । ഗാ॒യ॒ത്രഃ പ്രാ॒ണഃ ।
 പ്രാ॒ണമേ॒വ പ॒ശു॒ഷു ദ॒ധാ॒തി । ച॒തു॒ർധ്രു॒വായാ॑ം ॥ **24 (10)**

T.B.3.3 5.4

ചതുഷ്ഠാദഃ പശവഃ | പശുഷ്യേ-വോപരിഷ്ടാത്-പ്രതിതിഷ്ഠതി |
 യജമാനദേവത്യാ വൈ ജുഹുഃ |
 ഭ്രാതൃവൃദേവത്യോപഭൃത് |
 ചതുർജുഹ്വാം ഗൃഹ്ണൻഭൂയോ ഗൃഹ്ണീയാത് |
 അഷ്ടാവുപഭൃതി ഗൃഹ്ണൻ കനീയഃ |
 യജമാനായൈവ ഭ്രാതൃവൃഥുപസ്തിം കരോതി ||
 ഗൗർവൈ സ്രുചഃ | ചതുർജുഹ്വാം ഗൃഹ്ണാതി |
 തസ്മാച്ചതുഷ്ഠദീ | 25 (10)

T.B.3.3 5.5

അഷ്ടാവുപഭൃതി | തസ്മാദഷ്ടാശഹാ | ചതുർധ്രുവായാം |
 തസ്മാച്ചതുഃ സ്തനാ | ഗാമേവ തഥ് സൗസ്തരോതി |
 സാഃസൈ സൗസ്തൃതേഷ്മൂർജം ദുഹേ |
 യജുഹ്വാം ഗൃഹ്ണാതി | പ്രയാജേഭ്യസ്തത് | യദുപഭൃതി |
 പ്രയാജാനുയാജേഭ്യസ്തത് ( ) |
 സർവസൈ വാ ഏതദ്-യജ്ഞായ ഗൃഹ്യതേ |
 യദ്രുവായാമാജ്യം || 26 (12)

(അഭിഷാരയതി - ഗൃഹ്ണാതി - ധ്രുവായാം-ചതുഷ്ഠദീ-
 പ്രയാജാനുയാജേഭ്യസ്തദ് ഭേ ച) (A5)

3.3.6 അനുവാകം 6 - സ്രുഖ്സാദനം

T.B.3.3 6.1

ആപോ ദേവീരഗ്രേപുവോ അഗ്രേഗുവ ഇത്യാഹ ।
 രൂപമേവാസാമേതൻ-മഹിമാനം വ്യാചഷ്ടേ ।
 അഗ്ര ഇമം യജ്ഞം നയതാഗ്രേ യജ്ഞപതിമിത്യാഹ ।
 അഗ്ര ഏവ യജ്ഞം നയന്തി । അഗ്രേ യജ്ഞപതിം ।
 യുഷ്ഠാനിന്ദ്രോഽവൃണീത വൃത്രതൂര്യേ യുയമിന്ദ്ര
 മവൃണീദ്ധം വൃത്രതൂര്യ ഇത്യാഹ ।
 വൃത്രഃ ഹ ഹനിഷ്യന്തിന്ദ്ര ആപോ വഭ്രവേ ।
 ആപോ ഹേന്ദ്രം വഭ്രവിരേ ।
 സംജ്ഞാ-മേവാസാ-മേതദ്-സാമാനം വ്യാചഷ്ടേ ।
 പ്രോക്ഷിതാഃ സ്ഥേതത്യാഹ । **27 (10)**

T.B.3.3 6.2

തേനാപഃ പ്രോക്ഷിതാഃ ॥ അഗ്നിർ ദേവേഭ്യോ നിലായത ।
 കൃഷ്ണോ രൂപം കൃതാ । സ വനസ്സതീൻ പ്രാവിശത് ।
 കൃഷ്ണോഽസ്യാഖരേഷ്ഠോഽഗ്നയേ താ സ്വാഹേതത്യാഹ ।
 അഗ്നയ ഏവൈനം ജുഷ്ടം കരോതി ।
 അഥോ അഗ്നേരേവ മേധമവരുന്ധേ ॥
 വേദിരസി ബർഹിഷേ താ സ്വാഹേതത്യാഹ ।
 പ്രജാ വൈ ബർഹിഃ । പൃഥിവീ വേദിഃ । **28 (10)**

T.B.3.3 6.3

പ്ര॒ജാ ഏ॒വ പൃ॒ഥി॒വ്യാം പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑പയതി ।
 ബ॒ർഹി॒രസി॑ സ്രു॒ഗ്ഭ്യസ്താ॑ സ്വാ॒ഹേത്യാ॑ഹ ।
 പ്ര॒ജാ വൈ ബ॒ർഹിഃ । യ॒ജമാ॑നഃ സ്രു॒ചഃ ।
 യ॒ജമാ॑നമേ॒വ പ്ര॒ജാസു॑ പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑പയതി ॥
 ദി॒വേ താ॒ന്തരി॑ക്ഷായ താ പൃ॒ഥിവൈ॑ ത്വേതി
 ബ॒ർഹി॒രാസാ॑ഭ്യ പ്രോ॒ക്ഷതി॑ ।
 ഏ॒ഭ്യ ഏ॒വൈനം॑ ലോ॒കേഭ്യഃ॑ പ്രോ॒ക്ഷതി॑ ।
 അ॒ഥ തതഃ॑ സ॒ഹ സ്രു॒ചാ പു॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒ത്യഞ്ചം॑ ഗ്ര॒ന്ഥിം
 പ്ര॒ത്യു॒ക്ഷതി॑ । പ്ര॒ജാ വൈ ബ॒ർഹിഃ ।
 യഥാ॑ സൂ॒രൈ॒ കാല॑ ആ॒പഃ പു॒രസ്താ॑ദ്-യന്തി । **29 (10)**

T.B.3.3 6.4

താ॒ഭ്യഗേ॒വ തത് ॥ സ്വ॒ധാ പി॒ത്യുഭ്യ॑ ഇ॒ത്യാ॑ഹ ।
 സ്വ॒ധാകാ॒രോ ഹി പി॒ത്യു॒ണാം ।
 ഊ॒ർഗ്ഭ്യ॑ ബ॒ർഹി॒ഷദ്ഭ്യ॑ ഇ॒തി ദ॒ക്ഷി॑ണായൈ
 ശ്രോ॒ണേരോ॑ത്തര॒സ്യ നി॑നയതി സ॒ന്തതൈ॑ ।
 മാ॒സാ വൈ പി॒തരോ॑ ബ॒ർഹി॒ഷദഃ॑ ।
 മാ॒സാനേ॒വ പ്രീ॑ണാതി । മാ॒സാ വാ ഓ॒ഷധീ॑ർ-വ॒ർദ്ധ॑യന്തി ।
 മാ॒സാഃ പ॒ചന്തി॑ സമൃ॒ദ്ധ്യേ ।
 അ॒നതി॑സ്ക॒ന്ദൻ. ഹ പ॒ർജ॑ന്യോ വ॒ർഷ॑തി ।
 യത്രൈ॒തദേ॒വം ക്രി॒യതേ॑ ॥ **30 (10)**

T.B.3.3 6.5

ഊ॒ർജാ॑ പൃ॒ഥി॒വീം ഗ॒ച്ഛതേ॑ത്യാഹ ।
 പൃ॒ഥി॒വ്യാമേ॒വോർജം॑ ദധാതി ।
 തസ്മാ॑ത് പൃ॒ഥി॒വ്യാ ഊ॒ർജാ॑ ഭൂ॒ഞ്ജതേ॑ ।
 ഗ്ര॒ന്ഥിം വി॒സ്രു॑സയതി । പ്ര॒ജന॑യത്യേ॒വ തത് ।
 ഊ॒ർദ്ധ്വം പ്രാ॑ഞ്ചമുദ്ഗൃ॒ധം പ്ര॑ത്യു॒ഞ്ചമാ॑യച്ഛതി ।
 തസ്മാ॑ത് പ്രാ॒ചീ॒നഃ രേ॒തോ ധീ॑യതേ ।
 പ്ര॒തീ॒ചീഃ പ്ര॒ജാ ജാ॑യന്തേ ॥
 വി॒ഷ്ണോഃ॑ സു॒പോ॒ഽസീ॒ത്യാഹ ।
 യജ്ഞോ॑ വൈ വി॒ഷ്ണുഃ । 31 (10)

T.B.3.3 6.6

യ॒ജ്ഞ॒സ്യ ധൃ॑തേ॒ । പൂ॒രസ്മാ॑ത് പ്ര॒സ്തരം॑ ഗൃ॒ഹ്ണാ॑തി ।
 മു॒ഖ്യമേ॒വൈനം॑ കരോതി । ഇ॒യന്തം॑ ഗൃ॒ഹ്ണാ॑തി ।
 പ്ര॒ജാപ॑തിനാ യ॒ജ്ഞമു॒ഖേന॑ സം॒മിതം॑ ।
 ഇ॒യന്തം॑ ഗൃ॒ഹ്ണാ॑തി । യ॒ജ്ഞപ॑രു॒ഷാ സം॒മിതം॑ ।
 ഇ॒യന്തം॑ ഗൃ॒ഹ്ണാ॑തി ।
 ഏ॒താവ॑ദ്വൈ പു॒രുഷേ॑ വീ॒ര്യം॑ । വീ॒ര്യം॑ സം॒മിതം॑ । 32 (10)

T.B.3.3 6.7

അ॒പരി॑മിതം ഗൃ॒ഹ്ണാ॑തി । അ॒പരി॑മിത॒സ്യാവ॑രുദ്ധ്യേ ।
 തസ്മി॑ൻ പ॒വിത്രേ॑ അ॒പി॒സൃ॒ജതി॑ । യ॒ജമാ॑നോ വൈ പ്ര॒സ്തരഃ॑ ।
 പ്രാ॑ണാപാനൗ പ॒വിത്രേ॑ ॥
 യ॒ജമാ॑ന ഏ॒വ പ്രാ॑ണാപാനൗ ദധാതി ॥

ഊർണാമ്രദസം ത്വാ സ്തൃണാമീത്യാഹ ।
 യമായജുരേവൈ തത് । സ്വാസസ്ഥം ദേവേഭ്യ ഇത്യാഹ ।
 ദേവേഭ്യ ഏവൈനമ് സ്വാസസ്ഥം കരോതി । 33 (10)

T.B.3.3 6.8

ബർഹിഃ സ്തൃണാതി । പ്രജാ വൈ ബർഹിഃ ।
 പൃഥിവീ വേദിഃ । പ്രജാ ഏവ പൃഥിവ്യാം പ്രതിഷ്ഠാപയതി ॥
 അനതിദ്യുശ്ഃ സ്തൃണാതി ।
 പ്രജയൈവൈനം പശുഭിരനതിദ്യുശ്ഃ കരോതി ।
 ധാരയൻ പ്രസ്തുരം പരിധീൻ പരി ദധാതി ।
 യജമാനോ വൈ പ്രസ്തുരഃ ।
 യജമാന ഏവ തമ് സ്വയം പരിധീൻ പരി ദധാതി ॥
 ഗന്ധർവോഽസി വിശ്വാവസുരിത്യാഹ । 34 (10)

T.B.3.3 6.9

വിശ്വമേവായുർ-യജമാനേ ദധാതി ।
 ഇന്ദ്രസ്യ ബാഹുരസി ദക്ഷിണ ഇത്യാഹ ।
 ഇന്ദ്രിയമേവ യജമാനേ ദധാതി ।
 മിത്രാവരുണൗ ത്വോത്തരതഃ പരിധത്താമീത്യാഹ ।
 പ്രാണാപാനൗ മിത്രാവരുണൗ ।
 പ്രാണാപാനാ-വേവാസ്മിൻ ദധാതി ।
 സൂര്യസ്താ പുരസ്താത് പാത്രിത്യാഹ ।
 രക്ഷസാ-മപഹന്തേ ।

ക॒സ്യാശ്ചി॒ദഭി॒ശസ്ത്യാ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

അ॒പരി॒മി॒താഭേ॒വൈനം॑ പാ॒തി ॥ 35 (10)

T.B.3.3 6.10

വീ॒തിഹോ॒ത്രം ത്വാ॑ ക॒വ ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

അ॒ഗ്നിമേ॒വ ഹോ॒ത്രേണ॑ സ॒മർദ്ധ॑യതി ।

ദൃ॒മന്ത॑ഃ സ॒മീധീ॑മഹീ॒ത്യാഹ॑ സ॒മീദ്ധ്യേ॑ ।

അഗ്നേ॑ ബൃ॒ഹന്തമ॑ദ്ധാര ഇ॒ത്യാഹ॑ വൃ॒ദ്ധ്യേ॑ ।

വി॒ശോ യ॒ന്ത്രേ സ്ഥ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ । വി॒ശാം യ॑ന്ത്രേ॑ ।

ഉ॒ദീചീ॑നാഗ്രേ॒ നിദ॑ധാതി പ്ര॒തിഷ്ഠി॑ത്യേ॒ത്യേ॑ ।

വ॒സൂനാ॑ഃ രൂ॒ദ്രാണാ॑-മാ॒ദിത്യാ॑നാഃ സ॒ദസി॑ സീ॒ദേത്യാ॑ഹ ।

ദേ॒വതാ॑നാമേ॒വ സ॒ദനേ॑ പ്ര॒സ്തുര॑ഃ സാ॒ദയ॑തി ॥

ജു॒ഹൂര॑സി ഘൃ॒താചീ॑ നാ॒മ്നേ॑ത്യാഹ । 36 (10)

T.B.3.3 6.11

അ॒സൗ വൈ॑ ജു॒ഹൂഃ । അ॒ന്തരീ॑ക്ഷമു॒പദൃ॑ത് ।

പൃ॒ഥി॒വീ ധ്രു॒വാ । താ॒സാമേ॒തദേ॒വ പ്രി॒യം നാമ॑ ।

യദ്-ഘൃ॒താചീ॑തി । യദ്-ഘൃ॒താചീ॑ത്യാഹ ।

പ്രി॒യേണൈ॑വൈനാ॒ നാമ്നാ॑ സാ॒ദയ॑തി ॥

ഏ॒താ അ॒സദ॑ന്മദ്-സു॒കൃത॑സ്യ ലോ॒ക ഇ॒ത്യാഹ॑ ।

സ॒ത്യം വൈ॑ സു॒കൃത॑സ്യ ലോ॒കഃ ।

സ॒ത്യ ഏ॒വൈനാഃ॑ സു॒കൃത॑സ്യ ലോ॒കേ സാ॒ദയ॑തി ( ) ।

താ വി॒ഷ്ണോ॑ പാ॒ഹീത്യാ॑ഹ । യ॒ജ്ഞാ॑ വൈ വി॒ഷ്ണുഃ॑ ।

യജ്ഞസ്യ ധൃതൈഃ ॥

പാഹി യജ്ഞം പാഹി യജ്ഞപതിം പാഹി മാം

യജ്ഞനിയമിത്യാഹ ॥

യജ്ഞായ യജമാനായാത്മനേ ॥

തേഭ്യ ഏവാശിഷമാശാസ്തേനാർഭൈത്യേ ॥ 37 (16)

(സ്വേമത്യാഹ - പൃഥിവീ വേദിർ - യന്തി - ക്രിയതേ -

വിഷ്ണുർ - വീര്യസംമിതം - കരോ - ത്യാഹ - പാതി -

നാമേത്യാഹ - ലോകേ സാദയതി ഷട്ച) (A6)

3.3.7 അനുവാകം 7 - ആഘാരഃ

T.B.3.3 7.1

അഗ്നിനാ വൈ ഹോത്രാ ॥ ദേവാ അസുരാ-നഭ്യഭവന് ॥

അഗ്നയേ സമിദ്ധ്യമാനായാ-നുബ്രൂഹീത്യാഹ

ഭ്രാതൃവ്യാഭിഭൂതൈത്യേ ॥

ഏകവിഷ്ശതി-മിദ്ധുദാരുണി ഭവന്തി ॥

ഏകവിഷ്ശോ വൈ പുരുഷഃ ॥ പുരുഷസ്യാപ്തൈത്യേ ॥

പഞ്ചദശേദ്ധുദാരുണ്യ-ഭ്യാദധാതി ॥

പഞ്ചദശ വാ അർദ്ധമാസസ്യ രാത്രയഃ ॥

അർദ്ധമാസശഃ സംവത്സര ആപ്യതേ ॥

ത്രീൻ-പരിധീൻ-പരി-ദധാതി ॥ 38 (10)

T.B.3.3 7.2

ഊർദ്ധ്വേ സമിധാവാദധാതി ।
 അനുയാജേഭ്യഃ സമിധമതിശിനഷ്ടി । ഷട്സം പദ്യന്തേ ।
 ഷഡ്യാ ഋതവഃ । ഋതൂനേവ പ്രീണാതി ।
 വേദേനോപവാജയതി । പ്രാജാപത്യോ വൈ വേദഃ ।
 പ്രാജാപത്യഃ പ്രാണഃ । യജമാന ആഹവനീയഃ ।
 യജമാന ഏവ പ്രാണം ദധാതി । **39 (10)**

T.B.3.3 7.3

ത്രിരൂപവാജയതി । ത്രയോ വൈ പ്രാണാഃ ।
 പ്രാണാനേവാസിൻ ദധാതി ।
 വേദേനോപയത്യ സുവേണ പ്രാജാപത്യ-മാഘാര-
 മാഘാരയതി ।
 യജ്ഞോ വൈ പ്രജാപതിഃ ।
 യജ്ഞമേവ പ്രജാപതിം മുഖത ആരഭതേ ।
 അഥോ പ്രജാപതിഃ സർവാ ദേവതാഃ ।
 സർവാ ഏവ ദേവതാഃ പ്രീണാതി ॥
 അഗ്നിമഗ്നീത് ത്രിസ്രിഃ സംമൃശ്ഠീത്യാഹ ।
 ത്രയാവൃദ്ധി യജ്ഞഃ । **40 (10)**

T.B.3.3 7.4

അഥോ രക്ഷസാമപഹന്തേ । പരിധീൻമ-സംമാർഷ്ടി ।
 പുനാത്യേവൈനാൻ । ത്രിസ്രിഃ സംമാർഷ്ടി ।
 ത്രയാവൃദ്ധി യജ്ഞഃ । അഥോ മേദ്ധ്യത്വായ ।

അഥോ ഏതേ വൈ ദേവാശാഃ ।

ദേവാശാനേവ തഥ് സംമാർഷി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യ ।

ആസീനോന്യ-മാഘാര-മാഘാരയതി । 41 (10)

T.B.3.3 7.5

തിഷ്ണന്നന്യം । യഥാഹ്നോ വാ രഥംവാ യുഞ്ജ്യാത് ।

ഏവമേവ തദദ്ധാര്യർ-യജ്ഞം യുനക്തി ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യാഭ്യുധൈ ।

വഹന്ത്യേനം ഗ്രാമ്യാഃ പശവഃ । യ ഏവം വേദ ॥

ഭുവനമസി വിപ്രഥസ്യേത്യാഹ । യജ്ഞോ വൈ ഭുവനം ।

യജ്ഞേ ഏവ യജമാനം പ്രജയാ പശുഭിഃ പ്രഥയതി ।

അഗ്നേ യഷ്ടരിദം നമ ഇത്യാഹ । 42 (10)

T.B.3.3 7.6

അഗ്നിർവൈ ദേവാനാം യഷ്ടാ ॥ യ ഏവ ദേവാനാം യഷ്ടാ ॥

തസ്മാ ഏവ നമസ്കരോതി ॥

ജുഹോഹ്യഗ്നിസ്താ ഹായതി ദേവയജ്യായാ ഉപഭൂദേഹി

ദേവസ്താ സവിതാ ഹായതി ദേവയജ്യായാ ഇത്യാഹ ।

ആഗ്നേയീ വൈ ജുഹുഃ । സാവിത്രിപ്രഭൂത് ।

താഭ്യാമേവൈനേ പ്രസൂത ആദത്തേ ॥

അഗ്നാവിഷ്ണു മാ വാമവക്രമിഷമിത്യാഹ ।

അഗ്നിഃ പുരസ്താത് ।

വിഷ്ണുർ യജ്ഞഃ പശ്ചാത് । 43 (10)

T.B.3.3 7.7

താഭ്യാമേവ പ്രതി പ്രോചയാത്യാക്രാമതി ।

വിജിഹാമാം മാ മാ സംതാപ്തമിത്യാഹാഹിദ്സായൈ ।

ലോകം മേ ലോകകൃതൗ കൃണുതമിത്യാഹ ।

ആശിഷമേവൈതാമാശാസ്മേ ॥

വിഷ്ണോഃ സ്ഥാനമസീത്യാഹ । യജ്ഞോ വൈ വിഷ്ണുഃ ।

ഏതത് ഖലു വൈ ദേവാനാ-മപരാജിത-മായതനം ।

യദ്-യജ്ഞഃ ।

ദേവാനാമേവാപരാജിത ആയതനേ തിഷ്ഠതി ॥

ഇത ഇന്ദ്രോ അകൃണോദ്-വീര്യാണീത്യാഹ । 44 (10)

T.B.3.3 7.8

ഇന്ദ്രിയമേവ യജമാനേ ദധാതി ।

സമാരഭ്യോർദ്ധ്വോ അദ്ധാരോ ദിവീസ്യശമിത്യാഹ വൃദ്ധ്യൈ ॥

ആഘാര-മാഘാര്യമാണമനു സമാരഭ്യ ।

ഏതസ്മിൻ കാലേ ദേവാഃ സുവർഗം ലോകമായന് ।

സാക്ഷാദേവ യജമാനഃ സുവർഗം ലോകമേതി ।

അഥോ സമൃദ്ധേനൈവ യജ്ഞേന യജമാനഃ സുവർഗം

ലോകമേതി ।

അഹുതോ യജ്ഞോ യജ്ഞപതേരിത്യാഹാനാർത്ത്യൈ ।

ഇന്ദ്രാവാൻമ്-സ്വാഹേത്യാഹ ।

ഇന്ദ്രിയമേവ യജമാനേ ദധാതി ।

ബൃഹദ്ഭാ ഇത്യാഹ । 45 (10)

T.B.3.3 7.9

സുവർഗോ വൈ ലോകോ ബൃഹദ്ഭാഃ ।

സുവർഗസ്യ ലോകസ്യ സമഷ്ട്യ ॥

യജമാനദേവത്യാ വൈ ജുഹുഃ ।

ഭ്രാതൃവൃദേവത്യാപദൃത് । പ്രാണ ആഘാരഃ ।

യഥ് സൗസ്തർ.ശയേത് । ഭ്രാതൃവ്യേസ്യ പ്രാണം ദധ്യാത് ।

അസൗസ്തർ.ശയന്നത്യാക്രാമതി ।

യജമാന ഏവ പ്രാണം ദധാതി ।

പാഹിമാംഗേ ദൃശ്ചരിതാദാ മാ സുചരിതേ

ഭജേത്യാഹ । 46 (10)

T.B.3.3 7.10

അഗ്നിർവാവ പവിത്രം । വൃജിനമന്യുതം ദൃശ്ചരിതം ।

ഋജുകർമ്യ് സത്യ്യ് സുചരിതം ।

അഗ്നിരേവൈനം വൃജിനാദ-ന്യുതാദ്-ദൃശ്ചരിതാത്പാതി ।

ഋജുകർമേ സത്യേ സുചരിതേ ഭജതി । തസ്മാദേവമാശാസ്മേ ।

ആത്മനോ ഗോപീമായ ॥ ശിരോ വാ ഏതദ്-യജ്ഞസ്യ ।

യദാഘാരഃ । ആത്മാ ധ്രുവാ । 47 (10)

T.B.3.3 7.11

ആഘാ॑ര-മാഘാ॑ര്യ ധ്രു॒വാഃ സ॑മന॒കതി॑ ।
 ആ॒ത്മ॒ന്നേ॒വ യ॒ജ്ഞ॒സ്യ ശി॒രഃ പ്ര॑തി॒ദധാ॑തി ।
 ദിഃ സ॑മന॒കതി॑ । ദൗ ഹി പ്രാ॑ണാപാനൗ । തദാ॑ഹുഃ ।
 ത്രി॒രേ॒വ സ॑മ॒ഞ്ജാത് । ത്രി॒ധാ॒തു ഹി ശി॒ര ഇ॒തി ।
 ശി॒ര ഇ॒വൈ॒തദ്-യ॒ജ്ഞ॒സ്യ । അ॒ഥോ ത്ര॒യോ വൈ പ്രാ॑ണാഃ ।
 പ്രാ॑ണാ॒ന്നേ॒വാസ്മി॑ൻ ദധാ॑തി ( ) ॥
 മ॒ഖ॒സ്യ ശി॒രോഽസി॑ സം॒ജ്യോതി॑ഷാ ജ്യോതി॒രക്താ॑മി॒ത്യാഹ॑ ।
 ജ്യോതി॒രേ॒വാസ്മാ॑ ഉ॒പരി॑ഷ്ഠാദ്-ദധാ॑തി ।
 സു॒വർഗ॑സ്യ ലോ॒ക॒സ്യാനു॑ഖ്യാതൈ ॥ 48 (13)
 (പരി॑ദധാ॑തി - പ്രാ॑ണം ദധാ॑തി - ഹി യജ്ഞോ
 ഘാ॑രയതി - നമ ഇ॒ത്യാഹ॑ - പശ്ചാ॑ദ് - വീ॒ര്യാ॑ണീ॒ത്യാഹ॑ -
 ഭാ ഇ॒ത്യാഹ॑ - ഭജ്ജേ॒ത്യാഹ॑-ധ്രു॒-വൈ॒വാസ്മി॑ൻ ദധാ॑തി
 ത്രീ॑ണീ ച) (A7)

3.3.8 അനുവാകം 8 - ഇന്ധാഭക്ഷണം

T.B.3.3 8.1

ധി॒ഷ്ണി॒യാ വാ ഏ॒തേ നൃ॑പ്യന്തേ । യദ്ബ്ര॑ഹ്മാ ।
 യദ്ധോ॑താ । യദദ്ധ്യ॑ര്യുഃ । യദഗ്നീ॑ത് । യദ്-യജ്മാ॑നഃ ।
 താൻ. യദന്തരേ॑യാത് ।
 യജ്മാ॑നസ്യ പ്രാ॒ണാൻമ്-സംക॑ർഷേത് ।

പ്ര॒മാ॒യു॒ക്: സ॒യാത് |

പു॒രോ॒ധാശ॑മ॒പഗൃ॑ഹ്യ॒ സംച॑രത്യ॒ദ്ധാ॒ര്യുഃ | 49 (10)

T.B.3.3 8.2

യ॒ജമാ॑നാ॒യൈ॒വ ത॒ല്യോ॒ക്യ് ശി॑ഷ്ണ॒തി |

നാ॒സ്യ പ്രാ॑ണാ॒ന്മ-സം॑ക॒ർഷ॒തി | ന പ്ര॒മാ॒യു॒ക്കോ ഭ॑വ॒തി |

പു॒രസ്താ॑ത് പ്ര॒ത്യു॒ത്താ॑സീ॒നഃ | ഇ॒ധാ॒യാ ഇ॒ധാമാ॑ഭ॒ധാതി॑ |

ഹ॒സ്ത്യാ॒യ് ഹോ॑ത്രേ | പ॒ശ॒വോ॒ വാ ഇ॒ധാ | പ॒ശ॒വഃ പു॑രു॒ഷഃ |

പ॒ശു॒ഷോ॒വ പ॒ശുൻ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ॑പ॒യതി॑ |

ഇ॒ധാ॒യൈ॒ വാ ഏ॒ഷാ പ്ര॑ജാ॒തിഃ | 50 (10)

T.B.3.3 8.3

താ॒ം പ്ര॑ജാ॒തിം യ॒ജമാ॑നോ॒സ്യ പ്ര॑ജാ॒യതേ॑ |

ദി॒രങ്ഗു॑ലാ॒വന॑ക്തി പ॒ർവ॑ണോഃ |

ദി॒പാദ്-യ॒ജമാ॑നഃ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠി॑ത്യൈ॒വ സ॒കൃദു॑പ॒സ്തൃണാ॑തി |

ദി॒രാഭ॑ധാതി | സ॒കൃദഭി॑ഘാ॒രയ॑തി | ച॒തുഃ സം॑പ॒ദ്യതേ॑ |

ച॒ത്വാരി॑ വൈ പ॒ശോഃ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠാ॑നാ॒നി |

യാ॒വാ॒നേ॒വ പ॒ശുഃ | തമു॑പ॒ഹയ॑തേ | 51 (10)

T.B.3.3 8.4

മു॒ഖമി॑വ പ്ര॒ത്യു॒പഹ॑യേത |

സം॒മു॒ഖാ॒നേ॒വ പ॒ശുനു॑പ॒ഹയ॑തേ | പ॒ശ॒വോ॒ വാ ഇ॒ധാ |

ത॒സ്മാദ് സാ॑നാ॒രഭ്യാ॑ | അ॒ദ്ധാ॒ര്യുണാ॑ ച യ॒ജമാ॑നേ॒ന ച |

ഉ॒പ॒ഹൃതഃ॑ പ॒ശുമാ॑ന॒സാനീ॑ത്യാഹ |

ഉപ ഹ്യേനൗ ഹായതേ ഹോതാ ।
 ഇഡായൈ ദേവതാനാ-മുപഹവേ ।
 ഉപഹൂതഃ പശുമാൻ ഭവതി ।
 യ ഏവം വേദ । 52 (10)

T.B.3.3 8.5

യാം വൈ ഹസ്ത്യാമിഡാമാദധാതി । വാചഃ സാ ഭാഗധേയം ।
 യാമുപഹായതേ । പ്രാണാനാഴ് സാ ।
 വാചം ചൈവ പ്രാണാശ്ചാവാരുന്ധേ ॥
 അഥ വാ ഏതർഹ്യുപഹൂതായാമിഡായാം ।
 പുരോഡാശസ്യേവ ബർഹിഷദോ മീമാഴ്സാ ।
 യജമാനം ദേവാ അബ്രൂവന് । ഹവിർനോ നിർവപേതി ।
 നാഹമഭാഗോ നിർവഹ്സ്ത്യാമിത്യബ്രവീത് । 53 (10)

T.B.3.3 8.6

ന മയാഭാഗയാ ഽനുവക്ഷ്യമേതി വാഗബ്രവീത് ।
 നാഹമഭാഗാ പുരോഽനുവാക്യാ ഭവിഷ്യാമിതി
 പുരോഽനുവാക്യാ ।
 നാഹമഭാഗാ യാജ്യാ ഭവിഷ്യാമിതി യാജ്യാ ।
 ന മയാഭാഗേന വഷട്കരിഷ്യമേതി വഷട്കാരഃ ।
 യദ്-യജമാനഭാഗം നിധായ പുരോഡാശം ബർഹിഷദം
 കരോതി । താനേവ തദ്-ഭാഗിനഃ കരോതി ।
 ചതുർദ്ധാ കരോതി । ചതസ്രോ ദിശഃ ।

ദിക്ഷേ॑വ പ്ര॒തിതി॑ഷ്ഠതി ।

ബ॒ർഹി॒ഷദ॑ം ക॒രോതി॑ । 54 (10)

T.B.3.3 8.7

യ॒ജമാ॑നോ॒ വൈ പു॑രോ॒ധാശഃ॑ । പ്ര॒ജാ ബ॒ർഹിഃ॑ ।

യ॒ജമാ॑നമേ॒വ പ്ര॒ജാസു॑ പ്ര॒തിഷ്ഠാ॑പയതി ।

തസ്മാ॑ദ॒സ്ഥ്നാ॑ന്യാഃ പ്ര॒ജാഃ പ്ര॒തിതി॑ഷ്ഠന്തി ।

മാ॒ഘ്സേ॑നാ॒ന്യാഃ । അ॒ഥോ വ॒ലാഹുഃ॑ ।

ദക്ഷി॑ണാ വാ ഏ॒താ ഹ॒വിർ-യ॒ജ്ഞ॑സ്യു॒ന്തർ

വേ॒ദ്യവ॑രു॒ദ്ധ്യന്തേ॑ ।

യത് പു॑രോ॒ധാശം॑ ബ॒ർഹി॒ഷദം॑ ക॒രോതീ॑തി ।

ച॒തുർദ്ധാ॑ ക॒രോതി॑ ।

ച॒ത്വാരോ॑ ഹേ॒തേ ഹ॒വിർ-യ॒ജ്ഞ॑സ്യു॒ർത്വിജഃ॑ । 55 (10)

T.B.3.3 8.8

ബ്ര॒ഹ്മാ ഹോ॑താ॒ഭ്യരു॑രൂ॒ഗ്നീത്॑ । തമഭി॑മൃ॒ശേത്॑ ।

ഇ॒ദം ബ്ര॒ഹ്മണഃ॑ । ഇ॒ദച്ഛേ॑ഹോ॒തുഃ । ഇ॒ദമ॑ഭ്യാ॒ര്യോഃ॑ ।

ഇ॒ദമ॑ഗ്നീ॒ധ ഇ॒തി । യ॒ഥൈ॒വാദഃ॑ സൗ॒മ്യേ॒ഭ്യരേ॑ ।

ആ॒ദേ॒ശമൃ॑തിഗ്ദ്യോ ദക്ഷി॑ണാ നീ॒യന്തേ॑ । താ॒ദൃഗേ॒വ തത്॑ ।

അ॒ഗ്നീധേ॑ പ്ര॒ഥമാ॑യാദധാതി । 56 (10)

T.B.3.3 8.9

അ॒ഗ്നിമു॑ഖാ ഹൃ॒ദ്ധിഃ॑ ।

അ॒ഗ്നിമു॑ഖാമേ॒വർദ്ധി॑ം യ॒ജമാ॑ന ഋ॒ദ്ധോതി॑ ॥

സ॒കൃ॒ദു॒പ॒സ്തീ॒ര്യ॒ ദി॒രാ॒ദധ॑ത് | ഉ॒പ॒സ്തീ॒ര്യ॒ ദി॒രദി॑ഷ്ഠാരയതി |
 ഷ॒ട്മ് സം॑പദ്യന്തേ | ഷ॒ഡാ॒ ജ്ഞ॑വഃ | ജ്ഞു॑നേവ പ്രീ॒ണാതി॑ |
 വേ॒ദേന॑ ബ്ര॒ഹ്മണേ॑ ബ്ര॒ഹ്മഭാ॑ഗം പരി॒ഹര॑തി |

പ്രാ॒ജാ॒പത്യോ॑ വൈ വേദഃ | പ്രാ॒ജാ॒പത്യോ॑ ബ്ര॒ഹ്മാ | 57 (10)

T.B.3.3 8.10

സ॒വി॒താ യ॑ജ്ഞസ്യ പ്ര॒സൂ॒തൈ॑ | അ॒ഥ കാ॑മമന്യേന |
 തതോ॑ ഹോ॒ത്രേ॑ | മദ്ധ്യം॑ വാ ഏ॒തദ്-യ॑ജ്ഞസ്യ |
 യദ്ധോ॑താ | മദ്ധ്യ॑ത ഏ॒വ യ॑ജ്ഞം പ്രീ॒ണാതി॑ |
 അ॒മാദ്ധ്യ॑ര്യവേ | പ്ര॒തി॒ഷ്ഠാ വാ॑ ഏ॒ഷാ യ॑ജ്ഞസ്യ |
 യദദ്ധ്യ॑ര്യഃ |

തസ്മാ॑ദ്ധവിർ-യ॑ജ്ഞസ്യൈതാമേ॒വാവൃ॑തമനു | 58 (10)

T.B.3.3 8.11

അ॒ന്യോ ദ॑ക്ഷിണാ നീ॒യന്തേ॑ | യ॑ജ്ഞസ്യ പ്ര॒തി॒ഷ്ഠി॑തൈ॒ |
 അ॒ഗ്നി॑മഗ്നി॒മ് സ॒കൃ॒മ് സ॒കൃ॒മ് സം॑മൃ॒ശ്ഠി॒ത്യാഹ॑ |
 പരാ॑ങ്ങിവ ഹ്യേ॒തർഹി॑ യ॑ജ്ഞഃ ||
 ഇ॒ഷി॒താ ദൈ॑വ്യാ ഹോ॒താര॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ |
 ഇ॒ഷി॒തഃ ഹി॑ കർമ്മ ക്രിയ॑തേ |
 ഭ॒ദ്ര॒വാച॑യ പ്രേ॒ഷി॒തോ മാ॑നു॒ഷഃ॑ സൂ॒ക്ത॒വാ॒കായ॑
 സൂ॒ക്താ ബ്ര॑ഹ്മീ॒ത്യാഹ॑ |
 ആ॒ശി॒ഷമേ॒വൈതാ॑മാശാ॒സ്മേ॑ |
 സ്വ॒ഗാ ദൈ॑വ്യാ ഹോ॒തൃ॒ഭ്യ ഇ॒ത്യാഹ॑ |

യജ്ഞമേവ തഥ്സ്വഗാ കരോതി ( ) ।
 സ്വസ്തിർ-മാനുഷേഭ്യ ഇത്യാഹ ।
 ആശിഷമേവൈതാമാശാസ്മേ । ശംഘോർ-ബ്രൂഹീത്യാഹ ।
 ശംഘുമേവ ബാർ.ഹസ്തത്യം ഭാഗധേയേന
 സമർദ്ധയതി ॥ 59 (14)

(ചരത്യദ്ധാര്യഃ - പ്രജാതിർ - ഹായതേ - വേദാ - ബ്രവീദ് -
 ബർ.ഹിഷദം കരോ - ത്യുതിജോ - ദധാതി -
 ബ്രഹ്മാ - സനു - കരോതി ചതാരി ച) (B8)

3.3.9 അനുവാകം 9 - പ്രസ്താവപ്രഹാരാദികം

T.B.3.3 9.1

അഥ സ്രുചാവനുഷ്ടുഗ്ഭ്യാം വാജവതീഭ്യാം വൃഹതി ।
 പ്രതിഷ്ഠാ വാ അനുഷ്ടുക് । അന്നം വാജഃ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ।
 അന്നാഭ്യസ്യാവരുദ്ധൈ । പ്രാചീം ജുഹൂമൂഹതി ।
 ജാതാനേവ ഭാത്യവ്യാൻ പ്രണുദതേ । പ്രതീചീമുപഭൂതം ।
 ജനിഷ്യമാണാനേവ പ്രതിനുദതേ ।
 സ വിഷുച ഏവാപോഹ്യ സപത്താൻ. യജമാനഃ ।
 അസ്മിൻ ലോകേ പ്രതിതിഷ്ഠതി । 60 (10)

T.B.3.3 9.2

ദാഭ്യാം । ദിപ്രതിഷ്ഠാ ഹി ॥
 വസുഭ്യസ്താ രുദ്രേഭ്യസ്താഽഭിത്യേഭ്യസ്തേത്യാഹ ।
 യഥായജുരേവൈ തത് । സ്രുക്ഷു പ്രസ്തരമനക്തി ।

ഇ॒മേ॒ വൈ॒ ലോ॒കാഃ॒ സ്രു॒ചഃ॒ | യ॒ജമാ॑നഃ പ്ര॒സ്തരഃ॑ |
 യ॒ജമാ॑നമേ॒വ തേ॒ജസാ॑ന॒ക്തി | ത്രേ॒ധാ॑ന॒ക്തി |
 ത്രയ॑ ഇ॒മേ ലോ॒കാഃ | 61 (10)

T.B.3.3 9.3

ഏ॒ഭ്യ ഏ॒വൈനം॑ ലോ॒കേഭ്യോ॑ന॒ക്തി | അ॒ഭി॒പൂ॒ർവമ॑ന॒ക്തി |
 അ॒ഭി॒പൂ॒ർവമേ॒വ യ॒ജമാ॑നം തേ॒ജസാ॑ന॒ക്തി ||
 അ॒ക്തഃ॑ രി॒ഹാണാ॑ ഇ॒ത്യാഹ॑ | തേ॒ജോ॒ വാ ആ॑ജ്യം |
 യ॒ജമാ॑നഃ പ്ര॒സ്തരഃ॑ | യ॒ജമാ॑നമേ॒വ തേ॒ജസാ॑ന॒ക്തി |
 വി॒യന്തു॑ വ॒യ ഇ॒ത്യാഹ॑ |
 വ॒യ ഏ॒വൈനം॑ കൃ॒ത്വാ |
 സു॒വർഗം॑ ലോ॒കം ഗ॒മയ॑തി | 62 (10)

T.B.3.3 9.4

പ്ര॒ജാം യോ॒നിം മാ॒ നിർമൂ॑ക്ഷ॒മിത്യാ॑ഹ |
 പ്ര॒ജായൈ॑ ഗോ॒പീ॒മായ॑ ||
 ആ॒പ്താ॒യന്താ॑മാപ॒ ഓ॒ഷധ॑യ ഇ॒ത്യാഹ॑ |
 ആ॒പ ഏ॒വൗ॒ഷധീ॑രാപ്താ॒യയ॑തി |
 മ॒രുതാ॑ം പൃ॒ഷത॑യഃ സ്വേ॒മത്യാ॑ഹ |
 മ॒രുതോ॑ വൈ॒ വൃ॒ഷ്ട്യാ ഇൗ॑ശ॒തേ | വൃ॒ഷ്ടി॑മേ॒വാവ॑രു॒ന്ധേ |
 ദി॒വം ഗച്ഛ॑ ത॒തോ॑ നോ॒ വൃ॒ഷ്ടി॑മേ॒രയേ॑ത്യാഹ |
 വൃ॒ഷ്ടി॑ർവൈ॒ ദൃഢഃ॑ | വൃ॒ഷ്ടി॑മേ॒വാവ॑രു॒ന്ധേ | 63 (10)

T.B.3.3 9.5

യാവദാ അദ്ധാര്യുഃ പ്രസ്തുരം പ്രഹരതി ।
 താവദസ്യായുർമീയതേ ।
 ആയുഷ്ണാ അഗ്നേഽസ്യായുർമേ പാഹീത്യാഹ ।
 ആയുരേവാത്മൻ-ധത്തേ ।
 യാവദാ അദ്ധാര്യുഃ പ്രസ്തുരം പ്രഹരതി ।
 താവദസ്യ ചക്ഷുർമീയതേ ।
 ചക്ഷുഷ്ണാ അഗ്നേഽസി ചക്ഷുർമേ പാഹീത്യാഹ ।
 ചക്ഷുരേവാത്മൻ-ധത്തേ ॥ ധ്രുവാഽസീത്യാഹ പ്രതിഷ്ഠിത്യൈ ॥
 യം പരിധിം പര്യധത്മാ ഇത്യാഹ । **64 (10)**

T.B.3.3 9.6

യഥായജുരേവൈതത് ।
 അഗ്നേ ദേവ പണിഭിർ-വീയമാണ ഇത്യാഹ ।
 അഗ്നയ ഏവൈനം ജുഷ്ടം കരോതി ।
 തം ത ഏതമനു ജോഷം ഭരാമീത്യാഹ ।
 സജാതാനേവാസ്മാ അനുകാൻകരോതി ।
 നേദേഷ താദപചേതയാതാ ഇത്യാഹാനുഖ്യാത്യൈ ॥
 യജ്ഞസ്യ പാഥ ഉപ സമിതമീത്യാഹ । ഭൂമാനമേവോപൈതി ।
 പരിധീൻ-പ്രഹരതി । യജ്ഞസ്യ സമിഷ്ട്യൈ । **65 (10)**

T.B.3.3 9.7

സുചൗ സം പ്രസ്രാവയതി | യദേവ തത്ര ക്രൂരം |
 തത്-തേന ശമയതി | ജുഹ്വാമുപഭൂതം |
 യജമാനദേവത്യാ വൈ ജുഹുഃ |
 ഭ്രാതൃവൃദേവത്യാപഭൂത് |
 യജമാനായൈവ ഭ്രാതൃവൃമുപസ്തിം കരോതി ||
 സൗസ്രാവഭാഗാഃ സ്ഥേതയാഹ |
 വസവോ വൈ രുദ്രാ ആദിത്യാഃ സൗസ്രാവഭാഗാഃ |
 തേഷാം തദ്-ഭാഗധേയം | **66 (10)**

T.B.3.3 9.8

താനേവ തേന പ്രീണാതി | വൈശ്വദേവ്യർചാ |
 ഏതേ ഹി വിശ്വേ ദേവാഃ | ത്രിഷ്ടുഗ്-ഭവതി |
 ഇന്ദ്രിയം വൈ ത്രിഷ്ടുക് | ഇന്ദ്രിയമേവ യജമാനേ ദധാതി ||
 അഗ്നേർവാമപന്നഗൃഹസ്യ സദസി സാദയാമീത്യാഹ |
 ഇയം വാ അഗ്നിരപന്നഗൃഹഃ |
 അസ്യ ഏവൈനേ സദനേ സാദയതി |
 സ്തുമായ സ്തുമിനീ സ്തുമേ മാ ധത്തമീത്യാഹ | **67 (10)**

T.B.3.3 9.9

പ്രജാ വൈ പശവഃ സ്തുമം | പ്രജാമേവ പശുനാത്മന്യത്തേ |
 ധൂരി ധൂര്യൗ പാതമീത്യാഹ | ജായാപത്യേർ-ഗോപീമായ ||
 അഗ്നേഽദബ്ധായോഽശീതതനോ ഇത്യാഹ |

യഥായജുരേവൈതത് ।

പാഹി മാഽഭ്യ ദിവഃ പാഹി പ്രസിന്ധൈ പാഹി ദുരിഷ്ടൈ

പാഹി ദുരദ്മന്യൈ പാഹി ദുശ്ചരിതാദിത്യാഹ ।

ആശിഷമേവൈതാമാശാസ്മേ ।

അവിഷം നഃ പിതും കൃണു സുഷഭാ യോനിഃ

സ്വാഹേതീദ്ധ്വ-സംവൃശ്ചനാനൃന്വാഹാര്യപചനേ ഽഭ്യായായ

ഫലീകരണഹോമം ജുഹോതി ।

അതിരിക്താനി വാ ഇദ്ധ്വ സംവൃശ്ചനാനി । 68 (10)

T.B.3.3 9.10

അതിരിക്താഃ ഫലീകരണാഃ । അതിരിക്തമാജ്യോച്ഛേഷണം ।

അതിരിക്ത ഏവാതിരിക്തം ദധാതി ।

അഥോ അതിരിക്ത-നൈവാതിരിക്ത-മാപ്താഽവരുന്ധേ ॥

വേദിർ-ദേവേഭ്യോ നിലായത । താം ഘേദേനാനവിന്ദന് ।

വേദേന വേദിം ഘിവിദുഃ പൃഥിവീം ।

സാ പ്രഥമേ പൃഥിവീ പാർത്ഥിവാനി ।

ഗർഭം ബിഭർതി ദുവനേഷ്വന്തഃ ।

തതോ യജ്ഞോ ജായതേ വിശ്വാദാനിരിതി പുരസ്താഥ്

സ്തംബയജുഷോ വേദേന വേദിഃ

സംമാർഷ്ട്യനുവിന്ധൈത്യ । 69 (10)

T.B.3.3 9.11

അഥോ യദ്-വേദശ്ച വേദീശ്ച ദിവതഃ ।
 മിമുനന്തായ പ്രജാജ്ഞൈ ॥
 പ്രജാപതേർവാ ഏതാനി ശുശ്രൂണി ।
 യദ്-വേദഃ । പത്നീയാ ഉപസ്ഥ ആസ്യതി ।
 മിമുനമേവ കരോതി । വിന്ദതേ പ്രജാം ।
 വേദച് ഹോതാഃ ഹവനീയാമ്-സ്യുണന്നേതി ।
 യജ്ഞമേവ തഥ് സന്തനോത്യോത്തരസ്മാ-ദർദ്ധമാസാത് ।
 തച് സന്തതമുത്തരേദർദ്ധമാസ ആലഭതേ । 70 (10)

T.B.3.3 9.12

തം കാലേകാല ആഗതേ യജതേ ॥ ബ്രഹ്മവാദിനോ വദന്തി ।
 സ ത്വാ അദ്ധ്യായുഃ സ്യാത് ॥
 യോ യതോ യജ്ഞം പ്രയുക്തേ ।
 തദേനം പ്രതിഷ്ഠാപയതീതി ।
 വാതാദാ അദ്ധ്യായുർ യജ്ഞം പ്രയുക്തേ ।
 ദേവാ ഗാതുവിദോ ഗാതും വിത്വാ ഗാതുമിതേത്യോഹ ।
 യത ഏവ യജ്ഞം പ്രയുക്തേ ।
 തദേനം പ്രതിഷ്ഠാപയതി ।
 പ്രതിതിഷ്ഠതി പ്രജയാ പശുഭിർ-യജമാനഃ ( ) ॥ 71 (10)

(തിഷ്ഠതീ - മേ ലോകാ - ഗമയതി - ദൃൗർ
 വൃഷ്ടീമേവാവരുന്ധേ - പര്യധത്മാ ഇത്യാഹ - സമീഷ്ട്യ -
 ഭാഗധേയം - ധത്തമിത്യാഹ - വാ ഇദ്ധ സംഘൃശ്വന്താ -
 നൃനുവിഞ്ഞേ - ലഭതേ - യജമാനഃ) (A9)

3.3.10 അനുവാകം 10 - പത്നീയോക്രവിമോകഃ

T.B.3.3 10.1

യോ വാ അയമാദേവതം യജ്ഞമുപചരതി ।
 ആ ദേവതാഭ്യോ വൃശ്യതേ । പാപീയാൻ ഭവതി ।
 യോ യമാദേവതം । ന ദേവതാഭ്യ ആവൃശ്യതേ ।
 വസീയാൻ ഭവതി । വാരുണോ വൈ പാശഃ ।
 ഇമം വിഷ്യാമി വരുണസ്യ പാശമിത്യാഹ ।
 വരുണപാശാദേവൈനാം മുഞ്ചതി ।
 സവിത്യുപ്രസൂതോ യമാദേവതം । 72 (10)

T.B.3.3 10.2

ന ദേവതാഭ്യ ആവൃശ്യതേ । വസീയാൻ ഭവതി ।
 ധാതുശ്ച യോനൗ സുകൃതസ്യ ലോക ഇത്യാഹ ।
 അഗ്നിർവൈ ധാതാ । പുണ്യം കർമ്മ സുകൃതസ്യ ലോകഃ ।
 അഗ്നീരേവൈനാം ധാതാ ।
 പുണ്യേ കർമ്മണി സുകൃതസ്യ ലോകേ ദധാതി ।
 സ്യോനം മേ സഹ പത്യാ കരോമിത്യാഹ ।

ആ॒ത്മ॒നശ്ച॒ യജ॑മാ॒നസ്യ॒ ചാ॒നാ॒ന്തൈ॒ സം॒ത്വായ॑ ॥

സ॒മാ॒യുഷാ॑ സം॒പ്രജ॑യേ॒ത്യാഹ॑ । 73 (10)

T.B.3.3 10.3

ആ॒ശി॒ഷമേ॒വൈ॒താമാ॑ശാ॒സ്മേ॒ പൂ॒ർണ॑പാ॒ത്രേ ।

അ॒ന്തതോ॑ഽനു॒ഷ്ടുഭാ॑ ।

ച॒തുഷ്ഠി॑ദ്വാ ഏ॒തച്ഛ॒ന്ദഃ പ്ര॑തി॒ഷ്ഠി॒തം പ॑തി॒യൈ

പൂ॒ർണ॑പാ॒ത്രേ ഭ॑വതി ।

അ॒സ്മിൻ ലോ॒കേ പ്ര॑തി॒തിഷ്ഠാ॑നീതി ।

അ॒സ്മിന്നേ॒വ ലോ॒കേ പ്ര॑തി॒തിഷ്ഠ॑തി ।

അ॒ഥോ വാ॒ഗ്വാ അ॒നുഷ്ടു॑ക് । വാ॒ങ്മി॑മു॒നം ।

ആ॒പോ രേ॒തഃ പ്ര॑ജ॒നനം॑ ।

ഏ॒തസ്മാ॑ദ്വൈ മി॒മുനാ॑ദ്വിദ്യോ॒ത്മാനഃ॑ സ്ത॒നയ॑ന്വാർഷ॒തി ।

രേ॒തഃ സി॑ഞ്ച॒ന് । 74 (10)

T.B.3.3 10.4

പ്ര॒ജാഃ പ്ര॒ജന॑യ॒ന് ॥

യ॒ദ്വൈ യ॒ജ്ഞ॑സ്യ॒ ബ്രഹ്മ॑ണാ യു॒ജ്യതേ॑ ॥

ബ്രഹ്മ॑ണാ വൈ ത॒സ്യ വി॑മോ॒കഃ । അ॒ഭിഭിഃ॑ ശാ॒ന്തിഃ ।

വി॒മുക്തം॑ വാ ഏ॒തർഹി॑ യോക്ര॒തം ബ്രഹ്മ॑ണാ ।

ആ॒ദായൈ॑നത്പ॒തീ സ॒ഹാപ॑ ഉ॒പഗൃ॑ഹ്ണീ॒തേ ശാ॒ന്തൈ॑ ॥

അ॒ഞ്ജലൗ॑ പൂ॒ർണ॑പാ॒ത്രമാ॑ന॒യതി॑ ।

രേ॒ത ഏ॒വാസ്യം॑ പ്ര॒ജാം ഭ॑ധാതി ।

പ്രജയാ ഹി മനുഷ്യഃ പൂർണം । മുഖം വിമുഷ്ടേ ( ) ।
 അവഭൃമസ്യൈവ രൂപം കൃത്യോത്തിഷ്ഠതി ॥ 75 (11)
 (സവിത്യപ്രസൂതോ യമാദേവതം - പ്രജയേത്യാഹ -
 സിഞ്ചൻ - മൃഷ്ട ഏകം ച) (A10)

3.3.11 അനുവാകം 11 - ഉപവേഷോപഗൃഹനം

T.B.3.3 11.1

പരിവേഷോ വാ ഏഷ വനസ്തതീനാം । യദുപവേഷഃ ।
 യ ഏവം വേദ । വിന്ദതേ പരിവേഷാരം । തമുക്തരേ ॥
 യം ദേവാ മനുഷ്യേഷു । ഉപവേഷമധാരയന് ।
 യേ അസ്മദപചേതസഃ । താനസ്മദ്യ-മിഹാകുരു ।
 ഉപവേഷോപവിസ്താ നഃ । 76 (10)

T.B.3.3 11.2

പ്രജാം പുഷ്ടിമഥോ ധനം । ദിപദോ നശ്ചതുഷ്പദഃ ।
 ധ്രുവാന-നപഗാൻ-കുർവിതി പുരസ്താത്
 പ്രത്യഞ്ചമുപഗൃഹതി ।
 തസ്താത് പുരസ്താത് പ്രത്യഞ്ചഃ ശൂദ്രാ അവസ്യന്തി ।
 സ്ഥവിമത ഉപഗൃഹതി ।
 അപ്രതിവാദിന ഏവൈനാൻ കുരുതേ ॥
 ധൃഷ്ടിർവാ ഉപവേഷഃ ।
 ശുചാർതോ വജ്രോ ബ്രഹ്മണാ സൗശീതഃ ।
 യോപവേഷേ ശുക് । സാമുമൃച്ഛതു യം ദിഷ്ഠ ഇതി । 77 (10)

T.B.3.3 11.3

അ॒മാ॒സൈ॒ നാമ॑ ഗൃ॒ഹ്യ പ്ര॑ഹരതി । നി॒ര॒മും നു॑ദ ഓ॒ക്സഃ ।
 സ॒പ॒തോ യഃ പൃ॒തന്യ॑തി । നി॒ർബാ॑ഭ്യേ॒ന ഹ॑വിഷാ ॥
 ഇ॒ന്ദ്ര ഏ॒ണം പരാ॑ശരീത് । ഇ॒ഹി തി॒സ്രഃ പരാ॑വതഃ ।
 ഇ॒ഹി പ॒ഞ്ച॒ജനാ॑ഽ അതി ।
 ഇ॒ഹി തി॒സ്രോ॑തി രോ॒ചനാ യാ॑വത് ।
 സൂ॒ര്യോ അ॒സദ്-ദി॒വി । പ॒ര॒മാം താ॑ പരാ॒വതം ॥ 78 (10)

T.B.3.3 11.4

ഇ॒ന്ദ്രോ ന॑യതു വൃ॒ത്രഹാ॑ । യ॒തോ ന॑ പു॒നരാ॑യസി ।
 ശ॒ശ്വതീ॑ഭ്യഃ സ॒മാഭ്യ॑ ഇതി ।
 ത്രി॒വൃ॒ദ്ധാ ഏ॒ഷ വ॒ജോ ബ്ര॑ഹ്മ॒ണാ സ॑ഽശീ॒തഃ ।
 ശു॒ചൈ॒വൈനം॑ ഽ॒വിദ്ധാ॑ ।
 ഏ॒ഭ്യോ ലോ॒കേഭ്യോ॑ നി॒ർണ്യു॑ദ്യ ।
 വ॒ജേണ॑ ബ്ര॒ഹ്മണാ॑ സ്തൂ॒ണ്യതേ॑ ।
 ഹ॒തോ ഽസാ॑വ॒വധി॑ഷ്ഠാ-മു॒മിത്യാ॑ഹ സ്തൂ॒തൈഃ ॥
 യം ദി॒ഷ്ടാ॑ത്തം ധ്യാ॒യേത് ।
 ശു॒ചൈ॒വൈനം-മർ॑പയതി ( ) ॥ 79 (10)

(നോ - ദി॒ഷ്ട ഇതി॑ - പരാ॑വത - മർ॑പയതി) (A11)

തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം-(TB 3.3)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 11 Anuvaakams :-

(പ്രത്യുഷ്ടം - ദിവഃ ശിച്ഛ - മയജേന്താ - ധൃതം ച -
ദേവാസുരാഃ സ ഏതമിന്ദ്ര - ആപോ ദേവീ - രഗ്നിനാ -
ധിഷ്ഠിയാ - അഥ സ്രുചൗ - യോ വാ അയമാദേവതം -
പരിവേഷോ വാ ഏകാദശ)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinees :-

(പ്രത്യുഷ്ട - മയജേ - ഏഷാ ഹി വിശേഷാം ദേവാനാ -
മൂർജാ പൃഥിവീ - മഥോ രക്ഷസാം - താം പ്രജാതിം -
ദാദൃാം - തം കാലേകാലേ നവസപ്തതിഃ)

First and Last Word 3rd Ashtakam 3rd Prapaatakam :-

(പ്രത്യുഷ്ട - ശുചൈവൈനമർപയതി)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

തൃതീയാഷ്ടകേ തൃതീയ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 3 (TB 3.3)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	5	55
Anuvakam 2	5	56
Anuvakam 3	5	50
Anuvakam 4	6	66
Anuvakam 5	5	52
Anuvakam 6	11	116
Anuvakam 7	11	113
Anuvakam 8	11	114
Anuvakam 9	12	120
Anuvakam 10	4	41
Anuvakam 11	4	40
Total →	79	823

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3.4 തിതീയാഷ്ടകേ ചതുർത്ഥഃ പ്രപാഠകഃ - പുരുഷമേധഃ

3.4.1 to 3.4.19 - പുരുഷമേധഃ

T.B.3.4.1.1

ബ്രഹ്മണേ ബ്രാഹ്മണമാലഭതേ | ക്ഷത്രായ രാജന്യം |
മരുദ്ഭ്യോ വൈശ്യം | തപസേ ശൂദ്രം | തമസേ തസ്കരം |
നാരകായ വീരഹണം | പാപ്മനേ ക്ലീബം |
ആക്രയായായോഗും | കാമായ പുഷ്പലും |
അതിക്രൂഷ്ടായ മാഗധം || 1 (10) (A1)

T.B.3.4.2.1

ഗീതായ സൂതം | നൃത്തായ ശൈലുഷം |
ധർമായ സഭാചരം | നർമായ രേഭം | നരിഷ്ഠായൈ ഭീമലം |
ഹസായ കാരിം | ആനന്ദായ സ്ത്രീഷഖം |
പ്രമുദേ കുമാരീപുത്രം | മേധായൈ രഥകാരം |
ധൈര്യായ തക്ഷാണം || 2 (10) (A2)

T.B.3.4.3.1

ശ്രമായ കൗലാലം | മായായൈ കാർമാരം |
രൂപായ മണികാരം | ശുഭേ വപം | ശരവ്യായാ ഇഷുകാരം |
ഹേതൈ ധന്വകാരം | കർമ്മണേ ജ്യാകാരം |
ദിഷ്ടായ രജ്ജുസർഗം | മൃത്യുവേ മൃഗയൂം |
അന്തകായ ശ്വനിതം || 3 (10) (A3)

T.B.3.4.4.1

സന്ധയേ ജാരം । ഗേഹായോപപതിം ।
 നിർഘൃത്യ പരിവിത്തം । ആർത്യ പരിവിവിദാനം ।
 അരാധ്യേ ദിധിഷ്ടുപതിം । പവിത്രായ ഭിഷജം ।
 പ്രജ്ഞാനായ നക്ഷത്രദർശം । നിഷ്കൃത്യ പേശസ്കാരീം ।
 ബലായോ പദാം । വർണായാസുരൂധം ॥ 4 (10) (A4)

T.B.3.4.5.1

നദീഭ്യഃ പൗഞ്ജിഷം । ഋക്ഷീകാഭ്യോ നൈഷാദം ।
 പുരുഷവ്യാപ്രായ ദൂർമദം । പ്രയുദ്ഭ്യ ഉന്മത്തം ।
 ഗന്ധർവാഹ്വരാഭ്യോ വ്രാത്യം ।
 സർപദേവജനേഭ്യോ പ്രതിപദം । അവേഭ്യഃ കിതവം ।
 ഇര്യതായാ അകിതവം । പിശാചേഭ്യോ ബിദലകാരം ।
 യാതുധാനേഭ്യഃ കണ്ടകകാരം ॥ 5 (10) (A5)

T.B.3.4.6.1

ഉത്സാദേഭ്യഃ കൃഷ്ണം । പ്രമുദേ വാമനം । ദ്വാർഭ്യഃ സ്രാമം ।
 സ്വപ്നായാസം । അധർമായ ബധിരം ।
 സംജ്ഞാനായ സ്മരകാരിം । പ്രകാമോദ്യായോപസദം ।
 ആശിക്ഷായൈ പ്രശ്നീനം । ഉപശിക്ഷായാ അഭിപ്രശ്നീനം ।
 മര്യാദായൈ പ്രശ്നവിവാകം ॥ 6 (10) (A6)

T.B.3.4.7.1

ഋത്യേ സ്തേനഹൃദയം । വൈരഹത്യായ പിശുനം ।
 വിവിത്യൈ ക്ഷത്താരം । ഔപദ്രഷ്ടായ സംഗ്രഹീതാരം ।

ബലായാനുചരം । ഭൂമേ പരിഷ്കന്ദം । പ്രിയായ പ്രിയവാദിനം ।
അരിഷ്ട്യാ അശ്വസാദം । മേധായ വാസഃ പല്ലുലീം ।

പ്രകാമായ രജയിത്രിം || 7 (10) (A7)

T.B.3.4.8.1

ഭായൈ ദാർവാഹാരം । പ്രഭായാ ആഗേന്ധം ।
നാകസ്യ പൃഷ്ഠായാഭിഷേകതാരം ।
ബ്രദ്ധസ്യ വിഷ്ഠപായ പാത്രനിർണ്ണേഗം ।
ദേവലോകായ പേശിതാരം ।
മനുഷ്യലോകായ പ്രകരിതാരം ।
സർവേഭ്യോ ലോകേഭ്യ ഉപസേകതാരം ।
അവർത്തൈ വധായോപമൻമിതാരം ।
സുവർഗായ ലോകായ ഭാഗദുഷം ।
വർഷിഷ്ഠായ നാകായ പരിവേഷ്ഠാരം || 8 (10) (A8)

T.B.3.4.9.1

അർമേഭ്യോ ഹസ്തിപം । ജവായാശ്വപം ।
പുഷ്പൈ ഗോപാലം । തേജസേജപാലം ।
വീര്യായാവിപാലം । ഇരായൈ കീനാശം ।
കീലാലായ സുരാകാരം । ഭദ്രായ ഗൃഹപം ।
ശ്രേയസേ വിത്തധം ।
അദ്ധ്യക്ഷായാനുക്ഷത്താരം || 9 (10) (A9)

T.B.3.4.10.1

മ॒ന്യ॒വേ॒ടയ॒സ്താപ॑ം । ക്രോ॒ധാ॒യ നി॒സര॑ം । ശോ॒കാ॒യാദി॒സര॑ം ।
 ഉ॒ത്കൃ॑ല॒വികൃ॑ലാഭ്യാം॑ ॥ ത്രി॒സ്ഥി॑നം । യോ॒ഗാ॒യ യോ॒ക്താ॒രം ।
 ക്ഷേ॒മാ॒യ വി॒മോ॒ക്താ॒രം । വ॒പു॒ഷേ മാ॒നസ്സു॑തം ।
 ശീ॒ലാ॒യാണു॑നീ॒കാ॒രം । നി॒ർഘൃ॑ത്യേ കോ॒ശകാ॑രീം ।
 യ॒ഥാ॒യാസു॑ം ॥ 10 (10) (A10)

T.B.3.4.11.1

യ॒മൈ॒ യമ॑സു॒ം । അ॒മ॒ർവ॒ഭ്യോ॒ഽവ॒തോ॑കാം ।
 സ॒ം॒വ॒മ്സ॒രായ॑ പ॒ര്യാ॒രിണീ॑ം । പ॒രി॒വ॒മ്സ॒രായാ॑വി॒ജാ॒താം ।
 ഇ॒ദാ॒വ॒മ്സ॒രായാ॑പ॒സ്ക॒ദ്വരീ॑ം । ഇ॒ദാ॒വ॒മ്സ॒രായാ॑തീ॒ത്വരീ॑ം ।
 വ॒മ്സ॒രായ॑ വി॒ജർജ॑രാം । സ॒ർവ॒മ്സ॒രായ॑ പ॒ലി॒ക്തീ॑ം ।
 വ॒നാ॒യ വ॒ന॒പം ।

അ॒ന്യ॒തോ॒രണു॑യാ॒യ ദാ॒വ॒പം ॥ 11 (10) (A11)

T.B.3.4.12.1

സ॒രോ॒ഭ്യോ ധൈ॒വ॒രം । വേ॒ശ॒ന്താ॒ഭ്യോ ദാ॒ശം ।
 ഉ॒പ॒സ്ഥാ॒വരീ॑ഭ്യോ॒ ബൈ॒നം । ന॒ഡാ॒ലാഭ്യഃ॑ ശൗ॒ഷ്ഠല॑ം ।
 പാ॒ര്യാ॒യ കൈ॒വർ॒തം । അ॒വാ॒ര്യാ॒യ മാ॒ർഗാ॑രം ।
 തീ॒ർത്ഥേ॑ഭ്യ ആ॒നം । വി॒ഷമേ॑ഭ്യോ മൈ॒നാ॒ലം ।
 സ്വ॒നേ॑ഭ്യഃ പ॒ർണ॑കം । ഗു॒ഹാ॑ഭ്യഃ കി॒രാ॒തം ।
 സാ॒നു॑ഭ്യോ ജം॒ഭക॑ം ।
 പ॒ർവ॒തേ॑ഭ്യഃ കി॒ം പൂ॑രു॒ഷം ॥ 12 (12) (A12)

T.B.3.4.13.1

പ്രതിശ്രുത്കായാ ഋതുലം । ഘോഷായ ഭഷം ।
 അന്തായ ബഹുവാദിനം । അനന്തായ മൂകം ।
 മഹസേ വീണാവദം । ക്രോശായ തുണവദ്ധ്യം ।
 ആക്രന്തായ ദുന്ദുഭ്യാഘാതം ।
 അവരസ്പരായ ശബ്ദദ്ധ്യം । ഋഭുഭ്യോഽജിനസന്ധായം ।
 സാദ്ധ്യേഭ്യശ്ചർമ്മണം ॥ 13 (10) (A13)

T.B.3.4.14.1

ബീഭദ്സായൈ പൗലസം । ഭൂതൈ ജാഗരണം ।
 അഭൂതൈ സ്വപനം । തുലായൈ വാണിജം ।
 വർണായ ഹിരണ്യകാരം । വിശ്വേഭ്യോ ദേവേഭ്യഃ സിദ്ധ്യലം ।
 പശ്ചാദ്-ദോഷായ ശ്ലാവം । ഋതൈ ജനവാദിനം ।
 വ്യുദ്ധ്യാ അപഗല്ഭം ।
 സൗശരായ പ്രച്ഛിദം ॥ 14 (10) (A14)

T.B.3.4.15.1

ഹസായ പുശ്ചലുമാലഭതേ ।
 വീണാവദം ഗണകം ഗീതായ । യാദസേ ശാബ്ദുല്യാം ।
 നർമായ ഭദ്രവതീം ।
 തുണവദ്ധ്യം ഗ്രാമണ്യം പാണിസംഘാതം നൃത്തായ ।
 മോദായാനുക്രോശകം ।
 ആനന്തായ തലവം ॥ 15 (7) (A15)

T.B.3.4.16.1

അക്ഷരാജായ കിതവം । കൃതായ സദാവിനം ।
 ത്രേതായാ ആദിനവദർശം । ദ്വാപരായ ബഹിഃ സദം ।
 കലയേ സദാസ്ഥാണും । ദുഷ്ടതായ ചരകാചാര്യം ।
 അദ്ധ്യനേ ബ്രഹ്മചാരിണം । പിശാചേഭ്യഃ സൈലഗം ।
 പിപാസായൈ ഗോവൃച്ഛം । നിർജ്ജന്യൈ ഗോഘാതം ।
 ക്ഷുധേ ഗോവികർതം । ക്ഷുത്തൃഷ്ണാഭ്യാം തം ।
 യോ ഗാം വികൃന്തന്തം മാത്സം ദിക്ഷമാണ
 ഉപതിഷ്ഠതേ ॥ 16 (13) (A16)

T.B.3.4.17.1

ദുമൈ പീംസർപിണമാലഭതേ । അഗന്യേഽസലം ।
 വായവേ ചാണ്ഡാലം । അന്തരിക്ഷായ വശ്ശനർതിനം ।
 ദിവേ ഖലതിം । സൂര്യായ ഹര്യക്ഷം । ചന്ദ്രമസേ മിർമിരം ।
 നക്ഷത്രേഭ്യഃ കിലാസം । അഹേ ശുക്ലം പിങ്ഗലം ।
 രാത്രിയൈ കൃഷ്ണം പിങ്ഗാക്ഷം ॥ 17 (10) (A17)

T.B.3.4.18.1

വാചേ പുരുഷമാലഭതേ ।
 പ്രാണമപാനം വ്യാനമുദാനഃ സമാനം താൻ. വായവേ ।
 സൂര്യായ ചക്ഷുരാലഭതേ । മനശ്ചന്ദ്രമസേ ।
 ദിശ്യഃ ശ്രോത്രം ।
 പ്രജാപതയേ പുരുഷം ॥ 18 (6) (A18)

T.B.3.4.19.1

അമൈതാനരുപേഭ്യ ആലഭതേ । അതിഹ്രസ്വ-മതിദീർഘം ।
 അതികൃശമത്യുസലം । അതിശുക്ല-മതികൃഷ്ണം ।
 അതിശ്ലക്ഷ്ണ-മതിലോമശം । അതികിരിട-മതിദന്തുരം ।
 അതിമിർമിര-മതിമേമിഷം । ആശായൈ ജാമിം ।
 പ്രതീക്ഷായൈ കുമാരീം ॥ 19 (9) (A19)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 19 Anuvaakams :-

(ബ്രഹ്മണേ - ഗീതായ - ശ്രമായ - സന്ധയേ - നദീഭ്യ -
 ഉമ്സാദേഭ്യ - ഋതൈ - ഭായാ - അർമേഭ്യോ - മന്യവേ -
 യമൈ ദശദശ - സരോഭ്യോ ദ്വാദശ - പ്രതിശ്രുതായൈ
 - ബീഭിസായൈ ദശദശ - ഹസായ സ്തപ്താ - ക്ഷരാജായ
 ത്രയോദശ - ഭൂമൈ ദശ - വാചേ ഷഡ -
 മ നവൈകാന വിശ്ശതിഃ)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(ബ്രഹ്മണേ - യമൈ നവദശ)

First and Last Word 3rd Ashtakam 4th Prapaatakam :-

(ബ്രഹ്മണേ - കുമാരീം)

॥ ഹരിഃ ഓം ।

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം
 തൃതീയാഷ്ടകേ ചതുർത്ഥ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3 Prapaatakam 4 (TB 3.4)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	10
Anuvakam 2	1	10
Anuvakam 3	1	10
Anuvakam 4	1	10
Anuvakam 5	1	10
Anuvakam 6	1	10
Anuvakam 7	1	10
Anuvakam 8	1	10
Anuvakam 9	1	10
Anuvakam 10	1	10
Anuvakam 11	1	10
Anuvakam 12	1	12
Anuvakam 13	1	10
Anuvakam 14	1	10
Anuvakam 15	1	7
Anuvakam 16	1	13
Anuvakam 17	1	10
Anuvakam 18	1	6
Anuvakam 19	1	9
Total →	19	187

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3.5 തൃതീയാഷ്ടകേ പഞ്ചമഃ പ്രപാഠകഃ - ഇഷ്ടിഹൗത്രം

3.5.1 അനുവാകം 1 - ഹോതുർജപഃ പുരസ്താദ് സാമിയേനീനാം

T.B.3.5.1.1

സത്യം പ്രപദ്യേ | ഋതം പ്രപദ്യേ | അമൃതം പ്രപദ്യേ |
പ്രജാപതേഃ പ്രിയാം തനുവമനാർതാം പ്രപദ്യേ |
ഇദമഹം പഞ്ചദശേന വഭ്ജേണ |
ദിഷന്തം ഭാത്യവൃഥവക്രമാമി | യോഽസ്മാൻ ദേഹി |
യം ച വയം ദിഷ്മഃ | ഭൂർഭുവഃ സുവഃ | ഹിം || 1 (10)

(സത്യം ദശ) (A1)

3.5.2 അനുവാകം 2 - സാമിയേനീമന്വാഹ

T.B.3.5.2.1

പ്ര വോ വാജാ അഭിദ്യവഃ | ഹവിഷ്ണോ ഘൃതാച്ഛാ |
ദേവാഞ്ജിഗാതി സ്മൃയുഃ || അഗ്ന ആയാഹി വീതയേ |
ഗൃണാനോ ഹവ്യദാതയേ |
നി ഹോതാ സഥ്സി ബർഹിഷി ||
തം ത്വാ സമിദ്ഭിരങ്ഗിരഃ | ഘൃതേന വർദ്ധയാമസി |
ബൃഹച്ഛോചാ യവിഷ്ട്യ || സ നഃ പൃഥു ശ്രവായ് || 2 (10)

T.B.3.5.2.2

അച്ഛാ ദേവ വിവാസസി । ബൃഹദഗ്നേ സുവീര്യം ॥
 ഈഡേന്യോ നമസ്യസ്തീരഃ । തമാപ്സി ദർശതഃ ।
 സമഗ്നിരിദ്ധ്യതേ വൃഷാ ॥ വൃഷോ അഗ്നിഃ സമിദ്ധ്യതേ ।
 അശോ ന ദേവവാഹനഃ । തപ് ഹവിഷ്മന്ത ഈഡതേ ॥
 വൃഷണം താ വയം വൃഷന് ।
 വൃഷാണഃ സമീധീമഹി । 3 (10)

T.B.3.5.2.3

അഗ്നേ ദീദ്യതം ബൃഹത് ॥ അഗ്നിം ദൂതം വൃണീമഹേ ।
 ഹോതാരം വിശ്വവേദസം । അസ്യ യജ്ഞസ്യ സുകൃതും ॥
 സമിദ്ധ്യമാനോ അദ്ധാരേ । അഗ്നിഃ പാവക ഈഡയഃ ।
 ശോചിഷ്ഠശസ്തമീമഹേ ॥ സമിദ്ധോ അഗ്ന ആഹുത ।
 ദേവാൻ. യക്ഷി സ്വദ്ധാര । തപ് ഹി ഹവ്യവാധസി ( ) ॥
 ആജുഹോത ദുവസ്യത । അഗ്നിം പ്രയത്യദ്ധാരേ ।
 വൃണീദ്ധ്യപ് ഹവ്യവാഹനം ॥
 താം വരുണ ഉത മിത്രോ അഗ്നേ ।
 താം വർദ്ധന്തി മതിഭിർവസിഷ്ഠാഃ ।
 ത്വേ വസു സുഷണനാനി സന്തു ।
 യൂയം പാത സ്വസ്തിഭിഃ സദാ നഃ ॥ 4 (17)
 (ശ്രവാജ് - മിധീമ - ഹൃസി സ്തപ് ച) (A2)

**3.5.3 അനുവാകം 3 - പ്രമുക്താ നിവിദോഽനുചു ദേവതാ
ആവാഹയതി**

T.B.3.5.3.1

അഗ്നേ॑ മഹാ॑ഽ അ॒സി ബ്രാ॑ഹ്മണ ഭാര॑ത । അ॒സാവ॑സൗ ॥
 ദേ॒വേഭ്യോ॑ മ॒ന്നി॒ദ്ധഃ । ഋ॒ഷി॒ഷ്ടുതോ॑ വി॒പ്രാ॑നു॒മദി॑തഃ ।
 ക॒വി॒ശ॒സ്തോ ബ്ര॑ഹ്മ॒സഽശി॑തോ ഘൃ॒താഹ॑വനഃ ।
 പ്ര॒ണീർ-യ॑ജ്ഞാനാം ॥ ര॒ഥീ॒ര॒ദ്ധ്വരാ॑ണാം ॥
 അ॒തൂർതോ॑ ഹോ॒താ ॥ തൂർ॑ണീർ.ഹ॒വ്യ॒വാദ് ॥
 ആ॒സ്സാ॒ത്രം ജു॒ഹൂർ-ദേ॒വാനാം ॥ 5 (10)

T.B.3.5.3.2

ച॒മ॒സോ ദേ॒വപാ॑നഃ ।
 അ॒രാഽ ഇ॒വാഗ്നേ॑ നേമീർദേ॒വാഽസ്താം॑ പ॒രിഭൂ॑ർസി ।
 ആ॒വഹ॑ ദേ॒വാൻ. യ॑ജമാനായ ॥ അ॒ഗ്നി॒മഗ്ന॑ ആ॒വഹ॑ ।
 സോ॒മമാ॑വഹ । അ॒ഗ്നി॒മാവ॑ഹ । പ്ര॒ജാ॒പതി॑മാവഹ ।
 അ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑വാവഹ । ഇ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ ആ॑വഹ । ഇ॒ന്ദ്രമാ॑വഹ ( ) ।
 മ॒ഹേ॒ന്ദ്രമാ॑വഹ । ദേ॒വാഽ ആ॑ജ്യ॒പാഽ ആ॑വഹ ।
 അ॒ഗ്നിഽ ഹോ॒ത്രായാ॑വഹ । സ്വ॒ം മ॒ഹി॒മാന॑മാവഹ ।
 ആ॒ ചാ॑ഗ്നേ ദേ॒വാൻ. വഹ॑ ।
 സു॒യ॒ജാ ച॑ യ॒ജ ജാ॑തവേദഃ ॥ 6 (16)

(ദേ॒വാനാ॑ - മി॒ന്ദ്രമാ॑വഹ ഷ്ട്വ) (A3)

3.5.4 അനുവാകം 4 - (സുചാവാദാപയതി

T.B.3.5.4.1

അഗ്നിർ. ഹോതാ വേത്യാഗ്നിഃ । ഹോത്രം വേത്തു പ്രാവിത്രം ।
 സോ വയം । സാധു തേ യജമാന ദേവതാ ।
 ഘൃതവതീ-മദ്ധ്യര്യോ സുചമാഽസ്യസ്യ ।
 ദേവായുവം വിശ്വാവാരാം ।
 ഈഡാമഹൈ ദേവാഃ ഈഡേന്യാൻ ।
 നമസ്യാമ നമസ്യാൻ । യജാമ യജ്ഞിയാൻ ॥ 7 (9)

(അഗ്നിർ. ഹോതാ നവ്) (A4)

3.5.5 അനുവാകം 5 - പ്രയാജഃ

T.B.3.5.5.1

സമിധോ അഗ്ന ആജ്യസ്യ വിധന്തു ।
 തന്നുനപാദഗ്ന ആജ്യസ്യ വേതു ।
 ഇഡോ അഗ്ന ആജ്യസ്യ വിധന്തു ।
 ബർഹിരഗ്ന ആജ്യസ്യ വേതു । സ്വാഹാഽഗ്നിം ।
 സ്വാഹാ സോമം । സ്വാഹാഽഗ്നിം । സ്വാഹാ പ്രജാപതിം ।
 സ്വാഹാഽഗ്നീഷോമൗ । സ്വാഹേന്ദ്രാഗ്നീ ( ) । സ്വാഹേന്ദ്രം ।
 സ്വാഹാ മഹേന്ദ്രം । സ്വാഹാ ദേവാഃ ആജ്യപാൻ ।
 സ്വാഹാഽഗ്നിഃ ഹോത്രാജ്ജുഷാണാഃ ।
 അഗ്ന ആജ്യസ്യ വിധന്തു ॥ 8 (15)

(ഇന്ദ്രാഗ്നീ പഞ്ച ച) (A5)

3.5.6 അനുവാകം 6 – അജ്യഭാഗയോഃ പുരോനുവാക്യേ

T.B.3.5.6.1

അഗ്നിർ-വൃത്രാണി ജങ്ഘനത് ।
 ദ്രവിണസ്യൂർ-വിപന്യയാ । സമീദ്ധഃ ശുക്ര ആഹുതഃ ।
 ജുഷാണോ അഗ്നിരാജ്യസ്യ വേതു ।
 തപ് സോമാസി സത്പതിഃ । തപ് രാജോത വൃത്രഹാ ।
 തഥ ഭദ്രോ അസി ക്രതുഃ ।
 ജുഷാണഃ സോമ ആജ്യസ്യ ഹവിഷോ വേതു ।
 അഗ്നിഃ പ്രതേന ജന്മനാ । ശുംഭാനസ്മനുവഃ സ്വാം ( ) ।
 കവിർ-വിപ്രേണ വാവൃധേ ।
 ജുഷാണോ അഗ്നിരാജ്യസ്യ വേതു ।
 സോമ ഗീർഭിഷ്ടാ വയം । വർദ്ധയാമോ വചോവിദഃ ।
 സുമൃഡീകോ ന ആവിശ ।
 ജുഷാണഃ സോമ ആജ്യസ്യ ഹവിഷോ വേതു ॥ 9 (16)

(സ്വാപ് ഷട്) (A6)

3.5.7 അനുവാകം 7 – ഹവിഷാം യാജ്യാനുവാക്യാഃ

T.B.3.5.7.1

അഗ്നിർ-മൂർദ്ധാ ദിവഃ കകുത് । പതിഃ പൃഥിവ്യാ അയം ।
 അപാപ് രേതാപ്സി ജിന്വതി ।
 ദുവോ യജ്ഞസ്യ രജസശ്ച നേതാ ।
 യത്രാ നിയുദ്ഭിഃ സചസേ ശിവാഭിഃ ।

ദി॒വി മു॒ർദ്ധാ॑നം ദധി॒ഷേ॒ സു॒വർ॒ഷാം ।
 ജി॒ഹ്വാ॑മഗ്നേ ച॒ക്യ॒ഷേ॒ ഹ॒വൃ॒വാഹം॑ ।
 പ്ര॒ജാ॑പതേ ന ത്വദേ॒താനൃ॒ന്യഃ ।
 വി॒ശ്വാ ജാ॑താനി പരി॒താ ബ॑ഭൂ॒വ ।
 യത്-കാ॑മാസ്മേ ജു॒ഹു॒മസ്മന്നോ॑ അ॒സ്മു । 10 (10)

T.B.3.5.7.2

വ॒യം സൃ॑ാമ പ॒തയോ॑ ര॒യീ॒ണാം ।
 സ॒ വേ॑ദ പു॒ത്രഃ പി॒തര॑ഃ സ മാ॒തരം॑ ।
 സ സൃ॑നുർഭൂ॒വഥ്സ ഭൂ॒വത്പു॑നർമ॒ഘഃ ।
 സ ദ്യാ॑മൗർണോദ॒ന്തരി॑ക്ഷഃ സ സു॒വഃ ।
 സ വി॒ശ്വാ ഭൂ॒വോ അ॒ഭ॒വഥ്സ॑ ആ॒ഭ॒വത് ।
 അ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑ സ॒വേദ॑സാ । സ॒ഹു॑തീ വ॒നതം॑ ഗി॒രഃ ।
 സം ദേ॒വത്രാ॑ ബ॒ഭൂ॒വഥുഃ॑ । യു॒വമേ॒താനി॑ ദി॒വി രോ॑ച॒നാനി॑ ।
 അ॒ഗ്നി॒ശ്ച സോ॑മ സ॒ക്ര॒തൃ അ॒ധ॒ത്തം । 11 (10)

T.B.3.5.7.3

യു॒വഃ സി॒ന്ധുഃ ര॒ഭിശ്സേ॑-ര॒വദൃ॑ാത് ।
 അ॒ഗ്നീ॒ഷോമാ॑-വ॒മുഞ്ച॑തം ഗൃ॒ഭീ॒താൻ ।
 ഇ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നി രോ॑ച॒നാ ദി॒വഃ । പരി॑ വാജേ॒ഷു ഭൂ॒ഷ॒മഃ ।
 തദ്വാ॑ം ചേ॒തി പ്ര॒വീ॒ര്യം॑ । ശ്ല॒ഥദ്വൃ॒ത്രമു॒ത സ॑നോതി॒ വാജം॑ ।
 ഇ॒ന്ദ്രാ യോ॑ അ॒ഗ്നി സ॒ഹു॑രീ സ॒പ॒ര്യാത് ।
 ഇ॒രജ്യ॑ന്താ വ॒സ॒വൃ॒സ്യ ഭൂ॒രേഃ॑ ।

സഹസ്തമാ സഹസാ വാജയന്താ ।

ഏന്ദ്ര സാനസിദ് രയിം । 12 (10)

T.B.3.5.7.4

സജിത്വാനദ് സദാസഹം । വർഷിഷ്ടമൃതയേ ഭര ।

പ്രസസാഹിഷേ പുരുഹൂത ശത്രുൻ ।

ജ്യേഷ്ഠസ്തേ ശുഷ്ഠ ഇഹ രാതിരസ്തു ।

ഇന്ദ്രാഭര ദക്ഷിണേനാ വസൂനി । പതിഃ

സിന്ധൂനാമസി രേവതീനാം । മഹാദ് ഇന്ദ്രോ യ ഓജസാ ।

പർജന്യോ വൃഷ്ടിമാദ് ഇവ ।

സ്തോമൈർവത്സസ്യ വാവുധേ ।

മഹാം ഇന്ദ്രോ നൃവദാചർഷണിപ്രാഃ । 13 (10)

T.B.3.5.7.5

ഉത ദിബർഹാ അമിനഃ സഹോഭിഃ ।

അസ്ത്രിയഗ്വാവുധേ വീര്യായ ।

ഉരുഃ പൃഥുഃ സുകൃതഃ കർത്യഭിർഭൂത് ।

പിപ്രീഹി ദേവാദ് ഉശതോ യവിഷു ।

വിദാം ഋതൂർ. ഋതുപതേ യജേഹ ।

യേ ദൈവ്യാ ഋതിജസ്തേഭിരഗേ ।

ത്വദ് ഹോത്ഋണാമസ്യായജിഷുഃ ॥ അഗ്നിഃ സിഷ്ടകൃതം ।

അയാധഗ്നിരഗേഃ പ്രിയാ ധാമാനി ।

അയാഽഥ്സോമസ്യ പ്രിയാ ധാമാനി । 14 (10)

T.B.3.5.7.6

അയാ॑ഡഗേ॒ഃ പ്രി॒യാ ധാ॑മാനി ।
 അയാ॑ട് പ്ര॒ജാപ॑തേഃ പ്രി॒യാ ധാ॑മാനി ।
 അയാ॑ഡഗ്നീ॒ഷോമ॑യോഃ പ്രി॒യാ ധാ॑മാനി ।
 അയാ॑ഡി॒ന്ദ്രാഗ്നീ॑യോഃ പ്രി॒യാ ധാ॑മാനി ।
 അയാ॑ഡി॒ന്ദ്രസ്യ॑ പ്രി॒യാ ധാ॑മാനി ।
 അയാ॑ണഹേ॒ന്ദ്രസ്യ॑ പ്രി॒യാ ധാ॑മാനി ।
 അയാ॑ഡ് ദേ॒വാനാ॑-മാ॒ജ്യപാ॑നാം പ്രി॒യാ ധാ॑മാനി ।
 യക്ഷ॑ദഗ്നേർ. ഹോ॒തൃഃ പ്രി॒യാ ധാ॑മാനി ।
 യക്ഷ॑മ്സാ॒ം മഹി॑മാനം । ആ॒യജ॑താമേ॒ജ്യോ ഇ॒ഷഃ ( ) ।
 കൃ॒ണോതു॑ സോ അ॒ദ്ധാരാ॑ ജാ॒തവേ॑ദാഃ । ജു॒ഷതാ॑ ഹ॒വിഃ ।
 അഗ്നേ॑ യദ॒ഭ്യ വി॒ശോ അ॒ദ്ധാര॑സ്യ ഹോ॒തഃ ।
 പാ॒വക॑ ശോചേ॒ വേഷ്ടാ॑ ഹി യജാ॑ ।
 ഋ॒താ യ॑ജാസി മഹി॒നാ വി॒ യദ॑ഭ്യഃ ।
 ഹ॒വ്യോ വ॑ഹ യവി॒ഷ്ഠ യാ॑ തേ അ॒ഭ്യ ॥ 15 (16)

(അ॒സ്മാ - ധ॒ത്താ - ര॒യിം - ച॑ർഷണി॒പ്രാഃ - സോമ॑സ്യ
 പ്രി॒യാ ധാ॑മാ - നീ॒ഷഃ ഷട്ച॑) (A7)

3.5.8 അനുവാകം 8 - ഇഡോപാഹ്വാനാം

T.B.3.5.8.1

ഉപ॑ഹൃതഃ രമ॒ന്തര॑ഃ സ॒ഹ പൃ॑ഥി॒വ്യോ ।
 ഉപ॑ മാ രമ॒ന്തര॑ഃ സ॒ഹ പൃ॑ഥി॒വ്യോ ഹ॒വയ॑താം ।

ഉപഹൃതം വാമദേവ്യം സഹാന്തരിക്ഷേണ ।
 ഉപ മാ വാമദേവ്യം സഹാന്തരിക്ഷേണ ഹായതാം ।
 ഉപ ഹൃതം ബൃഹദ്സഹ ദിവ ।
 ഉപ മാ ബൃഹദ്സഹ ദിവ ഹായതാം ।
 ഉപഹൃതാഃ സപ്ത ഹോത്രാഃ ॥
 ഉപ മാ സപ്ത ഹോത്രാ ഹായന്താം ।
 ഉപഹൃതാ യേനൂഃ സഹർഷഭാ ।
 ഉപ മാ യേനൂഃ സഹർഷഭാ ഹായതാം । **16 (10)**

T.B.3.5.8.2

ഉപഹൃതോ ഭക്ഷഃ സഖാ । ഉപ മാ ഭക്ഷഃ സഖാ ഹായതാം ।
 ഉപഹൃതാ(4) ഹോ । ഇധോപഹൃതാ । ഉപഹൃതേധാ ।
 ഉപോ അസ്മാദ് ഇധാ ഹായതാം । ഇധോപഹൃതാ ।
 ഉപഹൃതേധാ । മാനവീ ഘൃതപദീ മൈത്രാവരുണീ ।
 ബ്രഹ്മ ദേവകൃതമുപഹൃതം । **17 (10)**

T.B.3.5.8.3

ദൈവ്യാ അദ്ധർയവ ഉപഹൃതാഃ । ഉപഹൃതാ മനുഷ്യാഃ ।
 യ ഇമം യജ്ഞമവാൻ । യേ യജ്ഞപതിം വർദ്ധാൻ ।
 ഉപഹൃതേ ദ്യാവാപൃഥിവീ । പൂർവജേ ഋതാവരീ ।
 ദേവീ ദേവപുത്രേ । ഉപഹൃതോഽയം യജമാനഃ ।
 ഉത്തരസ്യാം ദേവയജ്യായാ-മുപഹൃതഃ ।
 ദൂയസി ഹവിഷ്വരണ ഉപഹൃതഃ ( ) ।

ദിവ്യേ ധാമന്നുപഹൂതഃ ।

ഇദം മേ ദേവാ ഹവിർജുഷന്താമിതി തസ്മിന്നുപഹൂതഃ ।

വിശ്വമസ്യ പ്രിയമുപഹൂതം । വിശ്വസ്യ

പ്രിയസ്യോപഹൂതസ്യോപഹൂതഃ ॥ 18 (14)

(സഹർഷഭാ ഹായതാ - മുപഹൂതഃ - ഹവിഷ്ഠർണ

ഉപഹൂതശ്ചതാരി ച) (A8)

3.5.9 അനുവാകം 9 - അനുയാജാഃ

T.B.3.5.9.1

ദേവം ബർഹിഃ । വസുവനേ വസുധേയസ്യ വേതു ।

ദേവോ നരാശഃ സഃ । വസുവനേ വസുധേയസ്യ വേതു ।

ദേവോ അഗ്നിഃ സിഷ്ടകൃത് । സുദ്രവിണാ മന്ത്രഃ കവിഃ ।

സത്യമന്താഽയജീ ഹോതാ ॥

ഹോതൂർ. ഹോതൂരായജീയാൻ ।

അഗ്നേ യാൻ-ദേവാനയാട് । യാഃ അപിപ്രേഃ ( ) ।

യേ തേ ഹോത്രേ അമഥ്സത ।

താഃ സസന്നുഷീഃ ഹോത്രാം ദേവം ഗമാം ।

ദിവി ദേവേഷു യജ്ഞമേരയേമം ।

സിഷ്ടകൃച്ഛാഗ്നേ ഹോതാഽഭൂഃ ॥

വസുവനേ വസുധേയസ്യ നമോവാകേ വീഹി ॥ 19 (15)

(അപിപ്രേഃ പഞ്ച ച) (A9)

3.5.10 അനുവാകം 10 - സൂക്തവാകഃ

T.B.3.5.10.1

ഇ॒ദം ദ്യാ॒വാപൃ॒ഥിവി॑ ഭ॒ദ്രമ॑ഭൂ॒ത് | ആർദ്ധ്യ॑ സൂ॒ക്തവാ॒കം |
 ഉ॒ത നമോ॑വാ॒കം | ഋ॒ദ്ധ്യാസു॑ സൂ॒ക്തോച്യ॑മഗേ॒ |
 താ॒പ് സൂ॒ക്തവാ॒ഗസി॑ | ഉ॒പശ്രി॑തോ ദി॒വഃ പൃ॑ഥി॒വ്യോഃ |
 ഓ॒മന്വ॑തീ തേ॒ഽസ്മിൻ॑. യ॒ജ്ഞേ॑ യ॒ജമാ॑ന
 ദ്യാ॒വാപൃ॒ഥിവി॑ സ്താം॑ |
 ശം॒ഗയേ॑ ജീ॒രദാ॑നു | അ॒ത്രസ്ത॑ അ॒പ്രവേ॑ദേ॒ |
 ഉ॒രുഗ॑വൃ॒തീ അ॒ഭയം॑ കൃ॒തം | **20 (10)**

T.B.3.5.10.2

വൃ॒ഷ്ടിദ്യാ॒വാ രീ॒ത്യാപാ॑ | ശം॒ഭുവൗ॑ മ॒യോഭു॑വൗ॒ |
 ഊ॒ർജ॑സ്വ॒തീ ച പ॑യ॒സ്വതീ॑ ച |
 സു॒പ॒ചര॑ണാ ച സ്വ॒ധി॒ചര॑ണാ ച | ത॒യോരാ॑വിദി॒ ||
 അ॒ഗ്നിരി॒ദ് ഹ॒വിര॑ജു॒ഷത॑ |
 അ॒വീ॒വൃ॒ധത॑ മ॒ഹോ ജ്യാ॑യോ॒ഽകൃ॑ത |
 സോ॒മ ഇ॒ദ് ഹ॒വിര॑ജു॒ഷത॑ |
 അ॒വീ॒വൃ॒ധത॑ മ॒ഹോ ജ്യാ॑യോ॒ഽകൃ॑ത |
 അ॒ഗ്നിരി॒ദ് ഹ॒വിര॑ജു॒ഷത॑ | **21 (10)**

T.B.3.5.10.3

അ॒വീ॒വൃ॒ധത॑ മ॒ഹോ ജ്യാ॑യോ॒ഽകൃ॑ത |
 പ്ര॒ജാപ॑തിരി॒ദ് ഹ॒വിര॑ജു॒ഷത॑ |
 അ॒വീ॒വൃ॒ധത॑ മ॒ഹോ ജ്യാ॑യോ॒ഽകൃ॑ത |

അഗ്നീഷോമാവിദച് ഹവീരജുഷേതാം ।
 അവീവൃധേതാം മഹോ ജ്യായോഽക്രാതാം ॥
 ഇന്ദ്രാഗ്നീ ഇദച് ഹവീരജുഷേതാം ।
 അവീവൃധേതാം മഹോ ജ്യായോഽക്രാതാം ॥
 ഇന്ദ്ര ഇദച് ഹവീരജുഷത ।
 അവീവൃധത മഹോ ജ്യായോഽകൃത ।
 മഹേന്ദ്ര ഇദച് ഹവീരജുഷത । 22 (10)

T.B.3.5.10.4

അവീവൃധത മഹോ ജ്യായോഽകൃത ।
 ദേവാ ആജ്യപാ ആജ്യമജുഷന്ത ।
 അവീവൃധന്ത മഹോ ജ്യായോഽക്രാത ।
 അഗ്നിർ.ഹോത്രേണേദച് ഹവീരജുഷത ।
 അവീവൃധത മഹോ ജ്യായോഽകൃത ।
 അസ്യാമൃധ-ഭോത്രായാം ദേവംഗമായാം ॥
 ആശാസ്മേയം യജമാനോഽസൗ ॥
 ആയുരാശാസ്മേ । സുപ്രജാസ്മ-മാശാസ്മേ ॥
 സജാതവനസ്യാ-മാശാസ്മേ । 23 (10)

T.B.3.5.10.5

ഉത്തരാം ദേവയജ്യ-മാശാസ്മേ ॥
 ഭൂയോ ഹവിഷ്കരണ- മാശാസ്മേ । ദിവ്യം ധാമാശാസ്മേ ॥
 വിശ്വം പ്രിയമാശാസ്മേ । യദനേന ഹവിഷാ ഽശാസ്മേ ॥

തദശ്യാത്-തദ്യദ്ധ്യാത് | തദസ്മൈ ദേവാ രാസന്താം |
 തദഗ്നിർ-ദേവോ ദേവേഭ്യോ വനതേ | വയമഗ്നേർ മാനുഷാഃ |
 ഇഷ്ടം ച വീതം ച ( ) |

ഉദേ ച നോ ദ്യാവാപൃഥിവീ അഹ്സസ്സാതാം |
 ഇഹ ഗതിർ-വാമസ്യേദം ച | നമോ ദേവേഭ്യഃ || 24 (13)

(അഭയംകൃതാവകൃ - താഗ്നിരിദച് ഹവിർജുഷത -
 മഹേന്ദ്ര ഇദച് ഹവിർജുഷത - സജാതവനസ്യാമാശാസ്മേ -
 വീതം ച ത്രീണീ ച) (A10)

3.5.11 അനുവാകം 11 - ശംയുവാകഃ

T.B.3.5.11.1

തച്ഛം യോരാ വൃണീമഹേ | ഗാതും യജ്ഞായ |
 ഗാതും യജ്ഞപതയേ | ദൈവീ സ്വസ്തിർസ്തു നഃ |
 സ്വസ്തിർ മാനുഷേഭ്യഃ | ഊർദ്ധ്വം ജിഗാതു ദേഷജം |
 ശം നോ അസ്തു ദ്വിപദേ | ശം ചതുഷ്പദേ || 25 (8)

(തച്ഛംയോരഘോ) (A11)

3.5.12 അനുവാകം 12 - പത്നീസംയാജാനാം യാജ്ഞാനുവാക്യാഃ

T.B.3.5.12.1

"ആ പ്യായസ്വ {1}" "സം തേ {2}" ||
 "ഇഹ ത്വഷ്ടാരമഗ്രിയം {3}" "തന്നസ്തുരീപം {4}" ||
 ദേവാനാം പത്നീരുശതീരവന്തു നഃ |
 പ്രാവന്തു നസ്തുജയേ വാജസാതയേ |
 യാഃ പാർത്ഥിവാസോ യാ അപാമപി വ്രതേ |

താ നോ ദേവീഃ സുഹവാഃ ശർമ യച്ഛത ॥
 ഉത ഗാ വിയന്തു ദേവപതിഃ । ഇന്ദ്രാണ്യഗായശ്വിനീ രാട് ।
 ആ രോദസീ വരുണാനീ ശൃണോതു ।
 വിയന്തു ദേവീര്യ ജുതുർജനീനാം ( ) ॥ 26 (10)

T.B.3.5.12.2

അഗ്നിർ. ഹോതാ ഗൃഹപതിഃ സ രാജാ ॥
 വിശ്വാ വേദ ജനിമാ ജാതവേദാഃ ।
 ദേവാനാമുത യോ മർത്യാനാം ।
 യജിഷ്ടഃ സ പ്രയജതാമുതാവാ ॥
 വയമു ത്വാ ഗൃഹപതേ ജനാനാം ।
 അഗ്നേ അകർമ സമിധാ ബൃഹന്തം ।
 അസ്ഥൂരിണോ ഗാർ.ഹപത്യാനി സന്തു ।
 തിശ്തേന നസ്തേജസാ സഷ്ശിശാധി ॥ 27 (8)

(ജനീനാ - + മഷ്ടൗ ച) (A12)

3.5.13 അനുവാകം 13 - പത്രിസന്ധാജേ സോമാഹ്വാനം

T.B.3.5.13.1

ഉപഹൂതഃ രഥന്തരഃ സഹ പൃഥിവ്യാ ।
 ഉപ മാ രഥന്തരഃ സഹ പൃഥിവ്യാ ഹവതാം ।
 ഉപഹൂതം വാമദേവ്യഃ സഹാന്തരിക്ഷേണ ।
 ഉപ മാ വാമദേവ്യഃ സഹാന്തരിക്ഷേണ ഹവതാം ।
 ഉപഹൂതം ബൃഹദ്സഹ ദിവ്യാ ।

ഉപ മാ ബൃഹദ്സഹ ദിവാ ഹായതാം ।

ഉപഹൂതാഃ സപ്ത ഹോത്രാഃ ।

ഉപ മാ സപ്ത ഹോത്രാ ഹായന്താം ।

ഉപഹൂതാ യേനൂഃ സഹർഷഭാ ।

ഉപ മാ യേനൂഃ സഹർഷഭാ ഹായതാം । **28 (10)**

T.B.3.5.13.2

ഉപഹൂതോ ഭക്ഷഃ സഖാ । ഉപ മാ ഭക്ഷഃ സഖാ ഹായതാം ।

ഉപഹൂതാഃ(4) ഹോ । ഇധോപഹൂതാ । ഉപഹൂതേധാ ।

ഉപോ അസ്മാദ് ഇധാ ഹായതാം । ഇധോപഹൂതാ ।

ഉപഹൂതേധാ । മാനവി ഘൃതപദീ മൈത്രാവരുണീ ।

ബ്രഹ്മ ദേവകൃതമുപഹൂതം । **29 (10)**

T.B.3.5.13.3

ദൈവ്യാ അദ്ധ്യവ ഉപഹൂതാഃ । ഉപഹൂതാ മനുഷ്യാഃ ।

യ ഇമം യജ്ഞമവാൻ । യേ യജ്ഞപതിം വർദ്ധാൻ ।

ഉപഹൂതേ ദ്യാവാപൃഥിവീ । പൂർവജേ ഋതാവരീ ।

ദേവീ ദേവപുത്രേ । ഉപഹൂതേയം യജമാനാ ।

ഇന്ദ്രാണീവാവിധവാ । അദിതിരിവ സുപുത്രാ ( ) ।

ഉത്തരസ്യാം ദേവയജ്യായാ-മുപഹൂതാ ।

ഭൂയസി ഹവിഷ്കരണ ഉപഹൂതാ ।

ദിവ്യേ ധാമന്നുപഹൂതാ ।

ഇദം മേ ദേവാ ഹവിർ-ജുഷന്താമിതി തസ്മിൻ-നുപഹൂതാ ।

വിശ്വമസ്യഃ പ്രിയമുപഹൃതം ।

വിശ്വസ്യ പ്രിയസ്യോപഹൃതസ്യോപഹൃതാ ॥ 30 (16)

(സഹർഷഭാ ഹായതാ-മുപഹൃതഃ-സുപുത്രാ ഷട്) (A13)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 13 Anuvaakams :-

(സത്യം - പ്രവോ - ടഗേ മഹാ - നഗ്നിർ. ഹോതാ -
സമീധോ - ടഗ്നിർ വൃത്രാണ്യ - ഗ്നിർ മുർദ്ധോ - പഹൃതം
- ദേവം ബർഹി - രിദം ദ്യാവാപൃഥിവീ - തപഃയോ -
രാ പ്യായസോ - പഹൃതം (തയോദശ)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(സത്യം - ഹവയഃ സ്യാമ - വൃഷ്ടിദ്യാവാ ത്രിശത)

First and Last Word 3rd Ashtakam 5th Prapaatakam :-

(സത്യ-മുപഹൃതാ)

॥ ഹരിഃ ഓം ॥

॥ കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണേ

തൃതീയാഷ്ടകേ പഞ്ചമ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ॥

=====

Appendix (of expansions)

T.B.3.5.12.1 – "அ பாயஸ {1}" "ஸம் தே {2}"

அ பாயஸ₁ ஸமேது தே விஸாத: ஸோம வுஷி₁யம் ।
பவா₁ வாஜஸ்ய ஸங்₁மே || {1}

ஸம் தே₁ பாயஸி₁ ஸம₁ யந்து வாஜ: ஸம்₁ வுஷி₁யா-
ந்யதிமாதிஷா₁ஃ । அபாயமானோ அமூதாய ஸோம பிவி
ஸ்வாஸ்யு₁த்தமா₁நி யிஷ₁ || {2}

(Both {1} and {2} appearing in TS 4.2.7.4)

T.B.3.5.12.1 – "ஹ தாஷாரம₁பிரியம் {3}" "தநஸூரி₁பம் {4}"

ஹ தாஷாரம₁பிரியம்₁ விஸாரூபமூ₁ப ஹயே ।
அஸாகமஸூ₁ கேவ₁ப: || {3}

தநஸூரி₁ப₁மய₁ போஷயி₁து பவ₁ தாஷா₁ர்வி₁ ரா₁ண:
ஸ்யஸ₁ । யதோ₁ விர: கர்ம₁ஸ்ய: ஸூ₁பகேஷா₁ யுக₁த₁ஸா₁வா₁
ஜாய₁தே பவ₁காம: || {4}

(Both {3} and {4} appearing in TS 3.1.11.1)

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 5 (TB 3.5)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	1	10
Anuvakam 2	3	37
Anuvakam 3	2	26
Anuvakam 4	1	9
Anuvakam 5	1	15
Anuvakam 6	1	16
Anuvakam 7	6	66
Anuvakam 8	3	34
Anuvakam 9	1	15
Anuvakam 10	5	53
Anuvakam 11	1	8
Anuvakam 12	2	18
Anuvakam 13	3	36
Total →	30	343

ഓം നമഃ പരമാത്മനേ, ശ്രീ മഹാഗണപതയേ നമഃ,
ശ്രീ ഗുരുഭ്യോ നമഃ , ഹരിഃ ഓം

3.6 തൃതീയാഷ്ടകേ ഷഷ്ഠഃ പ്രപാഠകഃ - പശുഹൗത്രം

3.6.1 അനുവാകം 1 - യുപസംസ്കാരഃ

T.B.3.6.1.1

അ॒ഞ്ജ॒ന്തി॒ താ॒മ॒ദ്ധാ॒രേ॒ ദേ॒വ॒യ॒ന്തഃ॑ ।
 വ॒ന॒സ്സ॒തേ॒ മ॒ധു॒നാ॒ ദൈ॒വ്യേ॒ന॑ ।
 യദു॒ർദ്ധാ॒സ്തി॒ഷ്ഠാദ്-ദ്ര॒വി॒ണേ॒ഹ ധ॑ത്താത് ।
 യദാ॒ ക്ഷ॒യോ॒ മാ॒തൂ॒ര॒സ്യാ॒ ഉ॒പ॒സ്ഥേ॑ ॥
 ഉ॒ച്ഛ്ര॒യ॒സ്വ വ॒ന॒സ്സ॒തേ॒ । വർഷ॑ൻ പൃ॒ഥി॒വ്യാ അ॒ധി॑ ।
 സു॒മി॒തീ മീ॒യമാ॑നഃ । വർചോ॒ധാ യ॒ജ്ഞ॒വാ॒ഹ॒സേ ॥
 സ॒മി॒ദ്ധ॒സ്യ ശ്ര॒യമാ॑ണഃ പൂ॒ര॒സ്താത്॑ ॥
 ബ്ര॒ഹ്മ വ॒ന്യാനോ॑ അ॒ജര॑സ് സു॒വീ॒രം॑ । 1 (10)

T.B.3.6.1.2

ആ॒രേ അ॒സ്മദ॑മ॒തിം ബാ॒ധമാ॑നഃ ।
 ഉ॒ച്ഛ്ര॒യ॒സ്വ മ॒ഹതേ॑ സൗ॒ഭഗാ॑യ ॥
 ഊ॒ർദ്ധ്വ ഊ॒ഷു॒ണ ഊ॒തയേ॑ ॥
 തി॒ഷ്ഠാ ദേ॒വോ ന॑ സ॒വി॒താ ।
 ഊ॒ർദ്ധ്വോ വാ॒ജ॒സ്യ സ॒നി॒താ യദ॑ഞ്ജി॒ഭിഃ॑ ।
 വാ॒ഘദ്ഭി॑ർ-വി॒ഹ്വയാ॑മഹേ ॥
 ഊ॒ർദ്ധ്വോ നഃ॑ പാ॒ഹ്യഹ॑സോ നി കേ॒തൂനാ॑ ॥

വിശ്വം സമത്രിണം ദഹ ।
 കൃധീ ന ഊർദ്ധ്വാഞ്ച രഥായ ജീവസേ ।
 വിദാ ദേവേഷു നോ ദുവഃ ॥ 2 (10)

T.B.3.6.1.3

ജാതോ ജായതേ സുദിനത്വേ അഹ്നാം ।
 സമര്യ ആ വിദഥേ വർദ്ധമാനഃ ।
 പുനന്തി ധീരാ അപസോ മനീഷാ ।
 ദേവയാ വിപ്ര ഉദിയർതി വാചം ॥
 യുവാ സുവാസാഃ പരിവീത ആഗാത് ।
 സ ഉ ശ്രേയാൻ ഭവതി ജായമാനഃ ।
 തം ധീരാസഃ കവയ ഉന്നയന്തി ।
 സ്വാധിയോ മനസാ ദേവയന്തഃ ॥
 പൃഥുപാജാ അമർത്യഃ ।
 ഘൃതനിർണിഖ്-സ്വാഹുതഃ ( ) । 3 (10)

T.B.3.6.1.4

അഗ്നിർ-യജ്ഞസ്യ ഹവ്യവാദ് ॥
 ത്വം സബാധോ യതസ്രുചഃ । ഇത്ഥാ ധിയാ യജ്ഞവന്തഃ ।
 ആചക്രൂരഗ്നി-മൃതയേ ॥ താം വരുണ ഉത മിത്രോ അഗ്നേ ।
 താം വർദ്ധന്തി മതിഭിർ-വസിഷ്ടാഃ ।
 ത്വേ വസു സുഷണനാനി സന്തു ।
 യൂയം പാത സ്വസ്തിഭിഃ സദാ നഃ ॥ 4 (8)

(സുവീരം - ദുവഃ - സ്വാഹുതോ - +ഽഹുഃ ച) (A1)

3.6.2 അനുവാകം 2 - പ്രയാജവിഷയാ

മൈത്രാവരുണപ്രേഷാഃ

T.B.3.6.2.1

ഹോതാ യക്ഷദഗ്നിഃ സമിധാ സുഷമിധാ സമീദ്ധം നാഭാ
പൃഥിവ്യാഃ സംഗമേ വാമസ്യ ।

വർഷന്ദിവ ഇഡസ്തദേ വേതാജ്യസ്യ ഹോതര്യജ ॥

ഹോതാ യക്ഷത്-തന്നുനപാത-മദിതേർ-ഗർഭം

ദുവനസ്യ ഗോപാം ।

മദ്ധ്യാദ്യ ദേവോ ദേവേഭ്യോ ദേവയാനാൻ-പഥോ അനക്തു
വേതാജ്യസ്യ ഹോതര്യജ ॥

ഹോതാ യക്ഷൻ-നരാശഃസം നൃശസ്ത്രം ന്യൂഃ പ്രണേത്രം ।

ഗോഭിർ-വപാവാന്മ-സ്യാദ്-വീരൈഃ ശക്തീവാൻ-രഥൈഃ

പ്രഥമയാവാ ഹിരണ്യേശ്വന്ദ്രീ വേതാജ്യസ്യ ഹോതര്യജ ॥

ഹോതാ യക്ഷദഗ്നിമിധ ഇഡിതോ ദേവോ ദേവാഃ

ആവക്ഷദ്-ദുതോ ഹവ്യവാഡമൂരഃ ।

ഉപേമം യജ്ഞമുപേമാം ദേവോ ദേവഹൂതിമവതു

വേതാജ്യസ്യ ഹോതര്യജ ॥

ഹോതാ യക്ഷദ്-ബർഹിഃ സുഷുരീമോർണ്മദാ അസ്മിൻ.

യജ്ഞേ വി ച പ്ര ച പ്രഥതാഃ സാസസ്ഥം ദേവേഭ്യഃ ।

ഏ॒മേ॒നദ॒ദ്യ വ॒സവോ॑ രു॒ദ്രാ ആ॒ദി॒ത്യാഃ സ॒ദന്തു॑
പ്രി॒യമി॒ന്ദ്ര॒സ്യാസ്തു॑ വേ॒താജ്യ॑സ്യ ഹോ॒തര്യ॑ജ || 5 (10)

T.B.3.6.2.2

ഹോ॒താ യ॒ക്ഷദ്-ദു॑ര ഋ॒ഷാഃ ക॒വ॒ഷ്യോഽകോ॑ഷധാവ॒നീ-
രു॒ദാതാ॑ദിർ-ജി॒ഹതാ॑ം ധീ॒വി പ॒ക്ഷോ॑ദിഃ ശ്ര॒യന്താ॑ം ।

സു॒പ്രായ॑ണാ അ॒സ്മിൻ. യ॒ജ്ഞേ॑ വിശ്ര॒യന്താ॑-മൃ॒താവൃ॑ധോ
വി॒യന്താ॑ജ്യ॑സ്യ ഹോ॒തര്യ॑ജ ||

ഹോ॒താ യ॒ക്ഷദു॑ഷാസാ॒നക്താ॑ ബൃ॒ഹതീ॑ സു॒പേശ॑സാ
ന്യൂഃ പ॒തിഭ്യോ॑ യോ॒നിം കൃ॑ണാ॒നേ ।

സൗ॒സ്മയ॑മാനേ ഇ॒ന്ദ്രേണ॑ ദേ॒വൈരേ॑ദം ബ॒ർഹിഃ॑ സീ॒ദതാ॑ം
ധീ॒വിതാ॑മാജ്യ॑സ്യ ഹോ॒തര്യ॑ജ ||

ഹോ॒താ യ॒ക്ഷദ്-ദൈ॒വ്യാ ഹോ॑താ॒രാ മ॒ന്ദ്രാ പോ॑താ॒രാ
ക॒വീ പ്ര॑ചേ॒തസാ॑ ।

സി॒ഷ്ടമ॒ദ്യാന്യഃ॑ ക॒രദി॑ഷാ സ്വ॒ഭിഗു॑ർത്ഥ॒ന്യ ഊ॒ർജാ॑
സ॒തവ॑സേ॒മം യ॒ജ്ഞം ദി॒വി ദേ॒വേഷു॑ ധ॒ത്താ॑ം

ധീ॒വിതാ॑മാജ്യ॑സ്യ ഹോ॒തര്യ॑ജ ||

ഹോ॒താ യ॒ക്ഷത്-തി॒സ്രോ ദേ॒വീര॑പ॒സാമ॒പസ്ത॑മാ
അ॒ച്ഛി॒ദ്ര-മ॒ദ്യേദ॑മപ-സ്ത॒ന്നതാ॑ം ।

ദേ॒വേഭ്യോ॑ ദേ॒വീർ-ദേ॒വമ॑പോ വി॒യന്താ॑ജ്യ॑സ്യ ഹോ॒തര്യ॑ജ ||

ഹോ॒താ യ॒ക്ഷത്-ത്വ॒ഷ്ടാ॒ര-മ॒ചി॒ഷ്ടു॒മപാ॒കഃ രേ॒തോ॒ധാം
 വി॒ശ്ര॒വ॒സം യ॒ശോ॒ധാം ।

പു॒രു॒രൂ॒പ॒മകാ॒മക॒ർ.ശ॒നഃ സു॒പോ॒ഷഃ പോ॒ഷെഃ സു॒ഗാമ്
 സു॒വീ॒രോ വീ॒രൈർ-വേ॒താജ്യ॑സ്യ ഹോ॒തർയ॑ജ ( ) ॥

ഹോ॒താ യ॒ക്ഷദ്-വ॒ന॒സ്സ॒തി-മു॒പാ॒വ॒സ്ര॒ക്ഷദ്ധി॑യോ
 ജോ॒ഷ്ടാ॒രഃ ശ॒ശ॒മ॒ന്നരഃ ।

സ്വ॒ദാമ് സ്വ॒ധി॒തിർ. ഋ॒തുംമാ॑ഭ്യ ദേ॒വോ ദേ॒വേദ്യോ
 ഹ॒വ്യാഽവാ॒ഡ്-വേ॒താജ്യ॑സ്യ ഹോ॒തർയ॑ജ ॥

ഹോ॒താ യ॒ക്ഷദ്ഗ്നിഃ സ്വാ॒ഹാഽഽജ്യ॑സ്യ സ്വാ॒ഹാ മേ॒ദ॒സഃ
 സ്വാ॒ഹാ സ്തോ॒കാ॒നാഃ സ്വാ॒ഹാ സ്വാ॒ഹാ കൃ॒തീ॒നാഃ
 സ്വാ॒ഹാ ഹ॒വ്യ॑സൃ॒ക്തീ॒നാം ।

സ്വാ॒ഹാ ദേ॒വാഃ ആ॒ജ്യ॒പാ॒ൻമ് സ്വാ॒ഹാഽഗ്നിഃ
 ഹോ॒ത്രാജ്യ॑ഷാ॒ണാ അ॒ഗ്ന ആ॒ജ്യ॑സ്യ വി॒യ॒ന്തു
 ഹോ॒തർയ॑ജ ॥ 6 (14) (പ്രിയമിന്ദ്രസ്യാസ്തു വേതാജ്യസ്യ
 ഹോതർയജ - സുവീരോ വീരൈർ വേതാജ്യസ്യ
 ഹോതർയജ ചതാരി ച) (A2)

Special Korvai

(അഗ്നിം തനുനപാതം നരാശ്വസമഗ്നിമിധ ഇഹിതോ
ബർഹിർദൂര ഉഷാസാനകതാ ദൈവ്യാ തിസ്രസ്പഷ്ടാരം
വനസ്സതിമഗ്നിം)

പഞ്ച വേതോകോ വിയന്തു ദിർവീതാമേകോ വിയന്തു
ദിർവേതോകോ വിയന്തു ഹോതര്യജ്)

3.6.3 അനുവാകം 3 - ആപ്രിയ പ്രയാജാനാം യാജ്യാഃ

T.B.3.6.3.1

സമീദ്ധോ അദ്യ മനുഷോ ദുരോണേ ।
ദേവോ ദേവാൻ. യജസി ജാതവേദഃ ।
ആ ച വഹ മിത്രമഹ-ശ്ചികിതാൻ ।
താം ദൂതഃ കവീരസി പ്രചേതാഃ ॥
തനുനപാത്പഥ ഋതസ്യ യാനാൻ ।
മദ്ധ്യാ സമഞ്ജൻമ് സ്വദയാ സുജിഹ്വ ।
മന്മാനി ധീഭിരുത യജ്ഞമൃന്ധന് ।
ദേവത്രാ ച കൃണുഹ്യദ്ധാരം നഃ ॥
നരാശ്വസസ്യ മഹിമാനമേഷാം ।
ഉപസ്തോഷാമ യജതസ്യ യജ്ഞൈഃ । 7 (10)

T.B.3.6.3.2

തേ സുകൃതവഃ ശുചയോ ധിയംധാഃ ।
സ്വദന്തു ദേവാ ഉദയാനി ഹവ്യാ ॥

ആജുഹ്വാ॑ന ഇ॒ഽഽധ്യോ॑ വ॒ന്ദ്യശ്ച॑ ।
 ആ॒യാഹൃ॑ഗ്നേ വ॒സുഭിഃ॑ സ॒ജോഷാഃ॑ ॥
 താ॑ം ദേ॒വാനാ॑മ॒സി യഹ॑ ഹോ॒താ ॥
 സ ഏ॒നാൻ. യക്ഷീ॑ഷിതോ യജീ॑യാൻ ॥
 പ്രാ॒ചീനം॑ ബ॒ർഹിഃ॑ പ്ര॒ദിശാ॑ പൃ॒ഥിവ്യാഃ॑ ।
 വ॒സ്മോര॑സ്യ വൃ॒ജ്യതേ॑ അ॒ഗ്രേ അ॒ഹ്നാം ॥
 വ്യു॑ പ്ര॒ഥതേ॑ വി॒തരം॑ വരീ॑യഃ ।
 ദേ॒വേഭ്യോ॑ അ॒ദിത॑യേ സ്യോ॒നം ॥ 8 (10)

T.B.3.6.3.3

വ്യ॒ച॒സ്വതീ॑രുർവി॒യാ വി॒ശ്രയ॑ന്താം ।
 പ॒തിഭ്യോ॑ ന॒ജന॑യഃ ശൃംഭ॑മാനാഃ ।
 ദേ॒വീർദ്ധാ॑രോ ബൃ॒ഹതീ॑ർ-വി॒ശ്വമി॑ന്വാഃ ।
 ദേ॒വേഭ്യോ॑ ദ॒വഥ॑ സു॒പ്രായ॑ണാഃ ॥
 ആ സു॒ഷ്വയ॑ന്തീ യജ॒തേ ഉ॒പാകേ॑ ।
 ഉ॒ഷാ॒സാന॑ക്താ സ॒ദതാം॑ നി യോ॒നൗ ॥
 ദി॒വ്യേ യോ॑ഷ॒ണേ ബൃ॒ഹതീ॑ സു॒രുക്മേ॑ ।
 അ॒ധി ശ്രി॑യഃ ശു॒ക്രപി॑ശം ദധാ॑നേ ॥
 ദൈ॒വ്യാ ഹോ॑താ॒രാ പ്ര॒ഥമാ॑ സു॒വാചാ॑ ॥
 മി॒മാ॒നാ യ॒ജ്ഞം॑ മ॒നുഷോ॑ യജ॒ദ്ധ്യേ ॥ 9 (10)

T.B.3.6.3.4

പ്രചോദയന്താ വിദമേഷു കാരു ।
 പ്രാചീനം ജ്യോതിഃ പ്രദിശാ ദിശന്താ ॥
 ആനോ യജ്ഞം ദാരതീ തുയമേതു ।
 ഇധാ മനുഷ്യാദിഹ ചേതയന്തീ ।
 തിസ്രോ ദേവീർ-ബർഹിരേദഃ സ്രോതം ।
 സരസ്വതീ സ്വപസഃ സദന്തു ॥
 യ ഇമേ ദ്യാവാപൃഥിവീ ജനീത്രീ ।
 രൂപൈരപിച്ശദ്-ഭുവനാനി വിശ്വാ ।
 തമദ്യ ഹോതരിഷിതോ യജീയാൻ ।
 ദേവം ത്വഷ്ടാരമിഹ യക്ഷി വിദവാൻ ( ) ॥ 10 (10)

T.B.3.6.3.5

ഉപാവസ്യജത്-ത്വന്യാ സമഞ്ജസ് ।
 ദേവാനാം പാഥ ഋതുംമാ ഹവീച്ഛി ।
 വനസ്സതിഃ ശമിതാ ദേവോ അഗ്നിഃ ।
 സ്വദന്തു ഹവ്യം മധുനാ ഘൃതേന ॥
 സദ്യോ ജാതോ വൃഥിമീത യജ്ഞം ।
 അഗ്നിർ-ദേവാനാ-മഭവത്-പുരോഗാഃ ।
 അസ്യ ഹോതൃഃ പ്രദിശ്യതസ്യ വാചി ।
 സ്വാഹാകൃത് ഹവിരദന്തു ദേവാഃ ॥ 11 (8) (യജ്ഞഃ -
 സ്രോതം - യജ്ഞേഭ്യ - വിദവാൻ - +ഷ്ടാ ച) (A3)

3.6.4 അനുവാകം 4 - പർയഗ്നികരണീയാ ജപഃ

T.B.3.6.4.1

അഗ്നിർ. ഹോതാ നോ അദ്ധരേ ।
 വാജീ സന്-പരിണീയതേ । ദേവോ ദേവേഷു യജ്ഞിയഃ ॥
 പരി ത്രിവിഷ്ട്യദ്ധരം । യാത്യഗ്നീ രഥീരിവ ।
 ആ ദേവേഷു പ്രയോ ദധത് ॥ പരി വാജപതിഃ കവിഃ ।
 അഗ്നിർ. ഹവ്യാ ന്യക്രമീത് ।
 ദധദ്-രത്താനി ദാശുഷേ ॥ 12 (9)

(അഗ്നിർ ഹോതാ നോ നവ) (A4)

3.6.5 അനുവാകം 5 - മൈത്രാവരുണപ്രേഷഃ

T.B.3.6.5.1

അജൈദഗ്നിഃ । അസനദാജം നി ।
 ദേവോ ദേവേഭ്യോ ഹവ്യാഽവാദ് । പ്രാഞ്ജോദിർ. ഹിന്യാനഃ ।
 ധേനാഭിഃ കല്പമാനഃ । യജ്ഞസ്യായുഃ പ്രതിരന് ।
 ഉപ പ്രേഷ്യ ഹോതഃ । ഹവ്യാ ദേവേഭ്യഃ ॥ 13 (8)

(അജൈദഗ്നിഃ) (A5)

3.6.6 അനുവാകം 6 - ഹോതുരധിഗുപ്രേഷഃ

T.B.3.6.6.1

ദൈവ്യാഃ ശമിതാര ഉത മനുഷ്യാ ആരഭദ്ധാം ।
 ഉപ നയത മേദ്ധ്യാ ദൂരഃ ।
 ആശാസാനാ മേധപതിഭ്യാം മേധം ।
 പ്രാസ്മാ അഗ്നിം ഭരത । സൃണീത ബർഹിഃ ।
 അന്വേനം മാതാ മന്യതാം ।

അനു പിതാ । അനു ഭാതാ സഗർഭഃ ।

അനു സഖാ സയുഗ്മഃ ॥

ഉദീചീനാഽ അസ്യ പദോ നിധത്താത് । 14 (10)

T.B.3.6.6.2

സുർയം ചക്ഷുർഗമയതാത് ।

വാതം പ്രാണമനവസ്യജതാത് । ദിശഃ ശ്രോത്രം ।

അന്തരിക്ഷമസ്യം । പൃഥിവീഽ ശരീരം ।

ഏകധാഽസ്യ തചമാച്ഛതാത് ।

പുരാ നാഭ്യാ അപിശസോ വപാമുത്ഖിദതാത് ।

അന്തരേവോഷ്ഠാണാം വാരയതാത് ।

ശ്ലേനമസ്യ വക്ഷഃ കൃണുതാത് । പ്രശസാ ബാഹൂ । 15 (10)

T.B.3.6.6.3

ശലാ ദോഷണീ । കശ്യപേവാഽസാ । അച്ഛിദ്രേ ശ്രോണീ ।

കവഷോരു സ്രേകപർണാഽഷ്ടീവന്താ ।

ഷഡ്വിഽശതിരസ്യ വക്ത്രയഃ । താ അനുഷ്ടോച്ഛ്യാവയതാത് ।

ഗാത്രം ഗാത്രമസ്യാനൂനം കൃണുതാത് ।

ഊവദ്ധ്യഗോഹം പാർത്ഥിവം ഖനതാത് ।

അസ്താ രക്ഷഃ സഽസ്യജതാത് ।

വനിഷ്ടുമസ്യ മാ രാവിഷ്ട । 16 (10)

T.B.3.6.6.4

ഉ॒രു॒കം മ॒ന്യ॒മാ॒നാഃ ॥ നേ॒ദ॒സ്തോ॒കേ ത॒ന്ന॒യേ ।
 ര॒വി॒താ ര॒വ॒ച്ഛ॒മി॒താ॒രഃ । അ॒ഭ്രി॒ഗോ ശ॒മീ॒ദ്ധാ॒ം ।
 സു॒ശ॒മി ശ॒മീ॒ദ്ധാ॒ം । ശ॒മീ॒ദ്ധ-മ॒ഭ്രി॒ഗോ ॥
 അ॒ഭ്രി॒ഗു॒ശ്ചാ॒പാ॒പ॒ശ്ച । ഉ॒ഭൗ ഭേ॒വാ॒നാഴ് ശ॒മി॒താ॒രൗ ॥
 താ॒വി॒മം പ॒ശുൗ ശ്ര॒പ॒യ॒താം പ്ര॒വി॒ദാ॒ഽസൗ ॥
 യ॒മാ യ॒മാഽസ്യ॒ ശ്ര॒പ॒ണം ത॒മാ॒ത॒മാ ( ) ॥ 17 (10)

[ധ॒ത്താദ് - ബാ॒ഹു - മാ രാ॒വി॒ഷ്ട - ത॒മാ॒ത॒മാ ( )] (A6)

3.6.7 അനുവാകം 7 - സ്തോകവിഷയം

മൈത്രാവരുണാനുവചനം

T.B.3.6.7.1

ജു॒ഷ॒സ്വ സ॒പ്ര॒ഥ॒സ്ത॒മം । വ॒ചോ ഭേ॒വ॒സ്ത॒ര॒സ്ത॒മം ।
 ഹ॒വ്യാ ജു॒ഹ്വാ॒ന ആ॒സ॒നി ॥
 ഇ॒മം നോ യ॒ജ്ഞ॒മൃതേ॒ഷു ധേ॒ഹി ।
 ഇ॒മാ ഹ॒വ്യാ ജാ॒ത॒വേദോ ജു॒ഷ॒സ്വ ।
 സ്തോ॒കാ॒നാമ॒ഗ്നേ മേ॒ദ॒സോ ഘൃ॒ത॒സ്യ ।
 ഹോ॒തഃ പ്രാ॒ശാ॒ന പ്ര॒ഥ॒മോ നി॒ഷദ്യ ॥
 ഘൃ॒ത॒വ॒ന്തഃ പാ॒വ॒ക തേ । സ്തോ॒കാഃ ശ്ചോ॒ത॒ന്തി മേ॒ദ॒സഃ ।
 സ്വ॒ധർ॒മം ഭേ॒വ॒വീ॒ത॒യേ ॥ 18 (10)

T.B.3.6.7.2

ശ്രേ॒ഷ്ഠം നോ ധേ॒ഹി വാ॒ര്യം ॥
 തു॒ഭ്യൗ സ്തോ॒കാ ഘൃ॒ത॒ശ്ചു॒തഃ । അ॒ഗ്നേ വി॒പ്രായ॑ സ॒ന്ത്യ ।

ഋഷിഃ ശ്രേഷ്ഠഃ സമീദ്ധ്യസേ ।
 യജ്ഞസ്യ പ്രാവിതാ ഭവ ॥
 തുഭ്യം ശ്ലോതന്ത്യഭ്രിഗോ ശചീവഃ ।
 സ്തോകാസോ അഗ്നേ മേദസോ ഘൃതസ്യ ।
 കവിശസ്തോ ബൃഹതാ ഭാനുനാശ്ശഗാഃ ।
 ഹവ്യാ ജുഷസ്യ മേധിര ॥
 ഓജീഷം തേ മദ്ധ്യതോ മേദ ഉദ്ഭൃതം ( ) ।
 പ്രതേ വയം ദദാമഹേ ।
 ശ്ലോതന്തി തേ വസോ സ്തോകാ അധി ത്വചി ।
 പ്രതി താനേവശോ വിഹി ॥ 19 (13)

(ദേവവീര്യ - ഉദ്ഭൃതം ത്രീണീ ച) (A7)

3.6.8 അനുവാകം 8 - വപാ പുരോധാശസിഷ്ടകൃതാം
 പുരോനുവാക്യാഃ പ്രൈഷാശ്വ

T.B.3.6.8.1

ആ വൃത്രഹണാ വൃത്രഹഭിഃ ശുഷ്ണഃ ॥ ഇന്ദ്ര യാതം
 നമോദിരഗ്നേ അർവാക് । യുവച് രാധോദിരകവേദിരിന്ദ്ര ।
 അഗ്നേ അസ്തേ ഭവതമുത്തമേഭിഃ ॥ ഹോതാ യക്ഷദിന്ദ്രാഗ്നീ ।
 ചരാഗസ്യ വപായാ മേദസഃ । ജുഷേതാച് ഹവിഃ ।
 ഹോതർയജ ॥ വി ഹൃഖ്യൻ-മനസാ വസ്യ ഇച്ഛൻ ।
 ഇന്ദ്രാഗ്നീ ജ്ഞാസ ഉത വാ സജാതാൻ ॥ 20 (10)

T.B.3.6.8.2

നാ॒ന്യാ യു॒വത്പ്ര॑മതിരസ്തി॒ മഹ്യം॑ ।
 സ॒ വാ॑ം ധി॒യം വാ॑ജയന്തീ॒മതക്ഷം॑ ॥
 ഹോ॒താ യക്ഷ॑ദി॒ന്ദ്രാഗ്നീ॑ ।
 പു॒രോ॒ധാശ॑സ്യ ജു॒ഷേതാ॑ഹ॒വിഃ । ഹോ॒തർയജ॑ ॥
 ത്വാമീ॒ധതേ॑ അ॒ജിരം॑ ദൃ॒ത്യായ॑ ।
 ഹ॒വിഷ്ഠ॑ന്തഃ സ॒ദമി॑ൻ-മാ॒നുഷാ॑സഃ ।
 യസ്യ॑ ദേ॒വൈരാ॑സദോ ബ॒ർഹി॑രഗേ ।
 അ॒ഹാ॒ന്യസ്മൈ॑ സു॒ദിനാ॑ ഭ॒വന്തു॑ ॥
 ഹോ॒താ യക്ഷ॑ദഗ്നിം ( ) ।
 പു॒രോ॒ധാശ॑സ്യ ജു॒ഷേതാ॑ഹ॒വിഃ । ഹോ॒തർയജ॑ ॥ 21 (12)
 (സ॒ജാതാ - ന॒ഗ്നിം ദേ॒ച) (A8)

3.6.9 അനുവാകം 9 - തേഷാമേവ യാജ്യഃ

T.B.3.6.9.1

ഗീ॒ർഭി॒ർവി॒പ്രഃ പ്ര॑മതിമി॒ച്ഛമാ॑നഃ ।
 ഇ॒ഘ്നേ॑ ര॒യിം യ॒ശസം॑ പൂ॒ർവ്വാജം॑ ।
 ഇ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ വൃ॒ത്രഹ॑ണാ സു॒വ്രജാ॑ ।
 പ്ര॒ണോ ന॒വ്യേ॒ദിസ്തി॑രതം ദേ॒വൈഃ ॥
 മാ॒ച്ഛേ॒ദ്മ ര॒ശ്മീ॑ർരിതി॒ നാധ॑മാനാഃ ।
 പി॒തൃ॒ണാഹ് ശ॑ക്തീ॒രനു॑ യച്ഛമാ॑നാഃ ।
 ഇ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നിഭ്യാ॑ം കം വൃ॒ഷണോ॑ മ॒ദന്തി॑ ।

താ ഹൃദ്രീ ധിഷണായാ ഉപസ്ഥേ ॥
 അഗ്നിഃ സുദീതിഃ സുദൃശം ഗൃണന്തഃ ।
 നമസ്യാമസ്തേധ്യം ജാതവേദഃ ( ) ।
 ത്വാം ദൃതമരതിഃ ഹവൃവാഹം ।
 ദേവാ അകൃണ്വന്-നമൃതസ്യ നാഭീം ॥ 22 (12)

(ജാതവേദോ ദേവ ച) (A9)

3.6.10 അനുവാകം 10 - മനോതാസുകതം

T.B.3.6.10.1

ത്വ ഹൃഗേ പ്രഥമോ മനോതാ ।
 അസ്യ ധിയോ അഭവോ ദസു ഹോതാ ।
 ത്വ സീം വൃഷന്-നകൃണോർ-ദൃഷ്ടരീതു ।
 സഹോ വിശ്വസ്യ സഹസേ സഹധ്യേ ॥
 അധാ ഹോതാ നൃസീദോ യജീയാൻ ।
 ഇഡസ്തദ ഇഷയന്നീധ്യഃ സന്ന് ।
 തം ത്വാ നരഃ പ്രഥമം ദേവയന്തഃ ।
 മഹോ രായേ ചിതയന്തോ അനു ശ്മന്ന് ॥
 വൃതേവ യന്തം ബഹുഭിർ-വസവൈഃ ।
 ത്വേ രയിം ജാഗൃവാഃസോ അനു ശ്മന്ന് । 23 (10)

T.B.3.6.10.2

രുശന്തമഗ്നിം ദർശതം ബൃഹന്തം ।
 വപാവന്തം വിശ്വാ ദീദിവാഃസം ॥

പദം ദേവസ്യ നമസാ വിധന്തഃ ।
 ശ്രവസ്യവഃ ശ്രവ ആപന്നമൃക്തം ।
 നാമാനി ചിദ്-ദധിരേ യജ്ഞിയാനി ।
 ദദ്രായാം തേ രണയന്ത സന്ദൃഷ്ടൗ ॥
 ത്വാം ഹിർദ്ധന്തി ക്ഷിതയഃ പൃഥിവ്യാം ।
 ത്വച്ഛ രായ ഉദയാസോ ജനാനാം ।
 ത്വാം ത്രാതാ തരണേ ചേത്യോ ഭൂഃ ।
 പിതാ മാതാ സദമിൻ-മാനുഷാണാം ॥ 24 (10)

T.B.3.6.10.3

സ പര്യേണ്യഃ സ പ്രിയോ വിക്ഷ്വഗ്നിഃ ।
 ഹോതാ മന്ത്രോ നിഷ്വാദാ യജീയാൻ ।
 തം ത്വാ വയം ദമ ആ ദീദിവാച്ഛം ।
 ഉപജ്ഞുബാധോ നമസാ സദേമ ॥
 തം ത്വാ വയച്ഛ സുധിയോ നവൃമഗേ ।
 സുമായവ ഞൗമഹേ ദേവയന്തഃ ।
 ത്വാം ഹിശോ അനയോ ദീദ്യാനഃ ।
 ദിവോ അഗേ ബൃഹതാ രോചനേന ॥
 വിശാം കവിം ഹിശ്വപതിച്ഛ ശശ്വതീനാം ।
 നിതോശനം ഹവൃഷഭം ചർഷണീനാം ॥ 25 (10)

T.B.3.6.10.4

പ്രേതീ॑ഷണി॒മിഷ॑യ॒ന്തം പാ॒വകം॑ ।
 രാജ॑ന്തമ॒ഗ്നിം യ॑ജ॒ത് ര॒യി॒ണാം ॥
 സോ॑ അ॒ഗ്ന ഇ॒ജേ ശ॒ശമേ॑ ച॒ മർതഃ॑ ।
 യസ്തു॑ ആ॒നദ്ദ്-സ॒മിധാ॑ ഹ॒വൃദാ॑തി॒ം ।
 യ ആ॑ഹു॒തിം പ॒രി വേ॒ദാ നമോ॑ഭിഃ ।
 വിശ്വേ॑ദ്യംസ॒ വാമാ॑ ദധ॒തേ ത്വോ॑തഃ ॥
 അ॒സ്മാ ഉ॒തേ മ॒ഹി മഹേ॑ വി॒ധേമ॑ ।
 നമോ॑ഭിര॒ഗ്നേ സ॒മിധോ॑ത ഹ॒വൈഃ ।
 വേദീ॑ സൂ॒നോ സ॒ഹസോ॑ ഗീ॒ർഭിരു॑ക്തൈഃ ।
 ആ॒തേ ഭ॒ദ്രായാ॑ ധ്വ॒സുതൗ॑ യ॒തേമ ॥ 26 (10)

T.B.3.6.10.5

ആ॒ യസ്തു॑ത॒ന്മ രോ॑ദ॒സീ വി ഭാ॒സാ ।
 ശ്ര॒വോഭി॑ശ്ച ശ്ര॒വസ്യ॑സ്തരു॒ത്രഃ ।
 ബൃ॒ഹദ്ഭി॑ർ-വാ॒ജൈഃ സ്ഥ॒വിരേ॑ഭിര॒സ്മേ ।
 രേ॒വദ്ഭി॑ര॒ഗ്നേ വി॒തരം॑ വി॒ഭാഹി॑ ॥
 നൃ॒വദ॑സോ॒ സദ॑മി॒ദ്ധേഹ്യ॑സ്മേ ।
 ഭൂ॒രി തോ॑കായ॒ തന॑യായ॒ പർശ॑ഃ ।
 പൃ॒ർവീരി॑ഷോ॒ ബൃഹ॑തീരാ॒രേ അ॑ഘാഃ ।
 അ॒സ്മേ ഭ॒ദ്രാ സൗ॑ശ്ര॒വസാ॑നി॒ സന്തു॑ ॥
 പു॒രുണ്യ॑ഗ്നേ പു॒രുധാ॑ ത്വായാ॒ ।

വ॒സു॒നി രാ॒ജൻ-വ॒സുതാ॑തേ അ॒ശ്യാം ( ) ।

പു॒രു॒ണി ഹി॒ ത്വേ പു॒രു॒വാ॒ര സ॒ന്തി ।

അ॒ഗ്നേ വ॒സു വി॒ധതേ॑ രാ॒ജനി॑ ത്വേ ॥ 27 (12)

(ജാഗൃ॒വാഃസോ॑ അ॒നു ശ॒മൻ - മാ॒നുഷാ॑ണാം

ച॒ർഷ॒ണീ॒നാം - യ॑തേ - മാ॒ശ്യാം ദേ॒ ച) (A10)

3.6.11 അനുവാകം 11 - ഹവിർവനസ്സതിസിഷ്ടകൃതാം

പുരോനുവാക്യാഃ പ്രൈഷാശ്വ

T.B.3.6.11.1

ആ ഭ॒രത॑ഃ ശി॒ക്ഷതം॑ വ॒ജ്രബാ॑ഹു ।

അ॒സ്മാഃ ഇ॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ അ॒വത॑ഃ ശ॒ചീ॒ഭിഃ ।

ഇ॒മേ നു॒ തേ ര॒ശ്മയഃ॑ സൂ॒ര്യസ്യ॑ ।

യേ॒ഭിഃ സ॒പി॒താം പി॒തരോ॑ ന ആ॒യന് ॥

ഹോ॒താ യ॒ക്ഷദി॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നീ । ഛാ॒ഗസ്യ॑ ഹ॒വിഷ॑ ആ॒ത്താമ॑ദ്യ ।

മ॒ദ്ധ്യതോ॑ മേ॒ദ ഉദ്ഭൂ॑തം । പു॒രാ ദേ॒വേഷാ॑ഭ്യഃ ।

പു॒രാ പൗ॑രു॒ഷേയ്വാ॑ ഗൃ॒ഭഃ । ഘ॒സ്താ॒ന്നുനം॑ ॥ 28 (10)

T.B.3.6.11.2

ഘാ॒സേ അ॒ജാ॒ണാം യ॑വ॒സപ്ര॑ഥ॒മാനാം॑ ।

സു॒മത്ക്ഷ॑രാ॒ണാഃ ശ॒തരു॑ദ്രിയാ॒ണാം ।

അ॒ഗ്നിഷ്യാ॒ത്താ॒നാം പീ॑വോ॒പവ॑സ॒നാ॒നാം ।

പാ॒ർശ്വതഃ॑ ശ്രോ॒ണിതഃ॑ ശി॒താമ॑ത ഉ॒ഥ്സാ॒ദതഃ॑ ।

അ॒ങ്ഗാ॒ദങ്ഗാ॒ദവ॑ത്താ॒നാം । ക॒രത॑ ഏ॒വേന്ദ്രാ॒ഗ്നീ ।

ജു॒ഷേതാ॑ഃ ഹ॒വിഃ । ഹോ॒തര്യ॑ജ ॥

ദേവേഭ്യോ വനസ്സതേ ഹവീഃഷി ।

ഹിരണ്യപർണ പ്രദിവസ്തേ അർത്ഥം । 29 (10)

T.B.3.6.11.3

പ്രദക്ഷിണിദ്-രശനയാ നിയൂയ ।

ഋതസ്യ വക്ഷി പഥിഭീ രജിഷ്ഠഃ ॥

ഹോതാ യക്ഷദ്-വനസ്സതിമഭി ഹി ।

പിഷ്ടതമയാ രഭിഷ്ടയാ രശനയാഽധിത ।

യത്രേന്ദ്രാഗ്നിയോ ശ്ലാഗസ്യ ഹവിഷഃ പ്രിയാ ധാമാനി ।

യത്ര വനസ്സതേഃ പ്രിയാ പാമാഽസി ।

യത്ര ദേവാനാമാജ്യപാനാം പ്രിയാ ധാമാനി ।

യത്രാഗ്നേർ. ഹോതൂഃ പ്രിയാ ധാമാനി ।

തത്രൈതം പ്രസ്തു-ത്യേവോ-പസ്തുത്യേവോപാവസ്രക്ഷത് ।

രഭീയാഽ സമിവ കൃതീ । 30 (10)

T.B.3.6.11.4

കരദേവം ദേവോ വനസ്സതിഃ । ജുഷതാഽ ഹവിഃ ।

ഹോതർയജ ॥ പിപ്രീഹി ദേവാഽ ഉശതോ യവിഷു ।

വിദ്വാം ഋതൂർ. ഋതുപതേ യജേഹ ।

യേ ദൈവ്യാ ഋതിജസ്തേഭിരഗ്നേ ।

താഽ ഹോത്ഋണാമസ്യായജിഷുഃ ॥

ഹോതാ യക്ഷദഗ്നിഃ സിഷ്ടകൃതം ।

അയാഡഗ്നി-രിന്ദ്രാഗ്നിയോ ശ്ലാഗസ്യ ഹവിഷഃ

പ്രിയാ ധാമാനി ।

അയാഡ്വനസ്സതേഃ പ്രിയാ പാമാഴ്സി ( ) ।

അയാഡ്ഭേവാനാ-മാജ്യപാനാം പ്രിയാ ധാമാനി ।

യക്ഷദഗ്നേർ. ഹോതുഃ പ്രിയാ ധാമാനി ।

യക്ഷഥ് സ്വം മഹിമാനം । ആയജതാമേജ്യം ഇഷഃ ।

കൃണോതു സോ അധാരാ ജാതവേദാഃ ।

ജുഷതാഴ് ഹവിഃ । ഹോതര്യജ ॥ 31 (17)

(നൂന - മർത്ഥം - കൃത്യീ - പാമാഴ്സി സപ്ത ച) (A11)

3.6.12 അനുവാകം 12 - തേഷാമേവ യാജ്യഃ

T.B.3.6.12.1

ഉപോഹ യദിദമം വാജിനോ ഗൃഃ ।

ഗീർഭിർ-വിപ്രാഃ പ്രമതി-മിച്ഛമാനാഃ ।

അർവന്തോ ന കാഷ്ടാം നക്ഷമാണാഃ ।

ഇന്ദ്രാഗ്നീ ജോഹുവതോ നരന്യേ ॥

വനസ്സതേ രശനയാഭിധായ ।

പിഷ്ടതമയാ വയുനാനി വിദാൻ ।

വഹ ഭേവത്രാ ദിധിഷോ ഹവീഴ്ഷി ।

പ്ര ച ദാതാരമമൃതേഷു വോചഃ ॥

അഗ്നിഃ സിഷ്ടകൃതം ।

അയാ॒ധ്വാനി॒-രി॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നിയോ॒ ശ്ലാ॒ഗസ്യ॒ ഹ॒വിഷഃ॑

പ്രിയാ॒ ധാ॒മാനി॑ । 32 (10)

T.B.3.6.12.2

അയാ॒ധ്വാനസ്പ॑തേഃ പ്രിയാ॒ പാ॒മാംസി॑ ।

അയാ॒ധ്വേവാ॒നാ-മാ॒ജ്യപാ॒നാം പ്രിയാ॒ ധാ॒മാനി॑ ।

യക്ഷ॑ദഗ്നേർ. ഹോ॒തുഃ പ്രിയാ॒ ധാ॒മാനി॑ ।

യക്ഷ॑മ് സ്വം മ॒ഹിമാ॒നം । ആ॒യജ॑താമേ॒ജ്യം ഇ॒ഷഃ॑ ।

കൃ॒ണോ॒തു സോ॒ അ॒ദ്ധ്വരാ॒ ജാ॒തവേ॒ദാഃ ।

ജു॒ഷതാ॑ഹ॒വിഃ॑ ।

അഗ്നേ॒ യദ॒ഭ്യ വി॒ശോ അ॒ദ്ധ്വര॑സ്യ ഹോ॒തഃ॑ ।

പാ॒വക॑ ശോ॒ചേ വേ॒ഷ്ടാഹ്॑ നി യജാ॑ ।

ഋ॒താ യ॑ജാ॒സി മ॒ഹിനാ॒ വി യദ്-ഭ്യഃ॑ ( ) ।

ഹ॒വ്യം വ॒ഹ യ॒വിഷ്ഠ॑ യാ തേ അ॒ഭ്യ ॥ 33 (11)

(ധാ॒മാനി॑ - ഭ്യ॒രേകം ച) (A12)

3.6.13 അനുവാകം 13 - അനുയാജപ്രേഷാഃ

T.B.3.6.13.1

ദേ॒വം ബ॒ർഹിഃ॑ സു॒ദേ॒വം ദേ॒വൈഃ॑ സ്യാ॒മ് സു॒വീ॒രം

ഽവീ॒രൈ॒ർവസ്പോ॑ർ-വൃ॒ജ്യേതാ॒കേതാഃ॑ പ്ര॒ദ്വി-യേ॒താത്യ॒ന്യാൻ-

രാ॒യാ ബ॒ർഹി॑ഷ്ഠതോ മദേമ വസു॒വനേ॑ വസു॒ധേയ॑സ്യ

വേ॒തു യജ॑ ॥

ദേ॒വീർ-ദാ॒രഃ സം॒ഘാ॒തേ വി॒ഡ്വീ॒ർയാമ॑ന്തി॒മിരാ॑ ധ്രു॒വാ
ദേ॒വഹൃ॑തൗ വ॒ഥ്സ ഇ॒മേനാ॑സ്തരു॒ണ ആ॑മിമീ॒യാത്-
കുമാ॑രോ വാ ന॒വജാ॑തോ മൈ॒നാ അ॑ർവാ രേ॒ണുക॑കാടഃ
പൃ॒ണഗാ॑സുവ॒നേ വ॑സു॒ധേയ॑സ്യ വി॒യന്തു॑ യജ ॥

ദേ॒വീ ഉ॒ഷാ॒സാ ന॑ക॒താഽഭ്യാ॑സിൻ. യ॒ജേ॒ണ
പ്ര॒യത്യ॑ഹോ॒താമ॑പി നൃ॒നം ദൈ॒വീർവി॑ശഃ പ്രാ॒യാസി॑ഷ്ടാഽ
സു॒പ്രീ॒തേ സു॑ധി॒തേ വ॑സുവ॒നേ വ॑സു॒ധേയ॑സ്യ
വീ॒താം യ॑ജ ॥

ദേ॒വീ ജോ॑ഷ്ടീ വ॒സുധി॑തീ യ॒യോര॑ന്യാഽഘാ ദേ॒ഷാഽസി
യു॒യവ॑ദാ॒ന്യാ വ॑ക്ഷദ്-വ॒സു വാ॑ർയാ॒ണി
യ॒ജമാ॑നായ വ॒സുവ॑നേ വ॒സുധേ॑യസ്യ
വീ॒താം യ॑ജ ॥

ദേ॒വീ ഊ॒ർജാ॑ഹു॒തീ ഇ॒ഷമൂ॑ർജമ॒ന്യാ വ॑ക്ഷഥ്സഗ്ധിഃ
സ॒പീ॒തിമ॑ന്യാ ന॒വേന॑ പൂ॒ർവം ദ॑യമാ॒നാഃ സ്യാ॑മ പൂ॒രാ॒ണേന॑
ന॒വം താ॑മൂർജമൂർജാ॒ഹുതീ॑ ഊ॒ർജ॑യമാ॒നേ അ॑ധാ॒താം
വ॒സുവ॑നേ വ॒സുധേ॑യസ്യ വീ॒താം യ॑ജ ॥

ദേ॒വാ ദൈ॒വ്യാ ഹോ॑താ॒രാ നേ॑ഷ്ടാ॒രാ പോ॑താ॒രാ
ഹ॒താഘ॑ശഽ॒സാ-വാ॑ദര॒ദസു॑ വ॒സുവ॑നേ വ॒സുധേ॑യസ്യ
വീ॒താം യ॑ജ ॥

ദേ॒വീ॒സ്തി॒സ്രസ്തി॒സോ ദേ॒വീ॒രി॒ധാ സ॒രസ്വ॒തീ ഭാ॒രതീ॒ ദൃ॒ഢം
ഭാ॒രതൃ॒ാദി॒തൈ-ര॒സ്പൃക്ഷ॑മ്-സ॒രസ്വ॒തീമ॑ച്ഛു॒രൂ॒ദ്രേർ
യ॒ജ്ഞ॑മാ॒വീ-ദി॒ഹൈ॒വേ॒ധയാ॒ വ॒സു॒മത്യാ॒ സ॒ധമാ॑ദം മ॒ദേമ
വ॒സു॒വനേ॑ വ॒സു॒ധേ॒യസ്യ॑ വി॒യന്തു॑ യ॒ജ ॥

ദേ॒വോ ന॒രാശ്ഛ॑-സ്രി॒ശീർഷാ॑ ഷ॒ഡക്ഷഃ॑ ശ॒തമി॑ദേ॒നച്ഛു॒
ശി॒തിപൃ॒ഷ്ടാ ആ॑ദ॒ധതി॑ സ॒ഹസ്ര॑മീം പ്ര॒വഹ॑ന്തി
മി॒ത്രാവ॑രു॒ണേ॒ദസ്യ॑ ഹോ॒ത്രമ॑ർഹ॒തോ ബൃ॑ഹ॒സ്സതിഃ
സ്തോ॒ത്രമ॑ശി॒നാ ഷ॒ഡർ॑യ॒വം വ॒സു॒വനേ॑ വ॒സു॒ധേ॒യസ്യ॑
വേ॒തു യ॒ജ ॥

ദേ॒വോ വ॒നസ്സ॑തിർ. വർഷ॒പ്രാ॒വാ ഘൃ॑ത॒നിർണി॑ഗ്-ദൃ॒ഢം-
മ॒ഗ്രേണാ॑സ്പൃക്ഷ॒ദാ॒ന്തരി॑ക്ഷം മ॒ദ്ധ്യേ॑നാ॒പ്രാഃ പൃ॒ഥി॒വീ-
മു॒പ॒രേണാ॑ദൃ॒ഹീദ്-വ॒സു॒വനേ॑ വ॒സു॒ധേ॒യസ്യ॑
വേ॒തു യ॒ജ ॥

ദേ॒വം ബ॒ർഹി॑ർവാ॒രിതീ॑നാം നി॒ധേ ധാ॑സി പ്ര॒ച്യുതീ॑നാമ॒-
പ്ര॒ച്യുതം॑ നി॒കാമ॑ധ॒രണം॑ പൂ॒രുസ്സാ॑ർഹം യ॒ശസ്വ॑ദേ॒നാ
ബ॒ർഹി॑ഷാ॒ന്ത്യാ ബ॒ർഹീ॑ഷ്യ॒ഭിഷ്യാ॑മ വ॒സു॒വനേ॑
വ॒സു॒ധേ॒യസ്യ॑ വേ॒തു യ॒ജ ( ) ॥

ദേ॒വോ അ॒ഗ്നിഃ സി॑ഷ്ടകൃ॒മ് സു॒ദ്രവി॑ണാ മ॒ന്ത്രഃ ക॒വിഃ
സ॒ത്യമ॑ന്മാ॒യജീ॑ ഹോ॒താ ഹോ॑തുർ.
ഹോ॒തുരാ॑യ॒ജീയാ॑നഗേ॒ യാൻ-ദേ॒വാന॑യാ॒ധ്യാച്ഛു॑

അപിപ്രേർയേ തേ ഹോത്രേ അമർസത താഴ് സസനുഷീഃ
 ഹോത്രാം ദേവം ഗമാം ദിവി ദേവേഷു യജ്ഞമേരയേമഃ
 സിഷ്ടകൃച്ഛാഗ്നേ ഹോതാഭൂർവസുവനേ വസുധേയസ്യ
 നമോവാകേ വീഹി യജ || 34 (11) (യജ്ഞകം ച) (A13)

3.6.14 അനുവാകം 14 - അനുയാജയാജാഃ

T.B.3.6.14.1

ദേവം ബർഹിഃ | വസുവനേ വസുധേയസ്യ വേതു |
 ദേവീർദ്ധാരഃ | വസുവനേ വസുധേയസ്യ വിയന്തു |
 ദേവീ ഉഷാസാ നക്താ |
 വസുവനേ വസുധേയസ്യ വീതാം | ദേവീ ജോഷ്ടീ |
 വസുവനേ വസുധേയസ്യ വീതാം |
 ദേവീ ഊർജാഹുതീ |
 വസുവനേ വസുധേയസ്യ വീതാം | 35 (10)

T.B.3.6.14.2

ദേവാ ദൈവ്യാ ഹോതാരാ |
 വസുവനേ വസുധേയസ്യ വീതാം |
 ദേവീസ്തിസ്ര-സ്തിസ്രോ ദേവീഃ |
 വസുവനേ വസുധേയസ്യ വിയന്തു | ദേവോ നരാശ്വസഃ |
 വസുവനേ വസുധേയസ്യ വേതു | ദേവോ വനസ്സതിഃ |
 വസുവനേ വസുധേയസ്യ വേതു |

ദേ॒വം ബ॒ർഹി॒ർവാ॒രിതീ॑നാം ।

വ॒സു॒വനേ॑ വ॒സു॒ധേയ॑സ്യ വേ॒തു । 36 (10)

T.B.3.6.14.3

ദേ॒വോ അ॒ഗ്നിഃ സ്വി॑ഷ്ടകൃ॒ത് । സു॒ദ്ര॒വി॒ണാ മ॒ന്ത്രഃ ക॒വിഃ ।

സ॒ത്യമ॒ന്മാഃ॑ യജീ॒ ഹോ॒താ ।

ഹോ॒തുർ. ഹോ॒തുരാ॑ യജീ॒യാൻ । അ॒ഗ്നേ യാ॑ന്ദേ॒വാന॑യാട് ।

യാഃ അ॒പി॒പ്രേഃ । യേ തേ॑ ഹോ॒ത്രേ അ॒മി॒സത॑ ।

താഃ സ॒സ॒നു॒ഷീഃ॑ ഹോ॒ത്രാം ദേ॒വം ഗ॒മാം ।

ദി॒വി ദേ॒വേ॒ഷു യ॑ജ്ഞമേ॒രയേ॑മം ।

സ്വി॑ഷ്ടകൃ॒ച്ഛാഗ്നേ॑ ഹോ॒താഃ॑ഭൂഃ ( ) ।

വ॒സു॒വനേ॑ വ॒സു॒ധേയ॑സ്യ നമോ॒വാകേ॑ വീ॒ഹി ॥ 37 (11)

(വീ॒താം - വേ॒ത്വ - ഭൂ॒രേകം ച) (A14)

3.6.15 അനുവാകം 15 - സൂക്തവാകപ്രഷ്ഠഃ

T.B.3.6.15.1

അ॒ഗ്നിമ॒ദ്യ ഹോ॒താ॑രമ॒വൃണീ॑തായം യ॒ജമാ॒നഃ പ॒ചൻ പ॒കതീഃ॑

പ॒ചൻ പു॒രോ॒ധാശം॑ ബ॒ദ്ധ്വൻ-നി॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നിഭ്യാം॑ ചരാഗ്

സു॒പ॒സ്ഥാ അ॒ദ്യ ദേ॒വോ വ॒ന॒സ്സതി॑-രഭ॒വ-ദി॒ന്ദ്രാ॒ഗ്നിഭ്യാം॑

ചരാഗേ॒നാഘ॑സ്താം തം മേ॒ദസ്തഃ॑ പ്ര॒തി പ॒ചതാഃ॑

ഗ്ര॒ഭീഷ്ടാ॑മവീ॒വൃധേ॑താം പു॒രോ॒ധാശേ॑ന താമ॒ദ്യർഷ॑

ആർഷേ॒യർഷീ॑ണാം നപാ॒ദവൃ॑ണീതായം യ॒ജമാ॒നോ

ബ॒ഹുഭ്യ॑ ആ സംഗ॒തേഭ്യ॑ ഏ॒ഷ മേ॑ ദേ॒വേ॒ഷു വ॒സു വാ॑ർയാ

യക്ഷ്യത ഇതി താ യാ ദേവാ ദേവ-ദാനാനൃദൃസ്മാനൃസ്മാ
 ആ ച ശാസാ ച ഗുരസ്പേഷിതശ്ച ഹോതരസി
 ഭദ്രവാച്യായ പ്രേഷിതോ മാനുഷഃ സൂക്തവാകായ സൂക്താ
 ബ്രൂഹി || 38 (1) (അഗ്നിമദ്യൈകം) (A15)

Prapaataka Korvai with starting Words of 1 to 15 Anuvaakams :-

(അഞ്ജന്തി - ഹോതാ യക്ഷം - സമീദോ അദ്യാ - ഗ്നി -
 രജൈ - ദൈവ്യാ - ജുഷസ് - വാ വൃത്രഹണാ - ഗീർഭി
 - സ്ത്വ ഹ്യാ - ഭരത - മുപോഹ യദ് - ദേവം ബർഹിഃ
 സുദേവം - ദേവം ബർഹി - രഗ്നിമദ്യ പഞ്ചദശ)

Korvai with starting Words of 1, 11, 21 Series of Dasinis :-

(അഞ്ജൻ - തൃപാവസ്യജൻ - നാനൃ യുവത് -
 കരദേവ മഷ്ടാത്രിശ്ശത്)

First and Last Word 3rd Ashtakam 6th Prapaatakam :-

(അഞ്ജന്തി - സൂക്താ ബ്രൂഹി)

|| ഹരിഃ ഓം ||

|| കൃഷ്ണ യജുർവേദീയ തൈത്തിരീയ ബ്രാഹ്മണം

തൃതീയാഷ്ടകേ ഷഷഃ പ്രപാഠകഃ സമാപ്തഃ ||

**Details of Dasini & Vaakyams for
Ashtakam 3, Prapaatakam 6 (TB 3.6)**

	Dasini	Vaakyams
Anuvakam 1	4	38
Anuvakam 2	2	24
Anuvakam 3	5	48
Anuvakam 4	1	9
Anuvakam 5	1	8
Anuvakam 6	4	40
Anuvakam 7	2	23
Anuvakam 8	2	22
Anuvakam 9	1	12
Anuvakam 10	5	52
Anuvakam 11	4	47
Anuvakam 12	2	21
Anuvakam 13	1	11
Anuvakam 14	3	31
Anuvakam 15	1	1
Total →	38	387